



ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน
สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ฮานาฟี วงษ์หลี่

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

พ.ศ. 2566



The Effect of Program EASY TAHFIZ towards the Ability of Quranic
Memorization for Secondary Islamic Studies Stage
Students, Year 2

HANAFI WONGLEE

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of
the Requirements for the Master of Education
Program in Teaching Islamic Education
Graduate School

Yala Rajabhat University

2023

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาไทย)

ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ (ภาษาอังกฤษ)

The Effect of Program EASY TAHFIZ towards the Ability of Quranic Memorization for Secondary

ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ฮานาฟี วงษ์หลี่

หลักสูตร

ครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

การสอนอิสลามศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....
.....

.....
..... ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดสุโหมี เสงยามา)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เฮ็งเปีย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มุหัมมัดสุโหมี เสงยามา)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอแม สุหลง)

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งลาวัลย์ จันทร์ตนา)

คณบดีคณะครุศาสตร์

วันที่ 19 เดือน ๕ พ.ศ. ๖๖

“ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา”

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ	ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2
ชื่อผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	ฮานาฟี วงษ์หลี่
ชื่อปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา	การสอนอิสลามศึกษา
ปีการศึกษา	2565
อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูฮัมมัดสุห์ไมะ เฮงยามา	อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 3) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา จำนวน 20 คน โดยการสุ่มตัวอย่างเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง จำนวน 10 คน และกลุ่มควบคุม จำนวน 10 คน กลุ่มทดลองได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ส่วนกลุ่มควบคุมจะได้รับการเรียนการสอนตามปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เรื่อง สุเราะฮ์อัลอินชาน 2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียน และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน สถิติที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังของกลุ่มตัวอย่างและกลุ่มควบคุมด้วยการทดสอบ Wilcoxon Rank Sum Test และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนและหลังระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ Mann-Whitney U Test

ผลการทดลองพบว่า

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ คือ E1/E2 เท่ากับ 81.63/80.67

2. ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 กลุ่มทดลอง ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์สูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83



Abstract

Independent Study Title The Effect of Program EASY TAHFIZ towards the Ability of Quranic Memorization for Secondary Islamic Studies Students, Year 2

Researcher Hanafi Wonglee

Degree Sought Master of Education

Major Teaching Islamic Education

Academic Year 2022

Independent Study Advisor
Assistan Professor Dr. Muhammadsuhaimi Haengyama Chairperson

The objectives of the research aimed 1) to develop and determine the effectiveness of learning management plans by using EASY TAHFIZ program, 2) to compare the ability of the Quranic recitation before and after studying with EASY TAHFIZ program among experimental group and control group, 3) to compare the ability of the Quranic recitation after studying 4 weeks with EASY TAHFIZ program among experimental group and control group, 4) to evaluate the students' satisfaction towards the learning management by using EASY TAHFIZ program. The subjects were selected by random sampling used for experimental group and control group (10 each). The experimental group participated in learning management plans by using EASY TAHFIZ program while the control group learning from teaching as usual. The research tools included 1) the learning management plans, 2) the Quranic recitation ability test, 3) the student's satisfaction assessment form. The statistics were percentage, mean, Wilcoxon Rank Sum test and Mann-Whitney U test.

The results found that

1. The effectiveness of a learning management plan by using EASY TAHFIZ program was higher than the standard criterion $E1/E2 = 81.63/80.67$
2. The Qur'an recitation ability of Secondary Islamic Studies Students, year 2 in the experimental group using the EASY TAHFIZ program after learning was significantly higher than before and higher than the control group at the 0.05 level.

3. The Qur'an recitation ability of Secondary Islamic Studies Students, year 2 in the experimental group using the EASY TAHFIZ program after the end of the study for 4 weeks was higher than the control group at the 0.05 level.

4. The student's satisfaction after learning with EASY TAHFIZ program was at a highest level with the mean score 4.83



กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จด้วยความอนุเคราะห์ของบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายแห่งซึ่งไม่อาจนำมากล่าวได้ทั้งหมด ขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มูหำมัดสุโหมี เองยามา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระที่สละเวลาให้คำปรึกษาและช่วยเหลือให้ข้อคิดแถมต่าง ๆ และได้ให้ความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง โดยได้เอาใจใส่ตรวจแก้การค้นคว้าอิสระเพื่อให้สมบูรณ์ที่สุดและให้กำลังใจแก่ผู้ค้นคว้าอิสระเสมอจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ผู้ค้นคว้าอิสระขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอแม สุหลง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาแกม เอ็งเปีย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุช สายทอง และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบและแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการศึกษา พร้อมทั้งให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงเครื่องมือให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณสถาบันการศึกษาที่ให้ความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือ ขอขอบคุณนาย ชัลมาน ผดุง ผู้บริหารโรงเรียนคัมภีร์วิทยา นายมูยาฮิด ผดุง หัวหน้าฝ่ายวิชาการ นายลุกมาน เจะโซะ ครูพี่เลี้ยง คณะครูทุกท่าน และนักเรียนทุกคนที่ได้ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลการทดลองโดยได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณครอบครัวผู้ค้นคว้าอิสระ คุณแม่ พี่ ๆ น้อง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคุณพ่อนายนิวัฒน์ วงษ์หลี่ ที่ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจในการทำการค้นคว้าอิสระ เป็นแบบอย่างที่ดีในการดำเนินชีวิตและเป็นแรงบันดาลใจที่ดีที่สุดตลอดมา

ขอขอบคุณภรรยาและครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรินฎา ปุติ ที่ได้ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้ เป็นต้นแบบของครูอันเป็นที่รักและยังเป็นแบบอย่างในการทำงานเพื่อสังคมอีกด้วย

คุณค่าคุณงามความดีและประโยชน์อันเกิดจากงานวิจัยฉบับนี้ขอมอบแต่บิดา มารดา ครูอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุน สุดท้ายนี้ขอต่ออายุต่อเอกอองศ์อัลลอฮ์ ﷻ ให้พระองค์ทรงโปรดปรานและเมตตาทุกท่านทั้งโลกนี้และโลกหน้าด้วยเทอญ

ฮานาฟี วงษ์หลี่

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฅ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฅ
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ.....	3
ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ.....	3
ขอบเขตของการค้นคว้าอิสระ.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546.....	7
2. อัลกุรอาน.....	12
3. ทฤษฎีความจำ.....	23
4. การท่องจำอัลกุรอาน.....	30
5. สื่อการเรียนการสอน.....	36
6. แผนการจัดการเรียนรู้.....	47
7. การวัดและประเมินผล.....	56
8. ความพึงพอใจ.....	59
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	61
1. งานวิจัยในประเทศ.....	61
2. งานวิจัยต่างประเทศ.....	67
กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	69
สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ.....	70

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ	
ประชากรและกลุ่มเป้าหมาย.....	71
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	74
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	78
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	82
ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	83
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผล.....	88
อภิปรายผล.....	89
ข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม	95
ภาคผนวก	
ภาคผนวก ก สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	102
ภาคผนวก ข ค่า IOC ในการค้นคว้าอิสระ.....	108
ภาคผนวก ค เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ.....	113
ภาคผนวก ง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	115
ภาคผนวก จ หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ.....	120
ภาคผนวก ฉ รายชื่อหน่วยงานที่ทำการทดลองเครื่องมือ.....	125
ภาคผนวก ช รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ.....	127
ภาคผนวก ซ รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ.....	129
ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ	131

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	โครงสร้างรายวิชาพื้นฐานและสาระอัลกุรอ่าน 11
2	ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 = 80/80 83
3	คะแนนเฉลี่ยความสามารถท่องจำอัลกุรอ่านก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม 83
4	คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการท่องจำอัลกุรอ่านหลังเรียนระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 84
5	คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอ่านก่อนและหลังเรียนของ กลุ่มทดลอง 84
6	คะแนนเฉลี่ยความสามารถการท่องจำอัลกุรอ่านระหว่างก่อนและหลังเรียน ของกลุ่มควบคุม 85
7	ค่าเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอ่านก่อนเรียน หลังเรียน และ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม 85
8	ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ 86

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 ทฤษฎีความจำสองกระบวนการ.....	25
2 ขั้นตอนการประมวลสารสนเทศของมนุษย์.....	26
3 กระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต.....	46
4 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ.....	70
5 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	72
6 ขั้นตอนการดำเนินการ.....	73
7 แบบแผนการทดลอง.....	73



บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ (Vision) ให้คนไทยทุกคนได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560: 1) ซึ่งในยุคศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนรู้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เทคโนโลยีที่เข้ามามีบทบาทในการจัดการเรียนรู้มีมากขึ้น เป็นเครื่องมือที่สนับสนุนผู้เรียน เป็นสื่อการสอนที่เพิ่มความน่าสนใจแก่ผู้เรียนในหลากหลายมิติ ทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้และนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต

กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาโดยมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนรู้ของผู้เรียน รวมถึงเป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และได้ประกาศใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยกำหนดจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมาย และกรอบทิศทางในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 2) สนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ศาสนาที่ตนเองนับถือ และเรียนรู้ศาสตร์ต่าง ๆ ที่ศาสนากำหนดไว้ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการเรียนรู้อย่างเสมอภาค มีความรู้ ความเข้าใจ ยึดมั่น ศรัทธา และปฏิบัติตนตามหลักศาสนาที่ตนนับถือได้ จึงได้กำหนดให้สาระวิชาอัลกุรอานเป็นสาระหนึ่งในหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) และกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลกุรอานไว้ว่า “เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักการอ่าน และหลักการอรรถาธิบายอัลกุรอาน สามารถท่องจำ อรรถาธิบายและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต” (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546: 22) ซึ่งเป็นรายวิชาพื้นฐานที่กำหนดตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางอิสลามศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนสูงสุด

กระทรวงศึกษาธิการได้ให้สถานศึกษาอิสลามศึกษาต้องจัดการเรียนรู้อิสลามศึกษาในรายวิชาอัลกุรอานในทุกระดับชั้น ซึ่งเป็นรายวิชาที่นักเรียนมุสลิมทุกคนต้องเรียนรู้เพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติศาสนกิจในชีวิตประจำวันและปฏิบัติตนเป็นมุสลิมที่ดีทั้งในโลกนี้และโลกหน้า (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 1-2) ดังนั้น อัลกุรอานจึงมีความสำคัญสำหรับผู้ที่ยึดถือศาสนาอิสลามทุกคน ซึ่งจำเป็นต้องปฏิบัติตามหลักคำสอนของอัลกุรอานและอัซสุนนะฮ์อย่างเคร่งครัดเพราะอัลกุรอาน

และอัสนุนะฮฺ คือ แนวทางแบบอย่างของการปฏิบัติศาสนกิจ และกิจวัตรประจำวันในทุก ๆ ด้านของมุสลิม และการท่องจำอัลกุรอานก็เป็นวิถีชีวิตประจำวันของมุสลิมทุกคน เพราะมันคือรัฐธรรมนูญแบบแผนในการดำเนินชีวิต ดังที่ อัลลอฮฺ ﷻ ทรงตรัสว่า

وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَن سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَّاكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ
(الأنعام: 153)

ความว่า “และแท้จริงนี่คือแนวทางของข้าอันเที่ยงตรง พวกเจ้าจงปฏิบัติตามมันเถิด และอย่าได้ปฏิบัติตามหนทางที่ทำให้พวกเจ้านั้นหันเหออกจากแนวทางของพระองค์ เช่นนั้นแหละ พระองค์ได้ทรงสั่งเสียมันไว้แก่พวกเจ้า เพื่อว่าพวกเจ้าจะได้ยำเกรง”

(อัลอันอาม: 153)

ในยุคปัจจุบันที่มีความเจริญก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน ควรมีการส่งเสริมเด็กให้รักการอ่าน และท่องจำอัลกุรอานมากขึ้น ถือเป็นอีกหนึ่งภารกิจสำคัญของผู้ที่เป็นผู้ปกครอง เมื่อเข้าสู่วัยเรียน ผู้เรียนต้องได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่องจากครูผู้สอน แม้ว่าสถานศึกษาจะนำรายวิชาอัลกุรอานมาจัดการเรียนรู้ในทุกระดับชั้นแล้ว แต่ผู้เรียนไม่ได้ให้ความสำคัญกับการอ่านอัลกุรอานและการท่องอัลกุรอานมากเท่าที่ควร ผู้เรียนขาดความสนใจในการท่องจำอัลกุรอาน ด้วยเหตุนี้ครูผู้สอนควรนำเทคนิคการสอนหรือรูปแบบการสอนที่หลากหลายมาใช้ในการท่องจำอัลกุรอาน ซึ่งการบริหารจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมจะทำให้เกิดการพัฒนาในการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง และการจะเกิดคุณภาพได้นั้นก็ขึ้นอยู่กับวิธีการสอนและการใช้สื่อหรืออุปกรณ์ประกอบการสอนของครู เพราะสื่อการสอนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการที่จะเรียนรู้ ช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ที่กว้างไกลมากขึ้น ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนการสอน ช่วยให้เข้าใจความหมายในสิ่งที่ต้องการจะสื่อได้ตรงกัน (เดชพงษ์ อุ๋นชาติ, 2556: 87) และโปรแกรม EASY TAHFIZ เป็นการนำเทคโนโลยีเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในการค้นคว้าของผู้เรียนรวมถึงเป็นตัวช่วยในการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมายการเรียนรู้เป็นสำคัญและสอดคล้องกับการพัฒนาทักษะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 (วิจารณ์พานิช, 2555: 22)

จากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคัมภีร์วิทยา ได้รายงานสภาพการจัดการเรียนรู้ และการประเมินผลรายวิชาอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา ประจำปีการศึกษา 2564 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาอัลกุรอานต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนด (โรงเรียนคัมภีร์วิทยา, 2564: 15) เนื่องจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบเดิม ๆ ผู้เรียนจึงขาดความสนใจในการเรียนตลอดจนการท่องจำอัลกุรอาน ดังนั้น การจัด

กิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เป็นการใช้เทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน เป็นการรวบรวมวิธีการท่องจำในรูปแบบต่าง ๆ ให้เกิดความน่าสนใจ ไม่ว่าจะเป็นการท่องจำด้วยการอ่านทวนซ้ำ ๆ การท่องจำด้วยภาพ การท่องจำด้วยความเข้าใจ และการท่องจำด้วยเสียง เป็นการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นสามารถตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งด้านรูปแบบการเรียน รูปแบบการคิดความสนใจความสามารถของผู้เรียนแต่ละคน และด้วยแผนการสอนที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

จากหลักการและเหตุผลดังกล่าว ผู้ค้นคว้าอิสระจึงได้ศึกษาผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เพื่อแก้ปัญหาการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ความสำคัญของการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ ทำให้ทราบผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 และเป็นแนวทางให้กับโรงเรียนและสถาบันการศึกษาอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ในการท่องจำรายวิชาอื่น ๆ ของนักเรียน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนของนักเรียนต่อไป

ขอบเขตการค้นคว้าอิสระ

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มี 3 ห้องเรียน รวมนักเรียนจำนวน 72 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนคำภีร์วิทยา อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 โรงเรียนคำภีร์วิทยา อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/3 โรงเรียนคำภีร์วิทยา อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม โดยเป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) แบบสองกลุ่มวัดก่อนและหลังการเรียนรู้ (Two Group Pretest-Posttest Design) โดยการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ การวัดซ้ำ (Repeated Measure Design) จำนวน 3 ครั้ง คือ วัดก่อนการเรียนรู้ วัดหลังเรียน และวัดหลังสิ้นสุดการเรียนรู้ 4 สัปดาห์ เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาสาระการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอาน หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ในการแบ่งเรื่องย่อย ดังนี้

- 1) เรื่องที่ 1 สุเราะฮ์อัลอินชานเบื้องต้น
- 2) เรื่องที่ 2 สุเราะฮ์อัลอินชาน “มนุษย์กับเวลา”
- 3) เรื่องที่ 3 สุเราะฮ์อัลอินชาน “น้ำพุ”
- 4) เรื่องที่ 4 สุเราะฮ์อัลอินชาน “แสงอาทิตย์กับความหนาวเหน็บ”
- 5) เรื่องที่ 5 สุเราะฮ์อัลอินชาน “แก้วเงิน”
- 6) เรื่องที่ 6 สุเราะฮ์อัลอินชาน “กำไรเงินกับผ้าไหม”
- 7) เรื่องที่ 7 สุเราะฮ์อัลอินชาน “การสุญูด”
- 8) เรื่องที่ 8 สุเราะฮ์อัลอินชาน “บทสรุป”

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ทำการศึกษาระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566

นิยามศัพท์เฉพาะ

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดแนวทางตามขั้นตอนที่ผู้วิจัยได้ออกแบบ ซึ่งแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ประกอบด้วย 8 แผน ได้แก่

- 1) เรื่องที่ 1 สุเราะฮ์อัลอินชานเบื้องต้น
- 2) เรื่องที่ 2 สุเราะฮ์อัลอินชาน “มนุษย์กับเวลา”
- 3) เรื่องที่ 3 สุเราะฮ์อัลอินชาน “น้ำพุ”
- 4) เรื่องที่ 4 สุเราะฮ์อัลอินชาน “แสงอาทิตย์กับความหนาวเหน็บ”
- 5) เรื่องที่ 5 สุเราะฮ์อัลอินชาน “แก้วเงิน”
- 6) เรื่องที่ 6 สุเราะฮ์อัลอินชาน “กำไรเงินกับผ้าไหม”
- 7) เรื่องที่ 7 สุเราะฮ์อัลอินชาน “การสุญูด”
- 8) เรื่องที่ 8 สุเราะฮ์อัลอินชาน “บทสรุป”

โปรแกรม EASY TAHFIZ หมายถึง โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่ผู้ค้นคว้าอิสระพัฒนาขึ้น โดยการรวบรวมเทคนิคการสอนที่ใช้ในรายวิชาอัลกุรอานรูปแบบต่าง ๆ เช่น บัตรคำรูปภาพ บัตรคำอัลกุรอาน เสียงการอ่านอัลกุรอาน เทคนิคการแบ่งส่วนการท่อง และเทคนิคการใช้สีในการท่อง มาไว้ในโปรแกรมเดียวเพื่อกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนโดยโปรแกรมนี้ ประกอบด้วย การแบ่งส่วนอายะฮ์ที่ใช้ท่อง การใช้สีกระตุ้นความจำ ความหมายของอายะฮ์ รูปภาพอธิบายประกอบ และเสียงการอ่านอัลกุรอาน เสริมด้วยวิธีการท่องจำด้วยการอ่านทวนซ้ำ ๆ การท่องจำด้วยภาพ การท่องจำด้วยความเข้าใจ และการท่องจำด้วยเสียง ซึ่งผู้พัฒนาตั้งชื่อโปรแกรมนี้อีกว่า “โปรแกรม EASY TAHFIZ”

ความสามารถในการท่องจำ หมายถึง ความสามารถในการเรียกใช้งานความจำภายหลัง หลังจากผ่านกระบวนการการท่องจำอัลกุรอานโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

อัลกุรอาน หมายถึง อัลกุรอานสุเราะฮ์อัลอินชาน รายวิชาอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546

นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หมายถึง นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 และนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/3 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565

ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง สัดส่วนของคะแนนร้อยละระหว่างเรียน และหลังเรียนเทียบกับเกณฑ์ 80/80 โดย 80 ตัวแรก หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนน

ระหว่างเรียน ที่ได้จากการทำใบงาน ใบกิจกรรม และการปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ และ 80 ตัวหลัง หมายถึง คะแนนเฉลี่ยร้อยละของคะแนนหลังเรียนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานตามแผนการจัดการเรียนรู้รายวิชาอัลกุรอานโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนในทางบวก ความชอบ ความสุขใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 และเป็นความรู้สึกที่บรรลุถึงความต้องการซึ่งสามารถวัดได้จากแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ



บทที่ 2

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ผู้ค้นคว้าอิสระได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการดำเนินการทดลองโดยเรียงตามลำดับดังนี้

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546
2. อัลกุรอาน
3. ทฤษฎีความจำ
4. การท่องจำอัลกุรอาน
5. สื่อการเรียนการสอน
6. แผนการจัดการเรียนรู้
7. การวัดและประเมินผล
8. ความพึงพอใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานการค้นคว้าอิสระ

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546

1.1 หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้อิสลามศึกษา

ตามที่กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลางอิสลามศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทยโดยกำหนดจุดประสงค์และมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายหลักในการพัฒนาผู้เรียน หลังจากที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ได้ประกาศใช้และได้มีการนำไปใช้จัดการเรียนรู้ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้เกี่ยวข้องและสำนักงานศึกษาธิการภาค 12 และหน่วยงานได้มีการติดตาม และประเมินการผลใช้หลักสูตรเป็นระยะ โดยศึกษาจากการเก็บข้อมูลจากผู้สอน ผู้บริหาร

สถานศึกษา และผู้เรียนที่ใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 (หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง 2555, 2555: 1)

1.2 หลักการ

เพื่อให้การจัดการศึกษาอิสลามศึกษามีความสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้คู่คุณธรรมจึงกำหนดหลักการของหลักสูตรอิสลามศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) เป็นการศึกษาเกี่ยวกับอิสลามศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนทุกคนได้รับการศึกษาด้านอิสลามศึกษาอย่างมีคุณภาพและสมบูรณ์โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- 2) เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนยึดถือปฏิบัติหลักการอิสลามในการดำรงชีวิต
- 3) ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองและเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ
- 4) เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างที่ยืดหยุ่นในด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
- 5) เป็นหลักสูตรจัดการศึกษาทุกรูปแบบครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายสามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์ (หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง 2555, 2555: 2)

สรุป การที่กระทรวงศึกษาได้ประกาศใช้หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 เป็นหลักสูตรแกนกลางอิสลามศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในประเทศไทย เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนถือปฏิบัติหลักการอิสลามในการดำรงชีวิต ที่กำหนดให้จัดการศึกษาเน้นความรู้คู่คุณธรรม

1.3 สาระและมาตรฐานการเรียนรู้

หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง 2555 (2555: 10) ได้ระบุว่า ระดับอิสลามศึกษาตอนต้น (อิบติดาอียะฮฺ) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่าน คติวิเคราะห์ และการเขียนภาษามาลา ภาษาอาหรับ การอ่านและท่องจำอัลกุรอานซึ่งเป็นทักษะพื้นฐาน การเรียนรู้ที่สำคัญในการศึกษาในระดับที่สูงขึ้นโดยให้ผู้เรียนสามารถอ่านอัลกุรอานในซุหฺที่ 30 ได้ และสามารถท่องจำอัลกุรอานสุเราะฮฺสั้น ๆ ไม่น้อยกว่า 22 สุเราะฮฺ สามารถจำอัลหะดีษจากสาระการเรีนรู้อัลหะดีษไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 และจำบทขอพรในชีวิตประจำวันได้

ระดับอิสลามศึกษาตอนกลาง (มุตะวัชชีฎฎะฮฺ) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน คติ วิเคราะห์ องค์ความรู้จากสาระการเรีนรู้อัลหะดีษทั้ง 8 สาระการเรีนรู้อัลหะดีษ และให้ผู้เรียนสามารถอ่านอัลกุรอานถูกต้องตามหลักการอ่าน (ตัจวีด) และท่องจำสุเราะฮฺตามที่กำหนด และสามารถท่องจำอัลหะดีษจากสาระการเรีนรู้อัลหะดีษไม่น้อยกว่าร้อยละ 30 พร้อมทั้งจำบทขอพรในชีวิตประจำวันและพิธีการต่าง ๆ ได้

ระดับอิสลามศึกษาตอนปลาย (ชานาวิยะฮฺ) มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถอ่าน เขียน คติวิเคราะห์ องค์ความรู้จากสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 สาระการเรียนรู้ และให้ผู้เรียนสามารถอ่าน อัลกุรอานถูกต้องตามหลักการอ่าน (ตัจวีด) และท่องจำสุเราะฮตามที่กำหนด และสามารถจำ อัลหะดีษจากสาระการเรียนรู้ อัลหะดีษไม่น้อยกว่าร้อยละ 40 พร้อมทั้งจำบทขอพรในชีวิตประจำวัน และเป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ ได้

สาระที่ 1 อัลกุรอานและอัตตัฟซีร

มาตรฐาน ออก 1 เข้าใจประวัติ ความสำคัญ หลักการอ่าน และหลักการ อรรถาธิบายอัลกุรอาน สามารถท่องจำรฎาธิบาย และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

มาตรฐาน ออก 2 ยึดมั่นในหลักคำสอนอัลกุรอาน และนำทางปฏิบัติในการอยู่ ร่วมกันได้อย่างสันติสุข

สาระที่ 2 อัลหะดีษ

มาตรฐาน อห 1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญ หลักการอัลหะดีษ การอ่านอัล หะดีษ สามารถท่องจำอัลหะดีษ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

มาตรฐาน อห 2 ยึดมั่นหลักคำสอนอัลหะดีษ และนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต

สาระที่ 3 อัลอะกีดะฮฺ

มาตรฐาน ออ 1 เข้าใจความหมาย ความสำคัญ หลักฐานของการศรัทธา และ โทษของการตั้งภาคีต่ออัลลอฮฺ การสิ้นสภาพของการเป็นมุสลิม เพื่อเป็นบ่าวที่ยำเกรง แลพภักดี ต่ออัลลอฮฺ

มาตรฐาน ออ 2 ยึดมั่นในหลักศรัทธา นำมาปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และสามารถ แก้ปัญหาสังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

สาระที่ 4 อัลฟิฆ

มาตรฐาน อฟ 1 เข้าใจกฎ หลักการ และบทบัญญัติอิสลามเกี่ยวกับอิบาดะต มุอามาลาต มุนากาฮาต และญินาญาตเพื่อเป็นแนวทางไปในการปฏิบัติศาสนกิจและดำรงชีวิตใน สังคมอย่างมีความสุข

มาตรฐาน อฟ 2 เห็นคุณค่า ปฏิบัติตามบทบัญญัติอิสลามและสามารถนำมา วิเคราะห์กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นบนพื้นฐานของเหตุผล

สาระที่ 5 อัตตารีค

มาตรฐาน อต 1 เข้าใจความหมายความสำคัญของแต่ละสมัยทางประวัติศาสตร์ อิสลาม สามารถใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์มาวิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและ ประยุกต์ใช้เพื่อการร่วมกันอย่างสันติสุข

มาตรฐาน อต 2 เข้าใจประวัติศาสตร์อิสลามในท้องถิ่นภูมิภาค มีความภูมิใจในการใช้ชีวิตชีวิตตามแนวทางของอิสลาม

สาระที่ 6 อักลาภ

มาตรฐาน อค 1 เข้าใจจริยธรรมอิสลามและสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาดนบำเพ็ญประโยชน์ต่อครอบครัว สังคม และสิ่งแวดล้อม

มาตรฐาน อค 2 ยึดมั่นและปฏิบัติจริยธรรมอิสลามในการดำรงชีวิต

สาระที่ 7 ภาษาอาหรับ

มาตรฐาน อร 1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด และเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลาม และสื่อความหมาย

สาระที่ 8 ภาษามลายู

มาตรฐาน อม 1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด และการเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษาอาหรับเพื่อการเรียนรู้ ค้นคว้า ตีความบทบัญญัติอิสลาม และสื่อความหมาย

สาระที่ 8 ภาษามลายู

มาตรฐาน อม 1 เข้าใจกระบวนการฟัง ดู พูด และการเขียน เห็นคุณค่าและมีทักษะในการใช้ภาษามลายูเพื่อการเรียนรู้ สื่อความหมาย (หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง 2555, 2555: 8)

สรุปได้ว่าการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 ต้องเน้นทักษะกระบวนการทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน เพื่อให้มีทักษะในการสื่อความ ตีความบทบัญญัติศาสนา และการติดต่อสื่อสารอย่างสร้างสรรค์ ผู้เรียนในระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา ที่ผู้ค้นคว้าอิสระทำการทดลอง ซึ่งเป็นโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม ผู้เรียนที่เรียนในชั้นนี้จะต้องท่องจำอัลกุรอานตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ ผู้ค้นคว้าอิสระจึงได้คิดสร้างนวัตกรรมโปรแกรม EASY TAHFIZ ในการพัฒนาความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนในการทำวิจัยครั้งนี้

สรุปได้ว่า หลักสูตรอิสลามศึกษาสถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนได้เรียนรู้สาระที่ 1-8 ซึ่งเป็นสาระการเรียนรู้พื้นฐานสำหรับสาระที่ 8 ภาษามลายูเป็นสาระที่สถานศึกษาสามารถเลือกจัดการเรียนรู้สาระใดสาระหนึ่ง ยกเว้นกรณีพื้นที่ที่ใช้ภาษามลายูในการสื่อสารกำหนดให้จัดการเรียนรู้ภาษามลายู

ตารางที่ 1 โครงสร้างรายวิชาพื้นฐานและสาระอัลกุรอาน

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
ชั้นอิสลามศึกษา ตอนปลายปีที่ 2	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายหลักการอ่านตามแนวทางอัลกิรออาตที่กำหนด อธิบายหลักการของการอรรถาธิบายอัลกุรอานที่กำหนด วิเคราะห์ลักษณะความแตกต่างระหว่างอายะฮ์อัลมุหกัมและอายะฮ์ อัลมุตะซาบีย อ่านสุเราะฮ์ที่กำหนดตามหลักการอ่านมูญะวะตะฮ์ อ่านและท่องจำสุเราะฮ์ (บท) พร้อมอรรถาธิบายอายะฮ์ (โองการ) ที่กำหนด วิเคราะห์ผลสรุปและอรรถาธิบายอายะฮ์เรื่องที่กำหนด 	<ol style="list-style-type: none"> หลักการอ่านอัลกิรออาต (القراءات) หลักการอรรถาธิบายอัลกุรอาน <ul style="list-style-type: none"> อันนาสิค วัลมันสูค (الناسخ والمنسوخ) อัลอาม วัลคอส (العالم والخاص) การวิเคราะห์ลักษณะความแตกต่างระหว่างอายะฮ์ อัลมุหกัม (المحكّم) และอายะฮ์อัลมุตะซาบีย (المتشابه) การอ่านสุเราะฮ์ตามหลักการอ่านมูญะวะตะฮ์ (อ่านอย่างช้า ๆ และถูกต้องตามหลักการอ่าน) <ul style="list-style-type: none"> อัลสัจญุดะฮ์ (السجدة) อัลอินसान (الإنسان) การอ่านและท่องจำสุเราะฮ์ (บท) พร้อมอรรถาธิบายอายะฮ์ (โองการ) <ul style="list-style-type: none"> อัลสัจญุดะฮ์ (السجدة) อัลอินसान (الإنسان) การวิเคราะห์ผลสรุปและอรรถาธิบายอายะฮ์เกี่ยวกับเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> ห้ามจากการได้มาซึ่งทรัพย์สินที่ไม่เป็นธรรม การไม่ซิริค (ตั้งภาคี) ต่ออัลลอฮ์ การรักษาอามานะฮ์ (สัญญา) และความยุติธรรม ทัศนคติของมนุษย์เมื่อจำเป็นต้องออกสงคราม การดำรงไว้ซึ่งสัจธรรมและความเป็นธรรม

ระดับชั้น	ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้
		<ul style="list-style-type: none"> - ผู้มีสิทธิเข้าสวรรค์ไม่ได้มาจากการเพื่อฝัน - การดูแลเด็กกำพร้า สตรี และการสร้างความเข้าใจระหว่างสามภรรยา - ผลตอบแทนของผู้ที่ซิริก (ตั้งภาคี) ต่ออัลลอฮ์และผู้ที่ ศรัทธาต่ออัลลอฮ์

ที่มา: (หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555, 30-31)

จะเห็นได้ว่าสาระการเรียนรู้อัลกุรอานชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีความสำคัญเกี่ยวกับการท่องจำอัลกุรอาน ดังนั้น ผู้ค้นคว้าอิสระคิดว่าการสร้างโปรแกรม EASY TAHFIZ เพื่อพัฒนาความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานเป็นอีกหนึ่งวิธีที่จะพัฒนานักเรียนให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และการท่องจำอัลกุรอานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้สาระการเรียนรู้อัลกุรอาน ผู้ค้นคว้าอิสระได้ศึกษาวิเคราะห์จากวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ได้มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญามีความสุขมีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพจึงมีการวัดการเรียนรู้เป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553: 20) การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรต้องมีการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับวัยหรือวุฒิภาวะของผู้เรียน และต้องมีการวัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานและหลักสูตรอิสลามศึกษา

ผู้ค้นคว้าอิสระจึงเลือกหัวข้อการศึกษาเรื่องผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

2. อัลกุรอาน

ศาสนาอิสลามได้กำหนดรูปแบบการเรียนรู้ไว้อย่างชัดเจนโดยมีต้นแบบของการเรียนรู้จากคัมภีร์อัลกุรอาน มุสลิมที่ดีที่สมบูรณ์แบบจึงไม่ใช่มุสลิมที่อ่านอัลกุรอานเข้าใจความหมายเพียงเท่านั้น แต่ความสมบูรณ์แบบนั้น จะต้องได้รับการปฏิบัติตนตามอัลกุรอานอย่างแท้จริง โดยสามารถนำไปใช้ดำเนินชีวิตในกิจวัตรประจำวันได้

2.1 ความหมายของอัลกุรอาน

2.1.1 ความหมายเชิงภาษาศาสตร์

ความหมายด้านภาษาสามารถแยกออกเป็น 2 ทศนะ คือ ทศนะแรก คำว่า “กุรอาน” เป็นคำนามเฉพาะที่ไม่มีฮัมซะหฺ (قرآن) ดังเช่นนามของเตารอต และทศนะที่สอง คำว่า “กุรอาน” เป็นคำที่ผันมาจากคำอื่นโดยอุลามาอิมมีทศนะต่างกัน คือ

- 1) ผันมาจากคำว่า (قرء) ตามทศนะของอัลอัซฮารี “กุรอาน”
- 2) ผันมาจากคำว่า (قرآن) หมายถึง สิ่งที่คล้ายคลึงกัน เพราะโองการอัลกุรอานส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงและสอดคล้องกัน
- 3) เป็นนาม (قرء) ของคำว่า قرء เหมือนกับคำว่า قرء หมายถึง การอ่าน และสิ่งที่ถูกอ่านตามทศนะของลิหยานีย
- 4) อัลฮัจญญาจให้ทศนะว่า “กุรอาน” เป็นคำที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะที่ผันมาจากคำ قرء التي หมายถึง การรวบรวม เพราะในอัลกุรอานนั้นมีการรวบรวมคำสั่งใช้ คำสั่งห้าม เรื่องราวนิทัศน์อุทาหรณ์ต่าง ๆ สัญญาตอบแทนความดีความชั่วของมนุษย์และมีการรวบรวมโองการและสุเราะฮ์ไว้ด้วยกัน (อับดุลอาซิซ สีเดะ และซาฟี้อาดำ, 2558: 170)

สรุปความหมายอัลกุรอานเชิงภาษาศาสตร์ว่าเป็นอาการนามคำว่า قرء قرء, قرء ทั้งสามคำนี้มีความหมายเดียวกัน ซึ่งหมายถึงการอ่านหรือการอ่านจากใจถ่ายทอดมาในความหมายที่เป็นอาการนามที่เป็นนามเฉพาะใช้สำหรับเรียกชื่อของคัมภีร์อันมหัศจรรย์

2.1.2 ความหมายเชิงวิชาการ

ความหมายของอัลกุรอานทางด้านวิชาการนั้นมีหลายความหมายด้วยกัน แต่สามารถสรุปจากหลาย ๆ ความหมายว่า อัลกุรอาน หมายถึง “คำดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ได้ประทานแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เพื่อเป็นทางนำแก่มวลมนุษย์ การอ่านอัลกุรอานถือเป็นอิบาดะฮ์ และมันเป็นสิ่งมหัศจรรย์ที่มนุษย์และญิน (ประชาชาติหนึ่งที่เป็นอมมนุษย์) ไม่มีวันลอกเลียนแบบได้”

อับดุลอาซิซ สีเดะและซาฟี้อาดำ (2558: 170) ได้สรุปความหมายข้างต้นได้ดังนี้ คือ คำพูดของอัลลอฮ์ ﷻ ไม่ใช่คำพูดของมนุษย์หรือญิน ที่ถูกประทานลงมาแก่นบีมุฮัมมัด ﷺ เป็นสิ่งที่ประทานแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ โดยเฉพาะ ไม่รวมถึงสิ่งที่ถูกประทานแก่นบีคนก่อน ๆ การอ่านอัลกุรอานถือเป็นการแสดงความภักดีต่อพระเจ้า (อิบาดะฮ์) อย่างหนึ่ง ที่ผู้ปฏิบัติจะได้รับผลบุญมากมาย ซึ่งแตกต่างจากหะดีษกุดซีฮ์ที่ถึงแม้ว่าจะเป็นพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ เช่นเดียวกัน แต่อัลลอฮ์ ﷻ ไม่ได้รับรองและสัญญาในการประทานผลบุญในการอ่านแต่อย่างใด การอ่านอัลกุรอานในมิติด้านการแสดงความภักดีนั้นมีลักษณะ 2 ประการ ด้วยกัน คือ

- 1) การอ่านในเวลาละหมาดทุกประเภท โดยถ้าปราศจากการอ่านอัลกุรอานแล้วการละหมาदनั้น ๆ ถือว่าเป็นโมฆะและใช้ไม่ได้

2) การอ่านอัลกุรอานถือเป็นการปฏิบัติศาสนกิจที่ได้รับผลบุญและการตอบแทนอย่างมากมายถึงสิบเท่าตัวจากจำนวนพยานุชนะที่ได้อ่าน

อิสมาอีลลุตฟี จะปะกียา (2557: 17) ได้ให้ความหมายของอัลกุรอานว่าเป็นพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่ทรงประทานแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ผ่านมลาอิกะฮฺญิบรีล เป็นคัมภีร์เล่มสุดท้ายสำหรับมนุษยชาติเพื่อเป็นทางนำสำหรับมนุษย์ไปสู่การมีชีวิตที่มีความสงบสุขในโลกนี้และโลกหน้า

สรุปความหมายของนักวิชาการข้างต้นได้ว่า อัลกุรอานถูกถ่ายทอดจากท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ผ่านมลาอิกะฮฺญิบรีล ไม่ได้ถูกประทานลงมาแก่บรรดานบีก่อน ๆ เพื่อท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้สอนแก่นุญญ์และการอ่านอัลกุรอานเป็นอิบาดะฮฺอย่างหนึ่งของผู้ปฏิบัติจะได้ผลบุญ

2.2 การประทานอัลกุรอาน

สาเหตุหลักแห่งการประทานโองการอัลกุรอานคือเพื่อเป็นทางนำแห่งสัจธรรมอิสลามแก่มวลมนุษย์นำพามวลมนุษย์ทั้งหลายออกจากยุคยะฮียะฮฺ (ยุคอวิชชาและความมมงาย) สู่ยุคแห่งแสงสว่างของอิสลามอย่างแท้จริง แต่มีหลาย ๆ โองการที่ถูกประทานลงมาด้วยสาเหตุเฉพาะต่าง ๆ

2.2.1 จุดประสงค์ของการประทานอัลกุรอาน

การประทานอัลกุรอานมีจุดประสงค์ ดังนี้ (อัब्ดุลละาะ การ์รีนา, 2551: 30)

1) เพื่อยืนยันอะกีดะฮฺที่ถูกต้อง การประทานอัลกุรอานมีจุดประสงค์หลักคือ เพื่อยืนยันอะกีดะฮฺที่ถูกต้องสำหรับมนุษยชาติทั้งหลายในการสักการะและเคารพภักดี ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่สมควรสักการะอย่างแท้จริงนอกจากอัลลอฮ์ ﷻ ผู้ทรงเอกะ ไม่ตั้งภาคีต่อพระองค์โดยเด็ดขาด ไม่บูชาสิ่งอื่นใดทั้งสิ้นหรือที่เรียกว่า لا اله الا الله لا اله الا الله ﷻ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสไว้ว่า:

يَزِيلُ الْمَلٰئِكَةُ بِالرُّوحِ مِنْ اَمْرِهِ عَلٰى مَنْ يَّشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ اَنْ اَنْزِلُوْا اَنْزٰلًا ۗ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنَا فَاتَّقُوْنِ (النحل: 2)

ความว่า “พระองค์ทรงส่งมะลาอิกะฮฺลงมาพร้อมด้วยวะฮียตามพระบัญชาของพระองค์ แก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์จากปวงบ่าวของพระองค์ โดยให้พวกเขาตักเตือนว่าไม่มีพระเจ้าอื่นใดนอกจากข้า ดังนั้น พวกเจ้าจงยำเกรงต่อข้าเถิด”

(อันนะหฺล: 2)

2) เพื่อใช้ในการตักเตือน การประทานอัลกุรอานมีจุดประสงค์คือ เพื่อนำไปใช้ในการตักเตือนผู้คนที่ทั้งหลายเกี่ยวกับการไม่ให้ความช่วยเหลือ สิ่งที่เป็นมุนกัร (ถูกห้ามไว้) สิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์แก่ตัวเอง ครอบครัว สังคม และประเทศชาติ ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสไว้ว่า

فَلْأَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً فُلَّ اللَّهُ شَهِيدٌ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَأُوحِيَ إِلَيَّ هَذَا الْقُرْآنُ لِأُنذِرَكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَنتُمْ لَتَسْهَبُونَ أَنْ مَعَ اللَّهِ إِلَهٌ آخَرٌ فَلَا أَشْهَدُ فُلَّ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِمَّا تُشْرِكُونَ (الانعام: 19)

ความว่า “จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่าสิ่งใดใหญ่ยิ่งกว่าในการเป็นพยาน จงกล่าวเถิดว่าอัลลอฮ์นั้นคือผู้เป็นพยานระหว่างฉันกับพวกท่าน และอัลกุรอานนี้ก็ได้อูถูกประทานลงมาแก่ฉัน เพื่อที่ฉันจะได้ใช้อัลกุรอานนี้ตักเตือนพวกท่าน และผู้ที่อัลกุรอานนี้ไปถึงพวกท่านจะยืนยันโดยแน่นอนกระนั้นหรือว่ามีบรรดาที่เคารพสักการะอื่นร่วมกับอัลลอฮ์ จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่าฉันจะไม่ยืนยัน จงกล่าวเถิดแท้จริงพระองค์นั้นคือผู้ที่ควรแก่การเคารพสักการะแต่เพียงองค์เดียวเท่านั้นและแท้จริงฉันขอปลีกตัวออกจากสิ่งที่พวกท่านให้มีภาคี (แก่อัลลอฮ์)”

(อัลอันอาม: 19)

3) เพื่อเป็นการชี้แจงสิ่งที่ถูกต้องควรแก่การปฏิบัติ จุดประสงค์หลักของการประทานอัลกุรอานคือ เพื่อเป็นการชี้แจงแก่นุชษายาติทั้งหลายเกี่ยวกับแนวทางที่ควรเจริญรอยตาม นำไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิต ดังที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า

يَأْتِيَا النَّاسَ قَدْ جَاءَتْكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّن رَّبِّكُمْ وَشِفَاء لِّمَا فِي الصُّدُورِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ ٥٧ فُلَّ بِضَلِّ اللَّهِ وَرَحْمَتِهِ فَبَدَّلَكَ فَلْيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ (يونس: 57-58)

ความว่า “โอ้มนุษย์เอ๋ย แท้จริงข้อตักเตือน (อัลกุรอาน) จากพระเจ้าของพวกท่านได้มายังพวกท่านแล้ว และ (มัน) เป็นการบำบัดสิ่งที่มีอยู่ในทรวงอก และเป็นการชี้แนะทาง และเป็นความเมตตาแก่บรรดาผู้ศรัทธา จงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ด้วยความโปรดปรานของอัลลอฮ์

และด้วยความเมตตาของพระองค์ ดังกล่าวนั้น พวกเขา
จึงดีใจเกิด ซึ่งมันดียิ่งกว่าสิ่งที่พวกเขาสะสมไว้”

(ยูनुส: 57-58)

สรุปได้ว่า การประทานมีจุดประสงค์เพื่อยืนยันอะกีดะฮ์ที่ถูกต้องเพื่อใช้ในการ
การตักเตือน เพื่อนำไปใช้ในการตักเตือนผู้คนที่ทั้งหลาย เกี่ยวกับการไม่ให้เกิดความชั่ว ชี้แจงแก่
มนุษยชาติทั้งหลายเกี่ยวกับแนวทางที่ควรเจริญรอยตามนำไปปฏิบัติใช้ในการดำเนินชีวิตเพื่อเป็นการ
ชี้แจงสิ่งที่ถูกต้องควรแก่การปฏิบัติ

2.2.2 ลักษณะการประทานอัลกุรอาน

อัลกุรอานถูกประทานเป็นส่วน ๆ ขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสภาพการณ์
ต่าง ๆ อิบน์ มัซอูร กล่าวว่าที่เรียกว่า นุญมอัลกุรอานนั้นก็เพราะว่าอัลกุรอานถูกประทานลงมายัง
ชั้นฟ้าของโลกดunyaทั้งหมดรวดเดียว หลังจากนั้นจึงถูกประทานลงมาให้กับท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ
ที่ละอายะฮ์และระหว่างการประทานลงมาของอายะฮ์แรกกับอายะฮ์สุดท้ายห่างกันเป็นเวลา 23 ปี
(อับดุลเลาะ การีนา, 2551: 30)

การประทานคัมภีร์ต่าง ๆ แก่บรรดาเราะซูลก่อนท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ก็มี
วิธีการของมันเอง เช่น คัมภีร์อัตเตวารอตได้ถูกประทานลงมาแก่ท่านนบีมุซาครั้งเดียวทั้งหมด คัมภีร์
อิซซะบูร์ได้ถูกประทานลงมาแก่นบีดาวูดครั้งเดียวทั้งหมด เช่นเดียวกันกับคัมภีร์อินญีลได้ถูกประทาน
ลงมาแก่ท่านนบีอิซาครั้งเดียวทั้งหมด ส่วนอัลกุรอานได้ถูกประทานลงมาแตกต่างจากบรรดาคัมภีร์
เหล่านั้น กล่าวคือ การประทานอัลกุรอานแก่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กระจายเป็นส่วน ๆ ตามกาลเวลา
และตามเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยของท่าน ดังหลักฐานอัลกุรอานต่อไปนี้ อัลลอฮ์ ﷻ ทรงตรัสว่า

وَأَنزَلْنَا لِتَنزِيلِ رَبِّ الْعَلَمِينَ ۞ ١٦٢ نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ ۞ ١٦٣ عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ
الْمُنذِرِينَ ۞ ١٦٤ بِلِسَانٍ عَرَبِيٍّ مُبِينٍ ۞ ١٦٥ (الشعراء: 192-195)

ความว่า “และแท้จริงมัน (อัลกุรอาน) เป็นการประทานลง
มาของพระเจ้าแห่งสากลโลก อรรูหฺ (ญิบรีล) ผู้ซื่อสัตย์ได้นำ
มันลงมายังหัวใจของเจ้า เพื่อเจ้าจะได้เป็นผู้ตักเตือนคนหนึ่ง
เป็นภาษาอาหรับอันชัดแจ้ง”

(อิซซุอะรออ: 192-195)

สรุปว่าลักษณะการประทานอัลกุรอานถูกประทานเป็นส่วน ๆ ขึ้นอยู่กับ
เหตุการณ์และสภาพที่มีความจำเป็น อัลกุรอานถูกประทานลงมายังชั้นฟ้าของโลกดunyaทั้งหมด

รวดเดียวหลังจากนั้นจึงถูกประทานลงมาให้กับท่านนบีมุฮัมมัดที่ละอายะฮ์และระหว่างการประทานลงมาของอายะฮ์แรกกับอายะฮ์สุดท้ายนั้นห่างกันเป็นเวลา 23 ปี

2.3 การสอนอัลกุรอาน

หัวใจสำคัญของการเป็นมุสลิมที่ดี คือ ซึมซับและเข้าใจในพระคัมภีร์อัลกุรอานว่า การจะเข้าถึงความหมายเหล่านั้นได้นั้นต้องเรียนรู้อักษรอาหรับเสียก่อน การจัดการเรียนรู้อัลกุรอานสำหรับเด็กสามารถสอนได้หลายรูปแบบเพื่อให้สามารถอ่านได้ในแต่ละอายะฮ์ โดยมีรูปแบบการสอนดังต่อไปนี้

2.3.1 การจัดการเรียนรู้แบบกีรออาตี

ในการจัดกิจกรรมเรียนรู้ หากครูมีความต้องการที่จะให้การจัดการเรียนรู้ได้ผลดี มีคุณภาพสูง มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเยี่ยมและส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้อยู่ในเกณฑ์ที่น่าพึงพอใจยิ่ง ครูจำเป็นต้องใช้ความคิด ความพยายาม ความจำเป็นจะต้องมีสิ่งต่อไปนี้จึงจะช่วยให้การจัดการเรียนรู้ได้รับความสำเร็จสูงสุด ซึ่ง ฮัจยีดะฮ์ลัน ซาลิม ซาร์กาซี (Haji Dahlan Salim Zarkasyi) อ้างถึงใน ซัมซุดิง เบ็ญสุหลง) ได้ให้แนวการจัดการเรียนรู้ระบบกีรออาตีไว้ดังนี้

- 1) อ่านออกเสียงพยัญชนะที่มีสระ คำ วลี आयัต โดยไม่มีการสะกด ซึ่งเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้วิธีหลัก
- 2) อ่านออกเสียงพยัญชนะที่มีสระทันที โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักพยัญชนะก่อนอ่านออกเสียง
- 3) เวลาอ่านให้เน้นการออกเสียงให้ชัดเจน
- 4) เริ่มฝึกอ่านโดยใช้เทคนิค AL-Takhqiq ซึ่งเป็นเทคนิคการฝึกอ่านทีละคำแล้วตามด้วยเทคนิค AL-Tartil ซึ่งเป็นเทคนิคการอ่านติดต่อกันจนจบอายะฮ์ช่วยให้สามารถอ่านได้อย่างคล่องแคล่ว
- 5) ไม่ควรอ่านเป็นทำนอง
- 6) ฝึกอ่านต่อไปด้วยเทคนิค AL-Tikrar (Latih Tubi)
- 7) ถ้าครูผู้สอนจะใช้สื่อการเรียนรู้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ควรเรียงสื่อการเรียนรู้ให้เป็นไปตามธรรมชาติของการเขียนภาษาอาหรับ คือ เรียงจากขวาไปซ้าย ระวังอย่าเรียงจากซ้ายไปขวาหรือจากบนลงล่างเพราะจะทำให้นักเรียนเกิดความสับสนได้
- 8) แบบฝึกอ่านกีรออาตีทุกเล่มจะเรียงลำดับเนื้อหา ดังนี้
 - เนื้อหาในตารางด้านบนเป็นเนื้อหาสำหรับครูผู้สอนใช้ในการนำเสนอ
 - เนื้อหาในส่วนของกลางของแต่ละหน้าเป็นเนื้อหาสำหรับให้นักเรียนฝึก
 - เนื้อหาในตารางด้านล่างเป็นเนื้อหาสำหรับการทบทวนและประเมิน

2.3.2 การจัดการเรียนรู้แบบ Kelasikal Induvidu (Kelopak Perseorangan)

ซัมซูดิง เบ็ญสุหลง (2558: 24-25) ได้กล่าวว่า วิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Kelasikal Induvidu (Kelopak Perseorangan) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้การอ่านอัลกุรอานแบบตัวต่อตัวหรือเป็นรายบุคคล ผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้ระบบกลุ่ม ซึ่ง Haji Dahlan ได้พัฒนาจากกระบวนการจัดการเรียนรู้แบบ Incuvidu (Perseorangan) เมื่อ ค.ศ. 1993 (พ.ศ. 2536) ในการจัดการเรียนรู้แบบนี้แบ่ง 3 ช่วงเวลา คือ

1) ช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้ในระบบกลุ่มใช้เวลาโดยประมาณ 10-15 นาที โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

- ครูผู้สอนอ่านให้นักเรียนฟังแล้วให้นักเรียนอ่านตาม
- ครูผู้สอนและนักเรียนอ่านพร้อมกัน
- ครูผู้สอนชี้คำทีละคำแล้วให้นักเรียนอ่านพร้อมกัน

2) ช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้แบบตัวต่อตัวหรือเป็นรายบุคคลใช้เวลาโดยประมาณ 30-35 นาที โดยให้นักเรียนแต่ละคนอ่าน เขียน หรือทบทวนบทเรียนโดยอิสระ

3) ช่วงเวลาการจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มอีกครั้งหนึ่ง โดยจัดกิจกรรม ดังนี้

- ครูผู้สอนอธิบายเนื้อหาที่สอนในช่วงนี้ให้นักเรียนฟังอีกครั้ง
- ครูผู้สอนให้ความรู้เพิ่มเติม เช่น ความรู้เกี่ยวกับอัลกุรอาน อัลหะดีษ วิชาเตอาฮีด ศาสนบัญญัติ ศาสนประวัติ มารยาทและวินัยในตนเอง การปฏิบัติศาสนกิจต่าง ๆ เป็นต้น
- ครูผู้สอนซักถามนักเรียนเพื่อเป็นการสรุปบทเรียน

สรุปได้ว่า การเรียนการสอนอัลกุรอานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมุสลิมเพื่อสามารถอ่านออกได้ เลยมีการเรียนแบบก๊ออาตีเกิดขึ้น ซึ่งเป็นการสอนอ่านอัลกุรอานที่คำนึงถึงหลักจิตวิทยาในการเรียนการสอนอัลกุรอาน และความเหมาะสมของเนื้อหากับผู้เรียนมีหลักการสอนที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว ครูสอนก๊ออาตีจึงต้องผ่านการอบรมและวิธีการจัดการเรียนรู้แบบ Kelasikal Induvidu (Kelopak Perseorangan) เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้การอ่านอัลกุรอานแบบตัวต่อตัวหรือเป็นรายบุคคลผสมผสานกับการจัดการเรียนรู้ระบบกลุ่ม

2.4 ความสำคัญของอัลกุรอาน

อัลกุรอานมีความสำคัญต่อมุสลิมเราทุกคนเพราะเป็นคัมภีร์ที่รวบรวมคำสอนและบทบัญญัติต่าง ๆ ไว้ เป็นคัมภีร์ที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานให้เป็นทางนำแก่มนุษยชาติ ดังนั้นมุสลิมมีหน้าที่ต้องศรัทธาและปฏิบัติตามคำสอนของอัลกุรอานให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ดังที่นักวิชาการได้ให้ความหมายของความสำคัญของอัลกุรอานไว้ ดังต่อไปนี้

คัมภีร์อัลกุรอานเป็นธรรมนูญชีวิตของมุสลิมที่คอยส่องนำทางให้ ดังนั้นหน้าที่ของมุสลิมคือการเอาใจใส่ในสิ่งที่อัลกุรอานได้ให้ความสำคัญ ซึ่งมีหลายประการที่สำคัญ ประกอบด้วย

หลักการศรัทธาหลักการปฏิบัติตนด้านการทำงาน การบริหารทรัพย์สิน หลักจริยธรรมและมนุษยสัมพันธ์ (อับดุลเลาะ การีนา 2551: 38)

2.4.1 นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของอัลกุรอาน ดังนี้

สุนทร ปิยะวสันต์ (2553: 2-3) กล่าวถึงความสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน เป็นความจำเริญอันยิ่งใหญ่ที่สุดที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานมายังมนุษยชาติเป็นอาวูธเพียงอย่างเดียวที่ ดีเลิศที่สุดและไม่สามารถประเมินค่าได้ เพื่อช่วยทำให้มนุษย์มีความเข้มแข็งและมีพลังในการต่อสู้กับ ความชั่วช้าความชั่วร้ายและมลพิษทางสังคมที่มีอยู่มากมายในโลกนี้

ประธาน ศรีเจริญ (2556: 30-32) ได้สรุปถึงความสำคัญของอัลกุรอานว่า อัลกุรอานมีความสำคัญและความยิ่งใหญ่ต่อการดำเนินชีวิตของมุสลิมผู้ศรัทธาต่อเอกองค์อัลลอฮ์ ﷻ หากเราศึกษาถึงแก่นแท้ความหมายของอัลกุรอานแล้วเราจะพบว่า มุสลิมผู้ศรัทธาจะเลือกที่จะให้ ความสำคัญต่ออัลกุรอานในการอ่าน ศึกษาใคร่ครวญและนำมาใช้ในชีวิตรประจำวันมากที่สุดด้วย เหตุผลหลายประการ ดังนี้

- 1) บทบัญญัติของอัลกุรอานและอัลหะดีษเกี่ยวกับความสำคัญของ อัลกุรอาน
- 2) บทบัญญัติจากอัลกุรอานเกี่ยวกับความสำคัญของอัลกุรอานอัลลอฮ์ ﷻ ได้ทรงตรัสไว้ในอัลกุรอานเป็นจำนวนมาก ดังเช่น

اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْكِتَابِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَابًا تَتَذَكَّرُ مِنْهُ أُولُو الْأَلْبَابِ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ
رَبَّهُمْ ثُمَّ جُلُوا لَهُمْ جُلُودُهُمْ وَقُوبُورُهُمْ إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ ذَٰلِكَ هُدَىٰ اللَّهِ يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ
وَمَنْ يُضِلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ (الزمر: 23)

ความว่า “อัลลอฮ์ได้ทรงประทานคัมภีร์ที่ดียิ่งลงมา เป็นคัมภีร์คล้ายกันกล่าวซ้ำกัน ผิวหนังของบรรดาผู้ ที่เกรงกลัวพระเจ้าของพวกเขาจะถูกละทิ้ง แล้วผิวหนัง ของพวกเขาและหัวใจของพวกเขาจะสงบลงเพื่อรำลึก ถึงอัลลอฮ์ นั่นคือการชี้แนวทางของอัลลอฮ์ พระองค์จะ ทรงชี้แนวทางแก่ผู้ที่พระองค์ทรงประสงค์และผู้ใดที่อัลล อฮ์ทรงให้เขาหลงทาง ดังนั้นสำหรับเขาจะไม่มีผู้ชี้แนวทาง”

(อซซุหมัร: 23)

และพระองค์อัลลอฮ์ ﷻ ยังทรงตรัสอีกว่า

وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنْفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَؤُلَاءِ وَوَعَدْنَا
عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ (النحل: 89)
ความว่า “และวันที่เราจะตั้งพยานขึ้นจากทุกประชาชาติ
(เพื่อเป็นพยาน) ต่อพวกเขาจากหมู่พวกเขาเองและเราก็นำ
เจ้ามาเป็นพยานต่อเขาเหล่านั้นและเราได้ให้คัมภีร์แก่เจ้า
เพื่อชี้แจงแก่ทุกสิ่ง และเพื่อเป็นทางนำและเป็นความเมตตา
และเป็นข่าวดีแก่บรรดามุสลิม”

(อันนะหฺล: 89)

สรุปได้ว่า อัลกุรอานนั้นมีความประเสริฐยิ่งสำหรับมวลมนุษย์ทั้งหลาย เป็น
คัมภีร์ที่อัลลอฮ์ ﷻ ทรงประทานให้มนุษย์อ่านและรำลึกถึงพระองค์อยู่ตลอดเวลา และเป็นเครื่องชี้
นำทางในการใช้ชีวิตที่เที่ยงตรง

2.4.2 บทบัญญัติจากอัลหะดีษเกี่ยวกับความสำคัญของอัลกุรอาน

บทบัญญัติจากอัลหะดีษเรื่องความสำคัญของการศึกษาอัลกุรอานนั้น คือ
การเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านพร้อมทั้งทำความเข้าใจเนื้อหาสาระของอัลกุรอาน ซึ่งมีความสำคัญและ
ประเสริฐหลายประการ เช่น จากอุษมาน บิน อีฟฟาน เราะฎิยัลลอฮุ อันฮุ จากท่าน รอสูลุลลอฮ์ ﷺ
ท่านกล่าวว่า

(رواه البخاري رقم 5027) خَيْرٌ مَنْ تَعَلَّمَ الْقُرْآنَ وَعَلَّمَهُ

ความว่า “ผู้ที่ประเสริฐยิ่งของพวกท่านคือผู้ที่ศึกษาและ
สั่งสอนอัลกุรอาน”

(บันทึกโดย อัลบุคอรี หมายเลข 4739)

ท่านอวฟ บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุเล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮ์ ﷺ
กล่าวว่า

مَنْ قَرَأَ حَرْفًا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ، كَتَبَ اللَّهُ لَهُ بِهِ حَسَنَةً، لَا أَقُولُ: (الْم) حَرْفٌ، وَلَكِنْ
الْحُرُوفُ مُقَطَّعَةٌ: الْأَلِفُ حَرْفٌ، وَاللَّامُ حَرْفٌ، وَالْمِيمُ حَرْفٌ
(رواه البوزري رقم 336)

ความว่า “ผู้ใดอ่านหนึ่งอักษรจากคัมภีร์ของอัลลอฮ์
(อัลกุรอาน) เขาจะได้รับหนึ่งความดีและหนึ่งความดีจะ
(ถูกทวีคูณ) เป็น 10 เท่าของมัน ฉันไม่ได้บอกว่า อะลิฟ ลาม

มีม คือหนึ่งอักษรแต่ อะลิฟ คือ 1 อักษร ลาม คือ 1 อักษร
มีม คือ 1 อักษร”

(บันทึกโดย อัลบุซซีรี หมายเลข 336)

ท่านหญิงอาอิชะฮฺ เราะฎิยัลลอฮุอันฮาเล่าว่า ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ กล่าวว่า

الَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَهُوَ مَاهِرٌ بِهِ مَعَ السَّفَرَةِ الْكِرَامِ الْبَرَّةِ، وَالَّذِي يَقْرَأُ الْقُرْآنَ وَيَتَعَمَّقُ
فِيهِ وَهُوَ عَلَيْهِ شَاقٌّ لَهُ أَجْرَانِ (رواه متفق عليه رقم 994)

ความว่า “ผู้ที่อ่านอัลกุรอานอย่างชำนาญจะได้อยู่ร่วมกับ
(มะลัก) อาลักษณ์ผู้ทรงเกียรติทรงคุณธรรมและผู้ที่อ่าน
อัลกุรอานตะกุกตะกักด้วยความยากลำบากเขาจะได้ผลบุญ
2 เท่า”

(บันทึกโดย บุคอรี และมุสลิม หมายเลข 994)

สรุปได้ว่า อัลกุรอานนั้นสำคัญยิ่งต่อมุสลิม ฉะนั้นใครที่อ่านอัลกุรอานและ
ศึกษาอัลกุรอานไปในทางที่ถูกต้อง เขาย่อมจะได้รับความดีงามตอบแทน

2.4.3 อัลกุรอานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในอิสลาม

การศึกษาที่กล่าวในคัมภีร์อัลกุรอานมีจำนวนมาก ซึ่งกล่าวถึงการเรียนการสอน
สอนความสำคัญของการเรียนการสอน และผลที่ได้รับจากการเรียนอายะฮฺแรกที่ประทานลงมาให้แก่
ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ นั่นคือ “จงอ่าน” ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสว่า

اقْرَأْ بِأَنْعَمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ ۝ ۱ خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ ۝ ۲ اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ ۝ ۳
عَلَّمَ بِالْقَلَمِ ۝ ۴ عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (العلق: 1-5)

ความว่า “จงอ่านเถิด ในพระนามแห่งองค์อภิบาลของเจ้าผู้
ทรงบันดาลทรงสร้างมนุษย์มาจากก้อนเลือดก้อนหนึ่ง จง
อ่านเถิดพระผู้อภิบาลของเจ้านั้นเป็นผู้ทรงเกียรติยิ่ง ทรง
สอนมนุษย์ด้วยปากกา ทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้”

(อัลอะลัก: 1-5)

ตั้งแต่อายะฮฺที่ 1-5 เป็นอายะฮฺของอัลกุรอานที่ถูกประทานลงมาเป็นครั้งแรก
ขณะที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ หลบเข้าไปอยู่ในอุโมงค์เพื่อหลีกเลี่ยงการบูชาเจว็ดของผู้คนใน

ขณะนั้นและเพื่อแสวงหาสัจธรรมในการค้นหาพระเจ้าที่แท้จริง จึงนับได้ว่าเป็นความเมตตาและความโปรดปรานครั้งแรกที่อัลลอฮฺ ﷻ ทรงประทานให้แก่บ่าวว่าเป็นการเตือนให้ตระหนักรู้ว่ามนุษย์ถูกบังเกิดมาจากก้อนเลือด และด้วยการให้เกียรติโดยทรงสอนมนุษย์ในสิ่งที่เขาไม่รู้และให้วิชาความรู้แก่เขาซึ่งเป็นปมเด่นที่มนุษย์มีเหนือมะลาอิกะฮฺ อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงประทานทานนบีมุฮัมมัดเพื่อเป็นแบบอย่างทางนำชีวิตและตักเตือนสั่งสอนให้อยู่บนทางที่เที่ยงตรง ดังที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงตรัสไว้ว่า

كَأَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيُعَلِّمُكُم مَّا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ (البقرة : 151)

ความว่า “ดังที่เราได้ส่งรอสูลผู้หนึ่งจากพวกเจ้าเองมามายังหมู่พวกเจ้า ซึ่งเขาจะอ่านบรรดาโองการของเราให้พวกเจ้าฟัง จะทำให้พวกเจ้าสะอาดบริสุทธิ์ และจะสอนคัมภีร์และความรู้กับข้อปฏิบัติให้แก่พวกเจ้าและสอนพวกเจ้าในสิ่งที่พวกเจ้าไม่เคยรู้มาก่อน”

(อัลบะเกาะเราะฮฺ: 151)

ตรัสที่ว่า

อัลกุรอานได้กล่าวถึงเป้าหมายการศึกษาในอิสลามไว้มากมาย ดังเช่นคำ

وَمِنَ اللَّاسِ وَالآوَابِ وَالآتَعَمُّ الْمُخْتَلَفِ اللَّوْنُهُ كَذَٰلِكَ إِنَّمَا يُخَشَى اللَّهِ مِنْ عِبَادِهِ الَّذِينَ عَلِمُوا
 إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ عَقُورٌ (الفاطر : 28)

ความว่า “และในหมู่มนุษย์ สัตว์ และปศุสัตว์ ก็มีหลากหลายสีเช่นเดียวกัน แท้จริงบรรดาผู้ที่มีความรู้จากบ่าวของพระองค์เท่านั้นที่เกรงกลัวอัลลอฮฺ แท้จริงอัลลอฮฺนั้นเป็นผู้ทรงอำนาจ ผู้ทรงอภัยเสมอ”

(อัลฟาฎิร: 28)

สรุปได้ว่า ผู้มีการศึกษาเท่านั้นที่สามารถจะรู้จักศรัทธายำเกรงต่ออัลลอฮฺ ﷻ หากผู้ใดไม่ศึกษาผู้นั้นไม่มีทางรู้จักและยอมรับในพระเจ้าได้ เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ฝึกฝนขัดเกลาเพื่อไปสู่ความเคารพภักดีและยำเกรงต่อพระผู้อภิบาลแห่งสากลโลก

2.4.4 อัลหะดิษที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามี ดังนี้

หะดิษที่รายงานโดย อาบูฮุร็อยเราะฮฺได้กล่าวว่า ท่านเราะสูลุลลอฮฺ ﷺ

กล่าวว่่า :

(2699 رقم مسلم رواه إلى الجنة) من سلك طريق علم يعلمه سلك الله به طريقاً إلى الجنة (رواه مسلم رقم 2699)
 ความว่า “บุคคลใดก็ตามที่ออกเดินทางเพื่อแสวงหาความรู้
 แน่นนอน อัลลอฮ์ก็จะทรงทำให้หนทางไปสู่สวนสวรรค์เป็นที่
 ง่ายตายสำหรับเขา”

(รายงานโดย มุสลิม หมายเลข 2699)

สรุปได้ว่าการศึกษาเรียนรู้เกี่ยวกับอัลกุรอานถือเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง
 สำหรับมุสลิมในทุกมิติของชีวิตเพราะอัลกุรอานเป็นพระดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ ที่พระองค์ทรงประทาน
 ให้แก่ท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ เพื่อเป็นทางนำแก่มวลมนุษยชาติ ซึ่งมุสลิมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้
 ความสำคัญต่ออัลกุรอาน เพราะอัลกุรอานจะเป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งความสำเร็จทั้งโลกนี้และโลกหน้า

3. ทฤษฎีความจำ

3.1 ความหมายของความจำ

เชดส์กดี โฆวาสินธุ์ (2525: 121) กล่าวว่า การจำ หมายถึง ความสามารถในการ
 เก็บรักษา บันทึกเรื่องราวต่าง ๆ ไว้ในสมองอย่างถูกต้องรวดเร็ว และสามารถระลึกได้โดยสามารถ
 ถ่ายทอดสิ่งที่จำได้ออกมา

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2541: 161) กล่าวว่า การจำเป็นความสามารถ
 ในการระลึกนึกออกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ได้มีประสบการณ์ ได้รับรู้มาแล้ว การจำเป็นความสามารถพื้นฐาน
 อย่างหนึ่งของมนุษย์ซึ่งจะขาดเสียมิได้ ความคิดทั้งหลายก็มาจากการหาความสัมพันธ์ของความจำนั่นเอง

อเนก เพ็ชรอนุกุลบุตร (2527: 138) กล่าวว่า การจำ เป็นความสามารถที่จะทรง
 ไว้ซึ่งสิ่งที่รับรู้ไว้ แล้วระลึกออกมา อาจระลึกออกมาในรูปของรายละเอียด ภาพ ชื่อ สิ่งของ วัตถุ
 ประโยคและแนวคิด เป็นต้น ความจำมี 2 ชนิดใหญ่ ๆ คือ จำอย่างมีความหมายและจำอย่างไม่มี
 ความหมาย

ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ (2528: 163) กล่าวว่า การจำเป็นความสามารถใน
 การจำเรื่องราวต่าง ๆ เหตุการณ์ ภาพ สัญลักษณ์ รายละเอียด สิ่งที่มีความหมายและสิ่งที่ไร้
 ความหมายและสามารถระลึกหรือถ่ายทอดออกมาได้

จากความหมายของการจำที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจำเป็นความสามารถของ
 สมองในการบันทึกเรื่องราว เหตุการณ์ และสิ่งของต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องแม่นยำ แล้วสามารถระลึก
 หรือถ่ายทอดสิ่งที่จำออกมาได้อย่างถูกต้อง ทำให้เห็นว่าการอ่านและการจำนั้นนอกจากจะเป็นทักษะ
 สำคัญทางการแสวงหาความรู้แล้ว การอ่านและการจำยังมีความสำคัญในแง่อื่น ๆ อีกมาก เช่น เป็น
 พื้นฐานในการเรียนวิชาอื่น ๆ เป็นเครื่องช่วยให้เกิดความสำเร็จในการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิด

ความรู้ ความเพ็ดเพลิน และมีประสบการณ์กว้างขวาง เป็นเครื่องมือช่วยในการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นต้น นอกจากนี้แล้วยังมีผลต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตของพลเมืองในชาติด้วย

3.2 ชนิดของความจำของมนุษย์

ธัญญา บุปผเวส และคณะ (2534: 191-192) แบ่งความจำของมนุษย์ 3 ชนิด ดังนี้

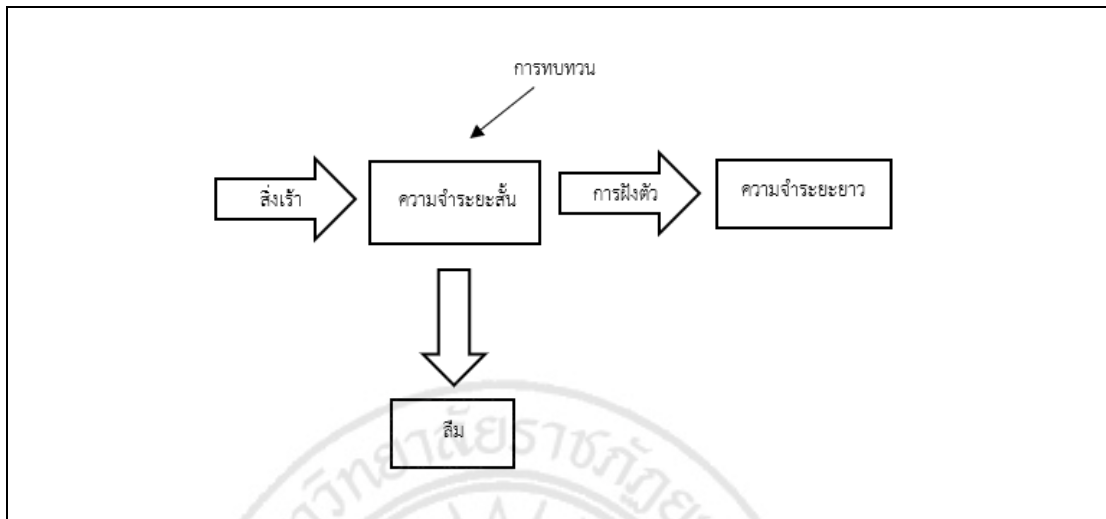
1) ความจำจากการรู้สึกสัมผัส (Sensory Memory) หมายถึง การคงอยู่ของความรู้สึกสัมผัสหลังจากเสนอสิ่งเร้าสิ้นสุดลง การสัมผัสด้วยอวัยวะรับสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่ หูตา จมูก ลิ้น และผิวหนัง หรือส่วนใดส่วนหนึ่ง

2) ความจำระยะสั้น (Short-Term Memory) เขียนย่อว่า STM คือความจำหลังการเรียนรู้เป็นความจำที่คงอยู่ในระยะเวลาสั้น ๆ ที่ตั้งใจหรือใจจดจ่อต่อสิ่งนั้นเท่านั้น เมื่อไม่ได้ใส่ใจในสิ่งเหล่านั้นแล้วความจำก็จะเลือนหายไป

3) ความจำระยะยาว (Long-Term Memory) เขียนย่อว่า LTM หมายถึง ความจำที่คงทนถาวรมากกว่าความจำระยะสั้น ไม่ว่าจะทิ้งระยะไว้นานเพียงใด ถ้าเมื่อต้องการรื้อฟื้นความจำนั้น ๆ จะระลึกออกมาได้ทันที และถูกต้อง

3.3 ทฤษฎีความจำ

ชัยพร วิชชาวุธ (2540: 71-72) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความจำสองกระบวนการ ซึ่งมีใจความว่า ความจำระยะสั้นเป็นความจำชั่วคราว สิ่งใดก็ตามถ้าอยู่ในความจำระยะสั้นต้องได้รับการทบทวนทุกสิ่งทีเข้ามาอยู่ในความจำระยะสั้น ดังนั้น จำนวนสิ่งของที่เราจะจำได้ในความจำระยะสั้นนั้นจึงมีจำกัด เช่น ถ้าเราต้องการจำชื่อคน เราอาจทบทวนได้เพียง 3 ถึง 4 ชื่อ ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง การทบทวน ช่วยป้องกันไม่ให้ความจำสลายตัวไปจากความจำระยะสั้น และสิ่งใดก็ตามถ้าอยู่ในความจำระยะสั้นเป็นระยะเวลานาน ยิ่งนานเท่าใด สิ่งนั้นก็จะมีโอกาสฝังตัวในความจำระยะยาวมากยิ่งขึ้น ถ้าเราจำสิ่งใดไว้ในความจำระยะยาวสิ่งนั้นก็ติดอยู่ในความจำตลอดไปกลายเป็นความจำที่ถาวร ซึ่งสามารถที่จะรื้อฟื้นขึ้นมาได้ ซึ่งความจำระยะยาวที่กล่าวถึงในทฤษฎีความจำสองกระบวนการก็คือ ความคงทนในการเรียนรู้นั่นเอง ส่วนช่วงระยะเวลาที่ความจำระยะสั้นจะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาวหรือความคงทนในการจำนั้น จะใช้เวลาประมาณ 14 วัน หรือ 2 สัปดาห์ ซึ่งอาจแสดงกระบวนการของความจำระยะสั้นกับกระบวนการความจำระยะยาวได้ ดังภาพประกอบ



ภาพที่ 1 ทฤษฎีความจำสองกระบวนการ

ที่มา: (ชัยพร วิชชาวุธ, 2540: 75)

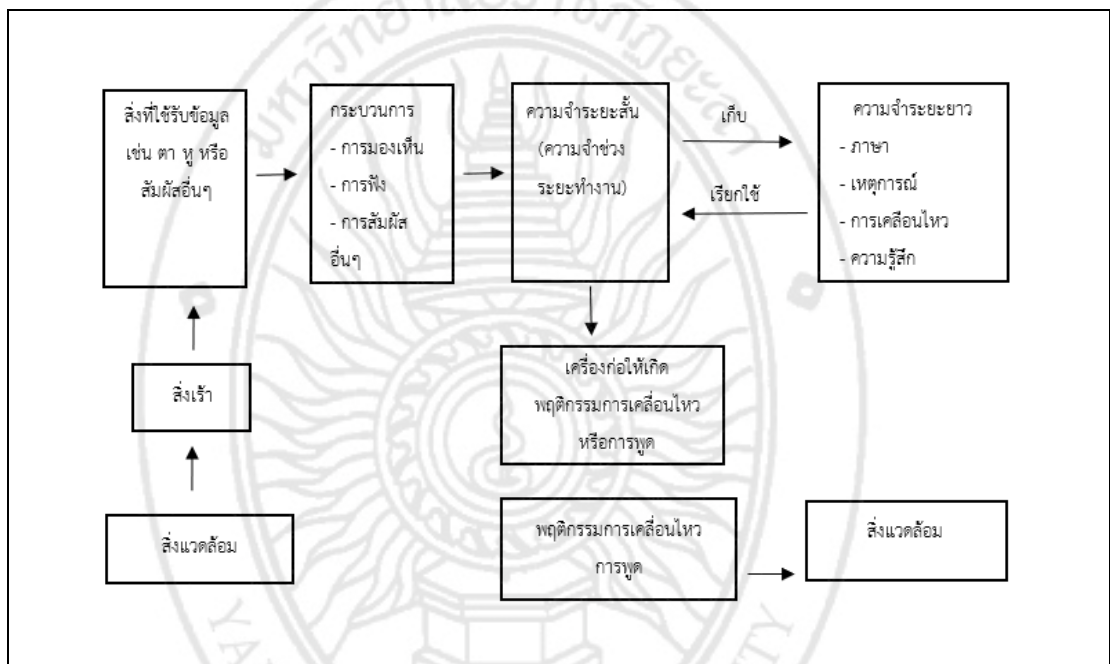
3.4 ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ

สมจิตต์ สินธุ์ชัย (2556: ไม่ปรากฏเลขหน้า) กล่าวว่า ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ (Information Processing Theory) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสนใจเกี่ยวกับกระบวนการภายในซึ่งเป็นกระบวนการทางปัญญา ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ผู้เรียนเป็นผู้แสวงหาและประมวลสารสนเทศด้วยตนเองโดยการเลือก ให้ความสนใจ เปลี่ยนรูป และทำซ้ำข้อมูลสารสนเทศ เชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และการจัดระเบียบความรู้เพื่อที่จะทำให้มีความหมาย ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่า การทำงานของสมองมีความคล้ายคลึงกับการทำงานของเครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นทฤษฎีที่พยายามอธิบายให้เข้าใจว่าคนรับข้อมูล หรือรับความรู้ใหม่อย่างไร เมื่อรับแล้ว จะเก็บสะสมไว้ในลักษณะใด และจะสามารถดึงความรู้นั้นมาใช้ได้อย่างไร ซึ่งในปัจจุบันทฤษฎีประมวลสารสนเทศ เป็นทฤษฎีการเรียนรู้ที่สำคัญทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ ซึ่งมีคุณค่าอย่างยิ่งในการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของผู้เรียน

ทฤษฎีนี้เชื่อว่ากระบวนการรู้คิด (Cognitive Operation) และความสามารถ (Abilities) จะมีแนวโน้มที่จะพัฒนาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เช่น เด็กสามารถเรียนรู้ได้เร็วขึ้น จำได้มากขึ้น และสามารถปฏิบัติงานที่ซับซ้อนเพิ่มขึ้นได้ในขณะที่เจริญเติบโตขึ้น นักทฤษฎีประมวลสารสนเทศ มุ่งเน้นที่จะศึกษาในเรื่อง ต่อไปนี้ 1) ความสนใจ (Attention) 2) กลยุทธ์การเรียนรู้ (Learning Strategies) และ 3) พื้นฐานความรู้ (Knowledge Base) 4) ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของตนเอง (Metacognition) จากองค์ประกอบข้างต้น จะพบว่า ความรู้เกี่ยวกับการรู้คิดของตนเอง (Metacognition) เป็นส่วนหนึ่งของทฤษฎีนี้ เพราะเหตุผลที่ว่าการทำงานของระบบต่าง ๆ ในการ

ประมวลสารสนเทศ เช่น ความใส่ใจการลงรหัสข้อมูล การสะสมข้อมูล ตลอดจนการเรียกข้อมูลมาใช้ นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการรู้คิดของตนเอง (Metacognition) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ (Information Processing) มุ่งเน้นที่จะศึกษากระบวนการรู้คิด ลำดับขั้นตอนของการประมวลข่าวสาร และการเรียกความรู้ต่าง ๆ (Retrieve) จากความจำระยะยาวมาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดั้งขั้นตอนการประมวลสารสนเทศของมนุษย์ของคลอสไมเออร์ ดังภาพต่อไปนี้



ภาพที่ 2 ขั้นตอนการประมวลสารสนเทศของมนุษย์

ที่มา: (สมจิตต์ สิ้นรุชัย, 2556)

จากกระบวนการในการประมวลผล ดังภาพ 2 ขั้นตอนหลักการประมวลสารสนเทศของมนุษย์ คลอสไมเออร์ ได้อธิบายการเรียนรู้ของมนุษย์โดยเปรียบเทียบการทำงานของคอมพิวเตอร์กับการทำงานของสมอง ซึ่งมีการทำงานเป็นขั้นตอน ดังนี้

3.4.1 กระบวนการประมวลข้อมูลสารสนเทศ

กระบวนการประมวลข้อมูลสารสนเทศ เป็นกระบวนการทางสมองในการจัดการเก็บข้อมูลข่าวสารที่เป็นสิ่งแวดล้อมภายนอกตัวบุคคล ผ่านการรับรู้เข้ามาในสมอง นำไปเข้ารหัสข้อมูล จัดข้อมูลเป็นหมวดหมู่ แล้วเก็บบันทึกไว้ในสมอง ซึ่งสามารถเรียกกลับมาใช้ใหม่ได้

เรียกว่าเป็นกระบวนการประมวลข้อมูลสารสนเทศ (Information Processing) ข้อมูลจากสิ่งแวดล้อมที่ผ่านกระบวนการประมวลข้อมูลสารสนเทศของสมองจะถูกจัดเก็บในรูปความจำ และเปลี่ยนรูปแบบความจำไปในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการจำแนกรูปแบบความจำได้เป็น 3 รูปแบบ คือ (สมจิตต์ สินธุ์ชัย, 2556)

1) ความจำจากการสัมผัส (Sensory Memory) เป็นการจัดเก็บข้อมูลเบื้องต้นที่ตรงตามสภาพความเป็นจริงตามธรรมชาติของสิ่งเร้า ข้อมูลนี้จะอยู่ระยะสั้นเพียง 1-3 วินาที เพื่อรอการตัดสินใจว่า จะให้ความสนใจต่อหรือไม่ ถ้าสนใจก็จะเข้ารหัสเก็บไว้ในความจำระยะสั้น (STM) ซึ่งกระบวนการควบคุมให้เกิดความจำระยะสั้นคือ การระลึกได้ (Recognition) ถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้มาแล้ว และความใส่ใจ (Attention) ต่อข้อมูลที่รับรู้

2) ความจำระยะสั้น (Short-Term Memory หรือ STM) ความจำระยะสั้นมีความสำคัญต่อสิ่งที่จะเรียนรู้มาก เป็นความจำที่เกิดขึ้นหลังจากการรับรู้สิ่งเร้าที่ได้เข้ารหัสแล้ว จะคงอยู่ในความจำระยะสั้น และมีความจุได้ในปริมาณจำกัด หากไม่ได้รับการจัดกระทำใด ๆ เช่น การท่องหรือการทบทวน ข่าวสารข้อมูลนั้นก็หายไปในเวลาไม่กี่วินาที นักจิตวิทยาศึกษาเกี่ยวกับความจำระยะสั้นพบว่าอย่างมาจำได้เพียง 20 วินาทีหรือระหว่าง 15-30 วินาที บางครั้งเรียกความจำระยะสั้นว่า ความจำปฏิบัติการ (Working Memory) เพราะเป็นความจำเกี่ยวกับสิ่งที่เราต้องการใช้ในขณะหนึ่ง ในช่วงที่กำลังทำการประมวลสารสนเทศเท่านั้น โดยก่อนที่สมองจะบันทึกข้อมูลในความจำระยะยาว (LTM) สมองจะทำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่จะบันทึกเสียใหม่ เพื่อให้เข้ากับหมวดหมู่ของข้อมูลเก่าที่ได้บันทึกไว้แล้ว เพื่อความสะดวกในการเรียกข้อมูลมาใช้ในอนาคต

3) ความจำระยะยาว (Long-Term Memory หรือ LTM) ถ้าต้องการเก็บข้อมูลที่รับเข้ามาในความจำระยะสั้นไว้ใช้ภายหลัง ข้อมูลนั้นจะต้องประมวลและเปลี่ยนรูป (Processed and Transformed) จากความจำระยะสั้น (STM) ไปใช้ใน ความจำระยะยาว (LTM) กระบวนการที่ใช้เรียกว่าการเข้ารหัส (Encoding) ซึ่งอาจเกิดขึ้นโดยการท่องซ้ำ ๆ หลังจากข้อมูลเข้ามาในความจำระยะสั้น (STM) และการท่องจำอย่างไม่ใช่ความคิด (Rote Learning) เช่น การท่องสูตรคูณ การท่องซ้ำหลาย ๆ ครั้งก็จะเข้าไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว (LTM) ซึ่งเป็นความจำที่มีความคงทนถาวร นอกจากการท่องซ้ำจะช่วยสิ่งที่เรียนรู้ให้ไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว (LTM) มีวิธีการกระบวนการขยายความคิด (Elaborative Operations Process) ที่ใช้ในการเรียนรู้สิ่งที่มีความหมาย (Meaningful learning) คือ วิธีการที่ผู้เรียนจะต้องพยายามที่จะนำความสัมพันธ์ของสิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งที่เคยรู้มาก่อนที่เก็บในความจำระยะยาว (LTM) สิ่งที่เคยเรียนรู้มาก่อนและเก็บไว้ในความจำระยะยาว (LTM) จะมีอิทธิพลต่อสิ่งที่เรียนรู้ใหม่ ความจำระยะยาวสามารถจัดเก็บข้อมูลได้ไม่จำกัดจำนวน โดยมีการจัดเก็บเรียงลำดับเป็นระบบเครือข่าย (Network) ถ้าเป็นข้อมูลใหม่ที่ไม่

สัมพันธ์กับข้อมูลเดิมก็จะไม่ได้รับการจัดรวมกับเครือข่ายเดิม แต่จะจัดระบบเพิ่มเครือข่ายใหม่ขึ้นเอง ข้อมูลในความจำระยะยาวจะจัดเก็บเป็นภาษาและภาพโดยจัดเก็บแยกจากกัน แต่มีความสัมพันธ์กัน

3.4.2 ขั้นตอนการประมวลข้อมูลสารสนเทศ

เมื่อข้อมูลผ่านเข้าไปในสมองของมนุษย์ โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้าจะเกิดการแปรข้อมูล เพื่อเตรียมนำไปเก็บไว้ในความจำรูปแบบต่าง ๆ และพร้อมที่จะให้เรียกกลับขึ้นมาใช้ได้อีก ซึ่งมีขั้นตอน ดังนี้ (วรรณิ ลีอักษร, 2551: 66)

1) ขั้นการเข้ารหัส (Encoding) เมื่อสมองรับรู้ข้อมูลที่จะจำแล้ว ก็将通过ข้อมูลที่ได้รับไปยังสมอง สมองไม่ได้บันทึกข้อมูลที่รับสัมผัสโดยตรง แต่จะเปลี่ยนเป็นรหัสเสียก่อน เช่น เมื่อนักเรียนได้ยินเสียงครูสอน เสียงครูไม่ได้ถูกบันทึกเข้าไปในสมองจริง แต่เสียงนั้นจะถูกเปลี่ยนให้เป็นรหัสเสียก่อน จึงจะนำไปจำไว้ในสมองส่วนความจำระยะสั้นต่อไป

2) ขั้นเก็บรหัส (Storage) เป็นการบันทึกข้อมูลที่เปลี่ยนแปลงเป็นรหัสเรียบร้อยแล้วในความจำระยะสั้น บันทึกลงบนสมองให้เป็นความจำระยะยาว โดยสมองจะนำการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่บันทึกเสียใหม่ เพื่อให้เข้ากับหมวดหมู่ของข้อมูลเก่าที่ได้บันทึกไว้แล้วทุกครั้ง และเพื่อความสะดวกในการระลึกข้อมูลนั้นในอนาคต เช่น จะบันทึกข้อมูล ปากกา แก้วน้ำ จาน ยางลบ ขาม ดินสอ ถาด ไม้บรรทัด สมองจะจัดหมวดหมู่ข้อมูลเป็น 2 ชุด คือ ชุดเครื่องเขียน ได้แก่ ปากกา ยางลบ ดินสอ ไม้บรรทัด และชุดภาชนะ คือ แก้วน้ำ จาน ขาม ถาด จากนั้นสมองจึงทำการบันทึกความจำโดยสร้างรอยความจำ (Memory Trace) ไว้ในสมอง

3) ขั้นการถอดรหัส (Retrieval) เป็นการคิดค้นหรือการคืนมาของข้อมูลที่บันทึกเอาไว้ในความจำระยะยาว กลับเข้ามาสู่ความจำระยะสั้น หากข้อมูลที่ระลึกได้ตรงกับข้อมูลที่บันทึกไว้แสดงว่าจำได้ แต่ถ้าข้อมูลที่ระลึกได้ไม่ตรงกับข้อมูลที่บันทึกไว้ แสดงว่ามีการลืมเกิดขึ้น

3.4.3 องค์ประกอบของกระบวนการประมวลข้อมูลสารสนเทศ

การที่บุคคลจะมีกระบวนการประมวลข้อมูลสารสนเทศที่มีประสิทธิภาพนั้นจะต้องมีระบบความจำข้อมูลที่ดี การจำข้อมูลได้มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นกับกระบวนการทางปัญญาของบุคคลนั้น ซึ่งประกอบด้วย (ทิตนา แคมมณี, 2550: 56)

1) การใส่ใจ (Attention) ความใส่ใจเป็นปัจจัยสำคัญในการรับข้อมูลเพื่อเข้ารหัสเก็บไว้ในความจำระยะสั้น (STM) เป็นลักษณะของการเลือกให้ความสนใจเฉพาะข้อมูลบางส่วนที่อยู่ในความสนใจ กล่าวคือ แม้สิ่งเร้าจะมีมากมาย แต่เราจะให้ความสนใจเพียงหนึ่งในสามเท่านั้น ผู้เรียนจะให้ความสนใจเฉพาะสิ่งๆที่มีความคิดเกี่ยวกับเรื่องนั้นอยู่แล้ว และจะละเลยที่จะให้ความสนใจกับเรื่องอื่น หากบุคคลมีความใส่ใจในข้อมูลที่ได้รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส (SM) ข้อมูลนั้นก็จะถูกนำไปสู่ความจำระยะสั้น (STM) ต่อไป หากไม่ได้รับความใส่ใจ ข้อมูลนั้นก็เลยหายไปอย่างรวดเร็ว

2) การรับรู้ (Perception) เมื่อบุคคลใส่ใจในข้อมูลใดที่รับเข้ามาทางประสาทสัมผัส บุคคลก็จะรับรู้ข้อมูลนั้น และนำข้อมูลนี้เข้าสู่ความจำระยะสั้น (STM) ต่อไป ข้อมูลที่รับรู้จะเป็นความจริงตามการรับรู้ (Perceived Reality) ของบุคคลนั้น ซึ่งอาจไม่ใช่ความจริงเชิงปรนัย (Objective Reality) เนื่องจากเป็นความจริงที่ผ่านการตีความจากบุคคลนั้นมาแล้ว

3) การทำซ้ำ (Rehearsal) หากบุคคลมีกระบวนการรักษาข้อมูลโดยการทบทวนซ้ำแล้วซ้ำอีก ข้อมูลนั้นก็ยังคงถูกเก็บรักษาไว้ในความจำระยะสั้น (STM) หรือความจำปฏิบัติการ

4) การเข้ารหัส (Encoding) หากบุคคลมีกระบวนการสร้างตัวแทนทางความคิด (Mental representation) เกี่ยวกับข้อมูลนั้น โดยมีการนำข้อมูลนั้นเข้าสู่ความจำระยะยาว (LTM) และเชื่อมโยงเข้ากับสิ่งที่มีอยู่แล้วในความจำระยะยาว การเรียนรู้ย่อมมีความหมายก็จะเกิดขึ้น

5) การเรียกคืน (Retrieval) การเรียกคืนข้อมูลที่จำไว้ในความจำระยะยาว (LTM) เพื่อนำออกมาใช้ มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการเข้ารหัส หากการเข้ารหัสทำให้เกิดการเก็บจำได้ดีมีประสิทธิภาพ การเรียกคืนก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

อาจกล่าวได้ว่า สิ่งสำคัญของการประมวลข้อมูลสารสนเทศอยู่ที่ความสามารถในการเก็บบันทึกข้อมูลที่รับเข้ามาในสมองส่วนความจำระยะยาว และสามารถเรียกขึ้นมาใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งจะส่งผลต่อการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เพราะความจำเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของการเรียนรู้ทุกชนิด ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ลักษณะใดก็ตามจำจะเป็นตัวเชื่อมต่อการเรียนรู้อีกกับการคิดของบุคคลนั้น ๆ

จากกระบวนการ ขั้นตอนและองค์ประกอบการประมวลข้อมูลสารสนเทศ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยง โดยกระบวนการการประมวลข้อมูลโดยเริ่มต้นจากการที่มนุษย์รับสิ่งเร้าเข้ามาทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 สิ่งเร้าที่เข้ามาจะได้รับการบันทึกไว้ในความจำระยะสั้น ซึ่งการบันทึกนี้จะขึ้นอยู่กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ การระลึกได้ (Recognition) และความใส่ใจ (Attention) ของบุคคลที่รับสิ่งเร้า บุคคลจะเลือกรับสิ่งเร้าที่ตนรู้จักหรือมีความสนใจ สิ่งเร้านั้นจะได้รับการบันทึกลงในความจำระยะสั้น (Short-Term Memory) ซึ่งจะดำรงคงอยู่ในระยะเวลาที่จำกัดมาก แต่ละบุคคลมีความสามารถในการจำระยะสั้นที่จำกัด คนส่วนมากจะสามารถจำสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกันได้เพียงครั้งละ 7-12 อย่างเท่านั้น ในการทำงานที่จำเป็นต้องเก็บข้อมูลไว้ใช้ชั่วคราว อาจจำเป็นต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยจำ เช่น การจัดกลุ่มคำ หรือการท่องซ้ำ ๆ กันหลายครั้ง ซึ่งจะสามารถช่วยให้จดจำสิ่งนั้นไว้ใช้งานได้ การเก็บข้อมูลไว้ใช้ภายหลัง สามารถทำได้โดยข้อมูลนั้นจำเป็นต้องได้รับการประมวลและเปลี่ยนรูปโดยการเข้ารหัส (Encoding) เพื่อนำไปเก็บไว้ในความจำระยะยาว (LTM) ซึ่งอาจต้องใช้เทคนิคต่าง ๆ เข้าช่วย เช่น การท่องซ้ำหลาย ๆ ครั้ง หรือการทำข้อมูลในมีความหมายกับตนเอง โดย

การสัมพันธ์สิ่งที่เรียนรู้ใหม่กับสิ่งเก่าที่เคยเรียนรู้มาก่อน ซึ่งเรียกว่าเป็นกระบวนการขยายความคิด (Elaborative Operations Process) ความจำระยะยาวนี้มี 2 ชนิด คือความจำที่เกี่ยวกับภาษา (Semantic) และความจำที่เกี่ยวกับเหตุการณ์ (Episode) นอกจากนั้น ยังอาจแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือความจำประเภทกลไกที่เคลื่อนไหว (Motion Memory) หรือความจำประเภทอารมณ์ ความรู้สึก (Affective Memory) เมื่อข้อมูลข่าวสารได้รับการบันทึกไว้ในความจำระยะยาวแล้ว บุคคลจะสามารถเรียกข้อมูลต่าง ๆ ออกมาใช้ได้ ซึ่งในการเรียกข้อมูลออกมาใช้ บุคคลจำเป็นต้องถอดรหัสข้อมูล (Decoding) จากความจำระยะยาวนั้น และส่งต่อไปสู่ตัวก่อกำเนิดต่อไป (สมจิตต์ สินธุชัย, 2556)

จากทฤษฎีประมวลสารสนเทศจะเห็นได้ว่าการรับรู้แรก หรือสัมผัสแรกเป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการเลือกที่จะสนใจหรือไม่สนใจของผู้เรียน ดังนั้น การสร้างสื่อให้มีความน่าสนใจจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นอันดับแรกเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ในขั้นต่อไป เมื่อผู้เรียนเกิดความสนใจแล้วและการสร้างสื่อให้มีการรับรู้หลายทาง เช่น การมองเห็น การได้ยิน การสัมผัสต่าง ๆ นั้นจะช่วยให้ความจำในสิ่งที่เรียนนั้นมีประสิทธิภาพมากขึ้น ผู้ค้นคว้าอิสระจึงได้พัฒนาโปรแกรม EASY TAHFIZ โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาสร้างเป็นโปรแกรมการเรียนรู้ในการท่องจำอัลกุรอาน ประกอบด้วย การแบ่งส่วนการท่องด้วยสีและภาพประกอบ (ใช้การมองเห็น) เสียงการอ่านอัลกุรอาน (การได้ยิน) บัตรคำอัลกุรอาน (การสัมผัส) เสริมด้วยวิธีการท่องจำด้วยการอ่านทวนซ้ำ ๆ การท่องจำด้วยภาพ การท่องจำด้วยความเข้าใจ และการท่องจำด้วยเสียง เพื่อช่วยให้เกิดความน่าสนใจในการท่องจำอัลกุรอานและส่งผลให้ความสามารถในการท่องจำของผู้เรียนดีขึ้น

4. การท่องจำอัลกุรอาน

อิสลามมีการตระหนักถึงการท่องจำอัลกุรอานอย่างยิ่งยวด เพราะเป็นการให้ความสำคัญต่อคำดำรัสของอัลลอฮ์ ﷻ และจะมีการกล่าวดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายการท่องจำ

กฤษมันต์ วัฒนานรงค์ (2553) ท่องความหมายแรกหมายถึง การอ่านซ้ำ ๆ ให้จำได้และสามารถพูดได้โดยที่ไม่ต้องดู เช่น ท่องหนังสือ ท่องมนตรี ท่องอาชยาน ท่องสูตรคุณ คำว่าท่องยังใช้ประสมกับคำอื่น เช่น ท่องจำ หมายถึง ทบทวนความรู้จนจำได้ขึ้นใจ ทบทวนความรู้จนจำได้แม่นยำ ท่องในใจหมายถึง ทบทวนความรู้จนจำได้โดยไม่ต้องออกเสียงดัง

อัครภูมิ จารุภากร และพรพิไล เลศวิชา (2550: 136) กล่าวว่า การจำและความจำเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงในสมองอย่างหนึ่ง ความเปลี่ยนแปลงนั้นคือมีข้อมูลหรือวงจรตัวแทนที่เกิดจากการรับรู้โลกภายนอกมาปรากฏขึ้นในสมอง วงจรนั้นคงตัวคงอยู่ในสมองไม่เลื่อนไป

สรุปได้ว่า การท่องจำนั้นจำเป็นอย่างมากต่อการเรียนรู้ของเด็กเพื่อการเพิ่มความรู้ โดยการท่องจำแบบซ้ำ ๆ หลาย ๆ รอบเมื่อต้องการใช้ความรู้ก็สามารถนึกได้ในทันที

4.2 ข้อดีการท่องจำอัลกุรอาน

การท่องจำอัลกุรอานมีความประเสริฐมากมาย ดังที่ได้นำเสนอสาวยางงานฮะดีษไว้ในบทก่อนหน้านี้แล้ว บทนี้จะนำเสนอประโยชน์ของการท่องจำอัลกุรอานในเชิงสรุปดังนี้ (สุญญตุลอิสลาม ริฎออี อิศฟาฮานี, 2562)

- 1) ได้ร่วมทางไปพร้อมกับผู้ถือสาส์นของอัลลอฮ์ พระองค์ทรงตรัสในอัลกุรอานว่า

كَلَّا لِيَأْتِيَنَّكَ رُزُقًا ۝ ۱۱ فَمَنْ شَاءَ ذَكُرْهُ ۝ ۱۲ فِي صُحُفٍ مُّكَرَّمَةٍ ۝ ۱۳ مَرْفُوعَةٍ مُّطَهَّرَةٍ ۝ ۱۴
بِأَيْدِي سَفَرَةٍ ۝ ۱۵ كِرَامٍ بَرَرَةٍ ۝ ۱۶ (عبس: 11-16)

ความว่า “มิใช่เช่นนั้น แท้จริงมันเป็นข้อเตือนใจ ดังนั้น ผู้ใดประสงค์ก็ให้รำลึกถึงข้อเตือนใจนั้น ที่ได้รับการเทิดทูนได้รับความบริสุทธิ์ด้วยมือของ มลาอิกะฮ์ผู้ทรงเกียรติทรงคุณธรรม”

(อะบะสะ: 11-16)

แท้จริงอัลกุรอานเป็นข้อเตือนใจ ดังนั้น ผู้ใดประสงค์ก็ให้รับข้อเตือนใจนั้น ซึ่งมีอยู่ในคัมภีร์อันทรงเกียรติที่ได้รับการเทิดทูน ได้รับความบริสุทธิ์ด้วยมือของเทวดาผู้ทรงเกียรติ ทรงคุณธรรม ท่านอิหม่ามซอดิกกล่าวว่ นักท่องจำอัลกุรอานถ้าหากปฏิบัติตามอัลกุรอาน เขาจะได้อยู่ร่วมกับเทวดาผู้ทรงเกียรติและทรงคุณธรรมของอัลลอฮ์ ﷻ คำพูดของอิหม่ามเป็นการสนับสนุนอัลกุรอานที่กล่าวข้างต้น หมายถึง บรรดานักท่องจำอัลกุรอานที่ปฏิบัติตนเคร่งครัดตามโอองการต่าง ๆ จะได้อยู่ร่วมกับมลาอิกะฮ์ผู้มีความใกล้ชิดกับอัลลอฮ์ ﷻ

- 2) จะได้รับฐานันดรที่สูงส่งที่สุดของสวรรค์

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่า ฐานันดรของสวรรค์มีจำนวนเท่ากับโองการอัลกุรอาน เมื่อมวลมิตรของอัลกุรอานได้เข้าสวรรค์ จะมีเสียงกล่าวกับเขาว่า จงขึ้นมาข้างบนและจงอ่านอัลกุรอานเถิดเพราะแต่ละโองการคือฐานันดรของสวรรค์ ด้วยเหตุนี้จึงไม่มีฐานันดรใดสูงไปกว่าฐานันดรของนักท่องจำอัลกุรอาน อีกด้านหนึ่งจะพบว่า สวรรค์จะประทานให้กับบุคคลที่ประพฤติคุณงามความดี และมีจิตใจที่สูงส่ง ดังนั้น ถ้ามนุษย์ยังประกอบคุณงามความดีและมีจิตใจสูงส่งมากเท่าใด ฐานันดรในสวรรค์ของเขาก็จะสูงส่งตามไปด้วยบุคคลที่ท่องจำอัลกุรอานทั้งเล่มเท่ากับได้รับฐานันดรทั้งหมดของสวรรค์เท่ากับเป็นผู้ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง สถานที่พำนักของเขาจะใกล้ชิดอัลลอฮ์ ﷻ มากที่สุด

3) ห่างไกลจากการลงโทษ

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กล่าวว่า อัลลอฮ์ ﷻ จะไม่ทรงลงโทษบุคคลที่หัวใจของเขาเปี่ยมล้นไปด้วยอัลกุรอาน จุดประสงค์ของหัวใจในอัลกุรอานและริวายะฮฺ หมายถึง จิตวิญญาณของมนุษย์นั่นเอง ด้วยเหตุนี้ จะเห็นว่าหัวใจของคนเรานั้นเปลี่ยนแปลงเร็วมาก หัวใจที่อยู่กับอัลกุรอานหรือหัวใจที่ท่องจำอัลกุรอานหรือจิตวิญญาณที่เป็นปรากฏการณ์ของอัลกุรอานเท่ากับถูกข้อมด้วยสีลันของอัลลอฮ์ ﷻ จะได้รับความโปรดปรานและความกรุณาจากพระองค์ตลอดเวลา อีกด้านหนึ่งเมื่อได้รับความโปรดปรานจากพระองค์ก็ย่อมห่างไกลจากการลงโทษของพระองค์อย่างแน่นอน

4) รางวัลสองประการสำหรับความยากลำบากในการท่องจำอัลกุรอาน

นักท่องจำบางคนมีความรวดเร็วและสามารถท่องจำได้เร็วกว่านักท่องจำคนอื่น ๆ ซึ่งนักท่องจำบางท่านต้องท่องด้วยความยากลำบากกว่าจะประสบความสำเร็จในการท่องจำ ซึ่งนักท่องจำประเภทนี้ย่อมได้รับผลบุญมากกว่า เนื่องจากลำบากมากกว่าในวิถีทางของอัลลอฮ์ ﷻ ท่านอิมามซอดิกกล่าวไว้ว่า บุคคลที่ได้อุทิศตนเพื่ออัลกุรอานและได้ท่องจำอัลกุรอานด้วยความยากลำบากเขาจะได้รับรางวัล 2 ประการ คือ ผลบุญของการท่องจำและผลบุญของความพยายาม

5) การท่องจำ คือ ปฐมบทในการปฏิบัติตามอัลกุรอาน

การท่องจำ และความเข้าใจเกี่ยวกับอัลกุรอานทั้งหมด มีความสำคัญแตกต่างกันออกไป แต่สิ่งนั้นไม่ใช่เป้าหมายสุดท้ายของอัลกุรอาน เป็นเพียงปฐมบทที่นำไปสู่การปฏิบัติตามอัลกุรอาน อิมามซอดิก กล่าวว่า นักท่องจำอัลกุรอานถ้าหากปฏิบัติตามอัลกุรอานเขาจะได้อยู่ร่วมกับเทวทูตผู้ทรงเกียรติและทรงคุณธรรมของอัลลอฮ์ ﷻ ดังนั้น เจ็อนไซท์ที่สมบูรณ์ของการท่องจำอัลกุรอาน คือ การปฏิบัติที่นักท่องจำต้องเปลี่ยนแปลงตนเองให้เป็นภาพลักษณ์ที่แท้จริงของอัลกุรอาน กล่าวคือเหมือนกับที่อัลกุรอานได้ปรากฏบนหัวใจและลิ้นของเขาต้องปรากฏออกมาเป็นการกระทำและความประพฤติของตนด้วยบุคคลที่ท่องจำอัลกุรอาน ถ้าปฏิบัติตามอัลกุรอานด้วยความเคารพและความรักจะทำให้ตนก้าวหน้าไปอยู่ในตำแหน่งได้รับความคุ้มครองจากอัลลอฮ์ ﷻ และจะนำไปสู่จุดหมายที่แท้จริงของอัลกุรอาน ดังที่ ท่านอิมามอะลีกล่าวว่า อัลกุรอานเป็นพาหนะให้บุคคลที่ปฏิบัติตามอัลกุรอาน

6) ปรากฏผลการท่องจำอัลกุรอานที่ลิ้น บางครั้งการท่องจำอัลกุรอานมีประโยชน์ในด้านอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำพูดของมนุษย์ เช่น

- ทำให้มีวาทศิลป์ในการพูด เนื่องจากอัลกุรอานเป็นภาษาอาหรับที่ชัดเจน มีความกระจ่างทั้งภาษาและความหมาย ดังนั้น บุคคลที่ท่องจำอัลกุรอานและมีการฝึกฝนอยู่เสมอ จะทำให้คำพูดของเขาชัดเจนตามไปด้วย ตัวอย่างที่เห็นได้ชัด คือ คำพูดของท่านอิมามอะลีที่กล่าวไว้ใน นะฮ์ญุล บะลาเฆาะฮฺ

- มีความสามารถในการพิสูจน์เหตุผลได้อย่างดี บุคคลที่มีความคุ้นเคยกับอัลกุรอาน เขาสามารถนำอัลกุรอานมาอ้างอิงเป็นเหตุผลในการพูดปราศรัย สอนหนังสือหรือพูดวิพากษ์กัน ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้สามารถดูได้จากคำพูดของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ บรรดาอิมามผู้บริสุทธิ์ที่ท่านหญิงฟาติมะฮฺ ท่านหญิงซัยนัษและอะฮฺลุลบัยตุท่านอื่น ๆ

- ความสำเร็จในการรำลึกถึงอัลลอฮฺ ﷻ บุคคลที่มุ่งมั่นอยู่กับการท่องจำอัลกุรอาน ทำให้คำพูดของเขาสรรเสริญอัลลอฮฺ ﷻ อยู่ตลอดเวลา และสิ่งนี้นับเป็นความโปรดปรานที่ยิ่งใหญ่ที่สุด ดังที่ท่านอิมามอะลีได้รำพันไว้ในคูอาอุกุเมลว่า “โอ้ข้าแต่พระผู้เป็นเจ้าโปรดทำให้ลิ้นของข้าฯ กล่าวรำลึกถึงพระองค์ตลอดเวลาด้วยเถิด” (ฮุจญตุลอิสลาม ริฎออี อิสฟาฮานี, 2562)

4.3 บุคคลตัวอย่างในการท่องจำอัลกุรอาน

การท่องจำอัลกุรอานมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องด้วยสมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และบรรดาเศาะฮะบะฮฺได้ท่องจำอัลกุรอานจนกลายเป็นลายลักษณ์อักษรเหมือนปัจจุบัน เพราะสมัยท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ อัลกุรอานยังไม่มีเป็นลายลักษณ์อักษร

4.3.1 ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ กับการท่องจำอัลกุรอาน

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ตระหนักตลอดเวลาถึงภารกิจและภาระหน้าที่อันใหญ่หลวงที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ทรงมอบหมายเพื่อชักชวนและชี้ทางนำแก่มวลมนุษยชาติกลับสู่สัจธรรมแห่งอัลกุรอาน ท่านมีความตระหนักอย่างแน่วแน่ว่าการเผยแผ่อัลกุรอานที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ประทานลงมาแก่ท่านนั้นต้องปฏิบัติอย่างถูกต้องตามพระบัญชาที่ถูกประทานลงมา โดยไม่มีการเพิ่มเติมหรือตัดทอนแต่อย่างใด ซึ่งท่านรู้สึกว่าเป็นภารกิจที่หนักหน่วง ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้ท่านพยายามอย่างสุดความสามารถที่จะท่องจำทุกโองการที่อัลลอฮฺ ﷻ ได้ประทานลงมาให้จดจำขึ้นใจ โดยวิธีการท่องจำและทบทวนครั้งแล้วครั้งเล่า เพื่อให้จดจำโองการที่ถูกประทานลงมา ดังที่มีรายงานจากอิบน์อับบาสว่า

كَانَ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُعَالِجُ مِنَ التَّنْزِيلِ شِدَّةً، وَكَانَ يُحَرِّكُ شَمْتَيْهِ فَقَالَ لِي ابْنُ عَبَّاسٍ: فَأَنَا أُحَرِّكُهَا لَكَ كَمَا كَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ يُحَرِّكُهَا، فَقَالَ سَعِيدٌ: أَنَا أُحَرِّكُهَا كَمَا كَانَ ابْنُ عَبَّاسٍ يُحَرِّكُهَا، فَحَرَّكَ شَمْتَيْهِ - فَأَنْزَلَ اللَّهُ عَزَّ وَجَلَّ: {لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتَعْجَلَ بِهِ إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ} [القيامة: 17]، قَالَ: جَمَعُهُ فِي صَدْرِكَ ثُمَّ تَقْرَأُهُ، {فَإِذَا قَرَأْتَهُ فَاقْبَلْهُ} [القيامة: 18] قَالَ: فَاسْتَمِعْ لَهُ وَأَنْصِتْ، ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا أَنْ تَقْرَأَهُ، قَالَ: فَكَانَ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ إِذَا أَتَاهُ جِبْرِيلُ عَلَيْهِ السَّلَامُ اسْتَمَعَ، فَإِذَا انْطَلَقَ جِبْرِيلُ قَرَأَهُ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ كَمَا أَقْرَأَهُ.

(رواه البخاري رقم 4927)

ความว่า “ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ พยายามที่จะรักษา
 โองการที่ถูกประทานลงมาอย่างจริงจังจนทำให้ท่าน
 กระดิกลิ้นในทุก ๆ ครั้ง ดังนั้น อัลลอฮ์ก็ประทาน (ความ
 ว่า) “เจ้าอย่ากระดิกลิ้นของเจ้าเนื่องด้วยอัลกุรอานเพื่อ
 เจ้าจะรีบเร่งจดจำ” พระองค์ได้ตรัสว่า “(โองการ) ก็ได้
 รวบรวมในอกเจ้าแล้ว” เจ้าสามารถที่จะอ่านมัน (ความ
 ว่า) “ดังนั้น เมื่อเราอ่านอัลกุรอาน เจ้าก็จงติดตามการ
 อ่านนั้น” พระองค์ได้ตรัสว่า จงพยายามฟังและสดับฟัง
 อย่างสงบเสียงมิเถิด แล้วเป็นหน้าที่ของเราที่จะทำให้
 เจ้าสามารถอ่านได้ (อิบนุอับบาส) ได้กล่าวว่า ดังนั้น ใน
 ทุก ๆ ครั้งที่ญิบรีลได้มาหาและอ่านแก่ท่านนบีมุฮัมมัด
 ﷺ แล้วท่านจะพยายามฟังอย่างสงบเสียงและครั้ง
 เมื่อญิบรีลได้จากไป ท่านก็สามารถอ่านมันดังที่ญิบรีลได้
 สอนการอ่านแก่ท่าน”

(รายงานโดย อัลบุคอรีย์ หมายเลข 4927)

ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ท่องจำทุกโองการทุกบททั้งหมด และท่านได้สอน
 บรรดาเศาะหาบะฮ์ทุกคนด้วย พร้อมกันนั้นท่านเองได้ทบทวนอัลกุรอานทั้งหมดกับญิบรีลในเดือน
 รอมฎอนของทุก ๆ ปี ยกเว้นในปีสุดท้ายของชีวิต ท่านได้ทบทวนอัลกุรอานทั้งหมดกับญิบรีลถึงสอง
 ครั้ง ดังรายงานจากท่านหญิงอาอิชะฮ์ว่าท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้กล่าวว่า

إِنَّ جِبْرِيلَ كَانَ يُعَارِضُنِي الْقُرْآنَ كُلَّ سَنَةٍ مَرَّةً، وَأَنَّهُ عَارِضُنِي الْعَامَ مَرَّتَيْنِ، وَلَا أَرَاهُ
 إِلَّا حَضَرَ أَجْلِي (رواه البخاري رقم 3624)

ความว่า “แท้จริงนั้นญิบรีลได้มาทบทวนการอ่าน
 อัลกุรอานกับฉันทุก ๆ ปีหนึ่งเที่ยวจบ และในปีนี้ท่าน
 (ญิบรีล) ได้ทบทวนกับฉันถึงสองเที่ยวจบ และฉันเองก็
 ไม่มีโอกาสได้พบกับญิบรีลอีกเลย (เพราะ) กำหนดชีวิต
 ได้มาเยือนฉัน (เสียชีวิต) ก่อน”

(รายงานโดย อัลบุคอรีย์ หมายเลข 3624)

สรุปได้ว่า ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ตระหนักต่อการท่องจำอัลกุรอานและการเรียนรู้เกี่ยวกับอัลกุรอานและท่านได้มีความแน่วแน่ต่อการเผยแผ่อัลกุรอานเพื่อบรรดามุสลิมทุกคน ดังนั้น การเรียนรู้เกี่ยวกับอัลกุรอาน ท่องจำอัลกุรอานเป็นสิ่งสำคัญต่อมุสลิมทุกคน

4.3.2 บรรดาเศาะหาบะฮ์กับการท่องจำอัลกุรอาน

การที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ได้ปลุกจิตสำนึกบรรดาเศาะหาบะฮ์ถึงการท่องจำอัลกุรอานโดยวิธีการสร้างแรงกระตุ้นและแรงจูงใจด้านการท่องจำ การอ่าน การปฏิบัติ และการเรียนรู้ความหมายของอัลกุรอานอย่างถ่องแท้และจริงจัง โดยที่พวกเขาอมสละความสุขสบายบนเตียงนอนในยามค่ำคืนเพื่อลุกขึ้นมาแสดงความภักดี (อิบาดะฮ์) ต่ออัลลอฮ์ ﷻ ด้วยการอ่านอัลกุรอาน และกียามุลลัยล (ปฏิบัติธรรมในตอนกลางคืนด้วยการละหมาดหรืออื่น ๆ) ปรากฏการณ์ดังกล่าวเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางจนอาจกล่าวได้ว่าทุกหลังคาจะได้ยินเสียงอัลกุรอานในยามค่ำคืน บรรดาเศาะหาบะฮ์ที่ทำการท่องจำอัลกุรอาน มีดังนี้ (อับดุลอาซิซ ลีเดะ และซาฟีย์ อาดำ, 2558: 174-175)

1) ชาวมุฮาญีรีน ในบรรดาชาวมุฮาญีรีนที่ท่องจำอัลกุรอาน มีดังนี้ อูบัยกร อัศคีดีค อุมร์ อุษมาน อะลีย ฎ็อลฮะฮ์ สะอูด อิบน์อะบีวักกอศ อับดุลเลาะฮ์ อิบน์ มัสอูด หุซัยฟะฮ์ อูบัยร็อยเราะฮ์ อับดุลเลาะฮ์ อิบน์ อุมร์ อับดุลเลาะฮ์ อิบน์ อับบาส มุอาวียะฮ์ อับดุลเลาะฮ์ อิบน์ซุเบร อาอิชะฮ์ ฮัฟซะฮ์ อุมมุซะละมะฮ์ และเศาะหาบะฮ์ท่านอื่น ๆ

2) ชาวอันศอร ในบรรดาชาวอันศอรที่ท่องจำอัลกุรอาน มีดังนี้ คือ อุบาดะฮ์ อิบน์อัศ คอมีต อุบัย อิบน์ กะอบ มุอาซ อิบน์ ญะบัล ซัยด อิบน์ ซาบิต อูบัย อัดดัจดาอ อนัส อิบน์ มาลิก ฎ็อลหะฮ์ อิบน์ อุบัยด มัสละมะฮ์ อิบน์มัลคัต อูบัยด อิบน์ อัศสะกัน และเศาะหาบะฮ์ท่านอื่น ๆ (As-Suyuthi, 1987: 1/72) มีปรากฏในประวัติศาสตร์อิสลามว่า บรรดาผู้ที่ท่องจำอัลกุรอานได้ชะฮีด (พลีชีพในหนทางของอัลลอฮ์) ในสมรภูมิ บิอฺร มะอูนะฮ์ ถึง 70 คน และในสมรภูมิมุสครามอัลยะมามะฮ์ เป็นจำนวน 70 คน เช่นกันนั้น แสดงให้เห็นว่าในสมัยเราะสูล ﷺ และเศาะหาบะฮ์นั้นมีบุคคลที่ทำการท่องจำอัลกุรอานอย่างจริงจัง และแพร่หลายเป็นจำนวนมาก

3) บรรดาตาบิอีนและชนรุ่นหลังกับการท่องจำอัลกุรอาน หลังจากที บรรดาเศาะหาบะฮ์ได้ออกไปเผยแผ่อิสลามยังดินแดนอาหรับและหัวเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ภายใต้การปกครองของประเทศอิสลาม พวกเขาได้เผยแผ่และสอนศาสนบัญญัติต่าง ๆ และพร้อมกันนั้นได้สอนอัลกุรอานควบคู่กันไป มีสยิดต่าง ๆ ถือเป็นสถานศึกษาและศูนย์กลางของการเรียนรู้ศาสนา โดยมีผู้คนที่ให้การยอมรับและสนใจการศึกษาและการเล่าเรียนเป็นจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่แล้ว บรรดาเศาะหาบะฮ์เหล่านั้นได้สอน อัลกุรอานและอัลหะดีษควบคู่กันไป ซึ่งทำให้มีผู้คนจำนวนมากสามารถท่องจำอัลกุรอานและเข้าใจอิสลามอย่างถ่องแท้

สรุปได้ว่า การท่องจำอัลกุรอานมีความสำคัญอย่างมากในอิสลาม ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ และบรรดาเศาะหาบะฮ์ได้ท่องจำอัลกุรอานตั้งแต่อัลกุรอานยังไม่ได้เป็นเล่มสมบูรณ์

ด้วยซ้ำ เมื่อเวลาผ่านไปจนถึงปัจจุบันที่เทคโนโลยีก้าวหน้าไปมากแล้วนั้น แต่การท่องจำอัลกุรอานก็ยังคงอยู่ในวิถีชีวิตของมุสลิมทุกคน ผู้ค้นคว้าอิสระจึงเลือกที่จะพัฒนาโปรแกรม EASY TAHFIZ เพื่อผสมผสานเทคโนโลยีสมัยใหม่กับการท่องจำอัลกุรอาน เพื่อให้ผู้เรียนมีความสามารถในการท่องจำดีขึ้น

5. สื่อการเรียนการสอน

การเรียนการสอนจำเป็นต้องมีสื่อการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งในปัจจุบันการใช้สื่อมีหลากหลายรวมทั้งสื่อที่ใช้โปรแกรมการสอนต่าง ๆ

5.1 ความหมายของสื่อการเรียนการสอน

ทิตนา แชมมณี (2550: 10) สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อกลางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งที่ไม่รู้หรืออยากจะทำให้เกิดความคิด ความอ่านและเกิดความเจริญงอกงามทางสติปัญญา ซึ่งองค์ประกอบที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้จากแนวคิดนักการศึกษา กาเย่ (Gagne) ประกอบด้วย ผู้เรียน (Learner) มีระบบสัมผัสและระบบประสาทในการรับรู้สิ่งเร้า (Stimulus) คือ สถานการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นสิ่งเร้าให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ออกมาตอบสนอง (Response) คือ พฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้สื่อหรือสื่อมัลติมีเดีย (Multimedia) หรือสื่อหลายแบบ โดยในปัจจุบันมีการใช้สื่อกลางที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อยู่มากมายและเพื่อสอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 80) สรุปว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่นเดียวกับ มนตรี แยมกลีกร (2526: 29) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

กิตานันท์ มลิทอง (2543: 2) ให้ความหมายของคำว่าสื่อการเรียนการสอนว่า สื่อการสอนมีบทบาทเป็นกุญแจสำคัญในการวางแผนและการใช้การสอนเชิงระบบสื่อมีความหมายมากไม่ว่าจะเป็นบุคคล วัสดุอุปกรณ์ วิธีการหรือเหตุการณ์ที่สร้างเงื่อนไขซึ่งสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้ทักษะและทัศนคติต่าง ๆ ตามความหมายนี้ อาจารย์ ตำรา และสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนเป็นสื่อทั้งสิ้น

พิมพ์วรรณ เทพสุมาธานนท์ (2531: 29) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ตัวกลางที่ช่วยนำความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมตามที่ต้องการ

วาสนา ชาวหา (2522: 15) สรุปว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งใดก็ตามที่เป็นตัวกลางนำความรู้ไปสู่ผู้เรียนและทำให้การเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

สรุปได้ว่า ความหมายของสื่อการเรียนการสอนคืออุปกรณ์ มีบทบาทเป็นกุญแจสำคัญในการวางแผนและการใช้ในการสอนและผู้เรียนนำมาใช้ในระบบการเรียนการสอนเพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนรวมทั้งอุปกรณ์ วิธีการ และตัวกลางที่สามารถถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนหรือแหล่งความรู้ต่าง ๆ ไปยังผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนได้รับรู้เรื่องราวหรือความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดประสงค์ที่วางไว้

5.2 ประเภทของสื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนการสอนแต่ละประเภทแต่ละชนิดจะมีคุณค่าและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุดก็ต่อเมื่อผู้สอนสามารถเลือกสื่อการเรียนการสอนแต่ละประเภทมาใช้ได้เหมาะสมตรงกับเนื้อหา วัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 79-80) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนตามทรัพยากรการเรียนรู้ (Learning Resource) เป็น 5 รูปแบบ

- 1) คน (People) หมายถึง บุคลากรที่อยู่ในระบบของโรงเรียน เช่น ครูผู้สอน ผู้ช่วยสอนผู้แนะแนวการศึกษา หรือผู้ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
- 2) วัสดุ (Materials) หมายถึง วัสดุที่บรรจุเนื้อหาในบทเรียน เช่น หนังสือ สไลด์ แผนที่ โปรแกรมการสอน หรือสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นทรัพยากรในโรงเรียนและได้ออกแบบมาเพื่อช่วยอำนวยความสะดวก
- 3) อาคารสถานที่ (Setting) หมายถึง อาคารที่ใช้ในการเรียนการสอน เช่น อาคารเรียน อาคารอเนกประสงค์ อาคารเฉพาะ สนามกีฬา แปลงเกษตร
- 4) เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tool and Equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้เพื่อช่วยในการผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่น ๆ
- 5) กิจกรรม (Activities) เป็นการดำเนินงานที่จัดขึ้นเพื่อกระทำร่วมกับทรัพยากรอื่น ๆ หรือเป็นเทคนิควิธีการพิเศษเพื่อการเรียนการสอน เช่น การออกแบบโปรแกรมเกม และการจำลองการจัดทัศนศึกษา

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 112) ได้แบ่งสื่อการสอนเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- 1) วัสดุ หมายถึง สิ่งของช่วยสอนที่มีการผูกพันสิ่งเปลือง เช่น ซอล์ก फिल्म ภาพถ่ายสไลด์ ภาพยนตร์ ฯลฯ
- 2) อุปกรณ์ หมายถึง สิ่งช่วยสอนที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดาษดำ กล้องถ่ายรูป เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ

3) กระบวนการและวิธีการ ได้แก่ การจัดระบบ การสาธิต การทดลองและ กิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะกิจกรรมที่ครูจัดทำขึ้น และมุ่งให้นักเรียนปฏิบัติ

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ยังได้จำแนกสื่อการสอนซึ่งเรียกว่า “โสตทัศนูปกรณ์” ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1) วัสดุฉายเส้น มี 9 ชนิด คือ กระดานดำ แผ่นที่และลูกโลก การ์ตูน โปสเตอร์ แผนภาพแผ่นสถิติ แผนภูมิ แผ่นป้ายสำลี และป้ายนิเทศ

2) วัสดุมีทรง มี 6 ชนิด คือ ตู้อัตรทัศน์ พิพิธภัณฑสถาน โรงเรียน ของเลียนแบบ ของจำลองของตัวอย่าง และของจริง

3) โสตวัสดุ มี 3 ชนิด คือ ระบบเสียง แผ่นเสียง และวิทยุ

4) ภาพนิ่ง มี 10 ชนิด คือ ภาพผนัง สมุดภาพ ภาพสามมิติ ภาพเขียน รูปภาพ ภาพถ่าย ฟิล์มสตริป สไลด์ ภาพโปร่งแสง และรูปตัดมาจากหนังสือ

5) กิจกรรมร่วมแบ่งเป็น 8 ชนิด ได้แก่ งานที่เป็นโครงการ การเล่นเกมละคร การแสดง การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ นิทรรศการ การทดลอง และกระบะทราย

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2523: 4) ได้แบ่งสื่อการสอนตามลักษณะรูปร่างของสื่อไว้ 4 ประเภท คือ

1) สื่อประเภทเครื่องมือเป็นสื่อที่ได้จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ แขนงวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เช่น เครื่องฉายต่าง ๆ เครื่องเสียงวิทยุและโทรทัศน์รวมทั้ง แผ่นป้ายต่าง ๆ

2) สื่อประเภทวัสดุ หมายถึง สื่อที่ได้จากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ เป็นวัสดุที่มีการผูกพันสิ่งเปลี่ยนได้ง่าย เช่น แผนที่ แผ่นสถิติ ภาพโฆษณา แผนภูมิ รูปภาพ หุ่นจำลอง ของจริง และอื่น ๆ

3) สื่อประเภทวิธีการ หมายถึง สื่อประเภทเทคนิคระบบกระบวนการต่าง ๆ เช่น การสาธิต การศึกษานอกสถานที่ การทดลอง การแสดงละครและนิทรรศการ

4) สื่อประสม หมายถึง การนำสื่อประเภทต่าง ๆ ทั้งที่เป็นเครื่องมือวัสดุและวิธีการมาใช้ร่วมกันอย่างสัมพันธ์กันในลักษณะที่สื่อแต่ละอย่างส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกัน เช่น บทเรียน โปรแกรม ชุดการสอน การจัดการเรียนรู้แบบศูนย์การเรียนรู้

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 81-82) ได้กล่าวว่า การจัดแบ่งสื่อการสอนและการ แสดงขั้นตอนของประสบการณ์การเรียนรู้และการใช้แต่ละประเภทในกระบวนการเรียนรู้โดยพัฒนา ความคิดของนักจิตวิทยา บรุนเนอร์ (Bruner) นำมาสร้างเป็น “กรวยประสบการณ์” (Cone of Experiences) ดังนี้

1) ประสบการณ์ตรงเป็นประสบการณ์ขั้นที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดโดยการให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์โดยตรงจากของจริง สถานการณ์จริงหรือด้วยการกระทำจริงของตนเอง เช่น การจับต้องการเห็น

2) ประสบการณ์การรองเป็นการเรียนรู้โดยให้ผู้เรียนจากสิ่งที่ใกล้เคียงกับความจริงที่สุด เช่น ของจำลอง สถานการณ์จำลอง

3) ประสบการณ์นาฏกรรมหรือการแสดงเป็นการแสดงบทบาทสมมติหรือการแสดงละครเพื่อเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนในเรื่องที่มีข้อจำกัดด้วยยุคสมัยเวลา สถานที่ เช่น เหตุการณ์ในประวัติศาสตร์หรือเรื่องราวที่เป็นนามธรรม

4) การสาธิตเป็นการแสดงหรือการกระทำประกอบคำอธิบายเพื่อให้เห็นลำดับขั้นตอนของการกระทำนั้น

5) การศึกษานอกสถานที่เป็นการให้ผู้เรียนได้รับและเรียนรู้ประสบการณ์ภายนอกสถานที่เรียน อาจเป็นการเยี่ยมชมสถานที่ต่าง ๆ หรือการสัมภาษณ์บุคคลต่าง ๆ

6) นิทรรศการเป็นการจัดแสดงสิ่งของต่าง ๆ การจัดป้ายนิทรรศการเพื่อให้สารประโยชน์และความรู้แก่ผู้ชม เป็นการได้ประสบการณ์แก่ผู้ชมโดยนำประสบการณ์หลากหลายผสมผสานกันมากที่สุด

7) โทรทัศน์เพื่อให้ข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียนหรือผู้ชมที่อยู่ในห้องเรียนหรืออยู่ทางบ้าน การสอนอาจจะเป็นการสอนสดหรือบันทึกเวลาไว้ที่ทัศน์ก็ได้

8) ภาพยนตร์เป็นภาพที่บันทึกเรื่องราวเหตุการณ์ลงบนฟิล์มเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ทั้งภาพและเสียงโดยใช้ประสาทตาและหู

9) การบันทึกเสียง วิทยู ภาพนิ่ง ข้อมูลที่อยู่ในสื่อขั้นนี้จะให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนที่ถึงแม้จะอ่านหนังสือไม่ออกแต่ก็สามารถจะเข้าใจเนื้อหาเรื่องราวที่สอนได้

10) ทัศนสัญลักษณ์ เช่น แผนที่ แผนภูมิ หรือเครื่องหมายต่าง ๆ อันเป็นสัญลักษณ์แทนความเป็นจริงของสิ่งต่าง ๆ หรือข้อมูลที่ต้องการให้เรียนรู้

11) วจนสัญลักษณ์เป็นประสบการณ์ในขั้นที่เป็นนามธรรมมากที่สุด ได้แก่ ตัวหนังสือในภาษาเขียน และเสียงของคำพูดในภาษาพูด

กิดานันท์ มลิทอง กล่าวว่า การจำแนกสื่อการสอนออกเป็น 5 ประเภท คือ

1) สื่อประเภทวัสดุ (Software) หมายถึง สื่อที่เก็บความรู้ไว้ในตัวเองจำแนกได้

ดังนี้

- วัสดุประเภทที่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผนที่ ลูกโลก รูปภาพหุ่นจำลอง เป็นต้น

- วัสดุประเภทที่ไม่สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ด้วยตนเองโดยไม่จำเป็นต้องอาศัยอุปกรณ์อื่นช่วย เช่น แผ่นซีดี เป็นต้น

2) สื่อประเภทอุปกรณ์ (Hardware) หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกลางหรือตัวผ่านทำให้ข้อมูลหรือความรู้ที่บันทึกในวัสดุสามารถถ่ายทอดออกมาให้เห็นหรือได้ยิน เช่น เครื่องฉายแผ่นใส เครื่องเล่นซีดี เป็นต้น

3) อาคารสถานที่ (Setting) หมายถึง ตัวตึก ที่ว่างสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ซึ่งมีผลเกี่ยวข้องกับทรัพยากรรูปแบบอื่น ๆ และผู้เรียนสถานที่สำคัญในการศึกษา ได้แก่ ตึกเรียนและสถานที่อื่น ๆ ที่ออกแบบมาเพื่อการเรียนการสอนโดยส่วนรวม เช่น ห้องสมุด หอประชุม สนามเด็กเล่น เป็นต้น ส่วนสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนก็สามารถประยุกต์ใช้เป็นทรัพยากรสื่อการเรียนการสอนได้เช่นกัน เช่น โรงงาน ตลาด สถานที่ทางประวัติศาสตร์ พิพิธภัณฑ์ เป็นต้น

4) เครื่องมือและอุปกรณ์ (Tools and Equipment) เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้เพื่อช่วยในการผลิตหรือใช้ร่วมกับทรัพยากรอื่น เช่น เครื่องมือด้านโสตทัศนอุปกรณ์ เครื่องถ่ายภาพ เอกสาร เครื่องคอมพิวเตอร์ เป็นต้น

5) กิจกรรม (Activities) เป็นการดำเนินงานที่สร้างขึ้นเพื่อกระทำร่วมกับทรัพยากรอื่นหรือเป็นเทคนิควิธีการพิเศษเพื่อการเรียนการสอน เช่น การสอนแบบโปรแกรม เกม และการจำลองการจัดทัศนศึกษา ฯลฯ กิจกรรมเหล่านี้มักมีวัตถุประสงค์เฉพาะที่มีการใช้วัสดุการเรียนแต่ละวิชา

สรุปได้ว่าประเภทของสื่อการเรียนการสอนแบ่งออกเป็น 5 ประเภท คือ 1) สื่อประเภทเครื่องมือ 2) สื่อประเภทอุปกรณ์ เครื่องฉายแผ่นโปร่งใสเครื่องเล่นซีดี 3) อาคารสถานที่ ตัวตึก ที่ว่าง สิ่งแวดล้อม 4) เครื่องมือและอุปกรณ์เป็นทรัพยากรทางการเรียนรู้ และ 5) กิจกรรมการสอนแบบโปรแกรม เกม และการจำลองการจัดทัศนศึกษา

5.3 คุณค่าประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน

กิดานันท์ มลิทอง (2543: 87) ได้กล่าวถึง คุณค่าของสื่อการสอนโดยแบ่งคุณค่าของสื่อเป็นสื่อกับผู้เรียนและสื่อกับผู้สอน ดังนี้

1) สื่อกับผู้เรียน

- เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพเพราะช่วยให้เกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่ยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะสั้นและสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างรวดเร็ว

- สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนทำให้ไม่รู้สึกเบื่อหน่าย

- การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกันและเกิดประสบการณ์ในวิชาที่เรียนช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้นทำให้ผู้เรียนมีมนุษยสัมพันธ์อันดีใน

ระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาความรู้ ช่วยให้เกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านี้ ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

2) สื่อกับผู้สอน

- การใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ประกอบการเรียนการสอนเป็นการสร้างบรรยากาศในการสอนให้น่าสนใจยิ่งขึ้นทำให้ผู้สอนมีความสุขสนุกสนานในการสอนมากกว่าวิธีการที่เคยใช้การบรรยายแต่เพียงอย่างเดียวและเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองให้เพิ่มขึ้นด้วย

- สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนในด้านการเตรียมเนื้อหาเพราะอาจให้ผู้เรียน ศึกษาเนื้อหาจากสื่อได้เอง เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอในการเตรียมและผลิตวัสดุ เพื่อใช้ในการสอนตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม สื่อการเรียนการสอนจะมีคุณค่าก็ต่อเมื่อผู้สอนได้นำไปใช้อย่างเหมาะสม และถูกวิธี ดังนั้น ก่อนที่จะนำสื่อแต่ละอย่างไปใช้ ผู้สอนควรจะได้ศึกษาถึงลักษณะและคุณสมบัติของสื่อการเรียน ข้อดีและข้อจำกัดอันเกี่ยวเนื่องกับตัวสื่อและการใช้สื่อแต่ละอย่างตลอดจนการผลิตและการใช้สื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเรียนการสอนด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ที่วางไว้

นิพนธ์ สุขปรีดี (2521: 13-16) กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นสื่อถ่ายทอดความรู้และความคิดระหว่างครูกับนักเรียนเป็นเครื่องช่วยให้บทเรียนง่ายขึ้นเพราะสื่อการสอนจะช่วยให้ครูสามารถถ่ายทอดข้อเท็จจริง ทักษะ ทศนคติ ความรู้ ความเข้าใจ และความซาบซึ้งเห็นคุณค่าในเรื่องราวที่สอน ซึ่งจะป็นรากฐานให้เกิดความเข้าใจและความจำอย่างถาวร นักการศึกษาที่มีชื่อเสียงของโลกต่างยอมรับและเห็นพ้องกันว่าสื่อการสอนเป็นอุปกรณ์การสอนที่ช่วยให้การสอนได้ผลดีขึ้นในด้านคุณค่าบางประการจากการใช้สื่อการสอน ดังนี้

1) คุณค่าทางด้านวิชาการ ผู้เรียนที่ได้รับการสอนจากการใช้สื่อการสอนประกอบการสอนจะได้ประสบการณ์ตรงและเรียนได้ดีมากกว่าผู้เรียนที่ไม่มีสื่อประกอบการเรียนการสอน

- ลักษณะที่เป็นรูปธรรมของสื่อการสอนช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวางเป็นแนวทางให้เข้าใจสิ่งอื่น ๆ ได้ดียิ่งขึ้นและยังช่วยส่งเสริมด้านความคิดและการแก้ปัญหาอีกด้วย

- จากการทดลองสรุปว่าสื่อการสอนให้ประสบการณ์ที่เป็นจริงแก่ผู้เรียนทำให้ผู้เรียน เรียนรู้อย่างถูกต้อง ทั้งยังช่วยให้ผู้เรียนจดจำเรื่องราวต่าง ๆ ได้มากและจำได้นาน สื่อการสอน โดยเฉพาะภาพยนตร์จะช่วยเร่งทักษะในการเรียนรู้

2) คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้ สรุปลงได้ดังนี้

- สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การอ่านความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จินตนาการ ทักษะคิด การแก้ปัญหา และความซาบซึ้งในคุณค่า
- ทำให้ผู้เรียนมีมีโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องสมบูรณ์และก่อให้เกิดความคิดรวบยอดเป็นอย่างดีเหมือนกันทั้งมีอิทธิพลต่อเจตคติของผู้เรียนด้วย
- สื่อการสอนทำให้ผู้เรียนเกิดความพอใจและทำกิจกรรมด้วยตนเอง

3) คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจการศึกษา สรุปลงได้ดังนี้

- สื่อการสอนสามารถช่วยให้ผู้เรียนที่เรียนช้า ให้เรียนได้เร็วและมากขึ้น ส่วนผู้เรียนฉลาดก็จะเรียนรู้ได้มากขึ้นไปอีก
- การสอนโดยอธิบายเพียงอย่างเดียวเป็นการสิ้นเปลืองเวลาที่สุดเพราะผู้เรียนลืมนำมาใช้สื่อการสอนจะช่วยขจัดความสิ้นเปลืองนี้และยังช่วยให้ผู้สอนที่สอนดีอยู่แล้วสอนดียิ่งขึ้น
- สื่อการสอนช่วยประหยัดค่าพูดและเวลาของผู้สอน ที่สำคัญยิ่งกว่านั้นยังช่วยประหยัดเวลาของผู้เรียนทำให้มีเวลาที่ศึกษาบทเรียนอื่นต่อไป
- สื่อการสอนช่วยขจัดปัญหาเรื่องสถานที่ เวลา และ ระยะทาง คือ สามารถนำสิ่งที่เกิดในอดีตมาศึกษาได้ เช่น ภาพยนตร์ สื่อการสอนช่วยนำสิ่งที่อยู่ไกลเกินไปมาศึกษาได้ และช่วยทำสิ่งที่เคลื่อนไหวช้าให้เร็วได้และทำสิ่งที่เคลื่อนไหวเร็วให้ช้าลงได้ เช่น ภาพยนตร์สามารถแสดงให้เห็นการเจริญเติบโตของพืชได้ในระยะเวลาสั้น ๆ ได้

กมลรัตน์ หลาสวงษ์ และมานิต เวียสุวรรณ (2540: 43) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนว่า

- 1) สื่อการเรียนการสอนสามารถเอาชนะข้อจำกัดเรื่องความแตกต่างกันของประสบการณ์ดั้งเดิมของผู้เรียน คือ เมื่อใช้สื่อการเรียนการสอนแล้วจะช่วยให้เด็กซึ่งมีประสบการณ์เดิมต่างกันเข้าใจได้ใกล้เคียงกัน สอนได้กว้างขวางมากขึ้น
- 2) ขจัดปัญหาเกี่ยวกับเรื่องสถานที่ประสบการณ์ตรงบางอย่างหรือการเรียนรู้
- 3) สื่อการเรียนการสอนทำให้เด็กมีความคิดรวบยอดอย่างเดียวกัน
- 4) ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากสิ่งแวดล้อมและสังคม
- 5) ทำให้เด็กมีมีโนภาพเริ่มแรกอย่างถูกต้องและสมบูรณ์
- 6) ทำให้เด็กมีความสนใจและต้องการเรียนในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น เช่น การอ่าน ทักษะคิดการแก้ปัญหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 7) เป็นการสร้างแรงจูงใจและเร้าความสนใจ
- 8) ช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากรูปธรรมสู่นามธรรม

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2529: 113) กล่าวถึงคุณค่าของสื่อการสอนไว้ว่า

- 1) การเพิ่มจำนวนผู้เรียนนั้นสื่อการเรียนการสอนมีความสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพเพื่อให้เพียงพอแก่ความต้องการของผู้เรียน
- 2) สื่อการเรียนการสอนช่วยทำให้ผู้สอนสอนได้ดีขึ้นและช่วยให้การสอนบรรลุเป้าหมาย
- 3) สื่อการเรียนการสอนสำเร็จรูปช่วยให้ผู้เรียนที่อยู่ในสภาพเสียเปรียบหรือผู้ยากไร้สามารถเรียนได้ทัดเทียมกับผู้ที่มีฐานะดีกว่า

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2523 : 139-140) สรุปคุณค่าของสื่อการสอนได้ ดังนี้

- 1) ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ของผู้เรียน
- 2) ทำให้เนื้อหาวิชาความรู้ที่สอนมีความหมายต่อผู้เรียนมากขึ้น
- 3) สร้างความสนใจของผู้เรียนทำให้ครูสามารถสอนและทำกิจกรรมการเรียนการสอน

4) เป็นเครื่องชี้แนะการตอบสนองของผู้เรียน

5) สามารถเอาชนะขีดจำกัดต่าง ๆ ทางกายภาพได้

6) ทำให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการต่าง ๆ เช่น การแก้ปัญหา

7) เป็นเครื่องมือของครูในการวินิจฉัยผลการเรียน และช่วยในการสอนซ่อมเสริม

สรุปได้ว่าคุณค่าประโยชน์ของสื่อการเรียนการสอน

1) คุณค่าทางด้านวิชาการ

2) คุณค่าทางด้านจิตวิทยาการเรียนรู้อัน

3) คุณค่าทางด้านเศรษฐกิจการศึกษา

5.4 หลักในการใช้สื่อการเรียนการสอน

หลักในการใช้สื่อการเรียนการสอนนั้น มีนักการศึกษาเสนอแนวคิดไว้ต่าง ๆ กัน ดังนี้

ไชยยศ เรื่องสุวรรณ (2523: 170) ได้เสนอข้อคิดในการนำกรวยประสบการณ์ของเอดการ์เดล (Edgar Dale) ไปใช้ 5 ประการ ดังนี้

1) สื่อประสบการณ์ในกรวยประสบการณ์นั้นได้จัดแบ่งตามลำดับประสบการณ์เรียนรู้ ดังนั้นเราจะเริ่มใช้สื่อประสบการณ์ของผู้เรียนเป็นสำคัญและในบางกรณีอาจใช้สื่อประสบการณ์หลาย ๆ อย่างพร้อม ๆ กันก็ได้

2) สื่อประสบการณ์ต่าง ๆ ในกรวยประสบการณ์ไม่อาจนำเสนอโดยแบ่งแยกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้น ประสบการณ์ทุกชั้นจึงมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์ชั้นใดจะเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากที่สุดย่อมขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

3) ในการเรียนรู้บทสนทนาใหม่ที่ไม่มีพื้นฐานมาก่อนประสบการณ์ตรงจะช่วยได้มากในเรื่องความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องสมบูรณ์

4) ในประเด็นที่ต้องพิจารณาตัวผู้เรียนและเนื้อหาเรื่องราวที่จะศึกษาประสบการณ์ขั้นสูงเหมาะกับผู้ใหญ่และประสบการณ์ชั้นล่างเหมาะกับเด็กนั้น อาจจะไม่จริงเสมอไป

5) การใช้กรวยประสบการณ์เพื่อการสอนนั้น เพื่อให้มีทางเลือกแก่ผู้สอนในการพิจารณาเลือกประสบการณ์ที่เหมาะสมกับตัวผู้เรียน จุดมุ่งหมาย และเนื้อหา

อุไรวรรณ ไทรชมพู (2543: 50) สรุปว่า หลักการเลือกใช้สื่อเพื่อเกิดประโยชน์มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้สอนต้องศึกษาข้อดี ข้อจำกัดของสื่อและเลือกสื่อให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร รวมทั้งยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดในการเลือกสื่อการสอนเพื่อช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ เน้นความสำคัญด้านการความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของวัยและระดับการศึกษา

5.5 ทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูรา

มนุษย์เรียนรู้ผ่านการสังเกตพฤติกรรม ทศนคติและผลลัพธ์ของพฤติกรรมเหล่านั้นจากผู้อื่น พฤติกรรมของมนุษย์ส่วนมากได้เรียนรู้จากการสังเกตจากต้นแบบ เพื่อเอาเป็นแบบอย่างในการคิดและการแสดงออกพฤติกรรมใหม่ ๆ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสังเกตนั้น จะถูกเก็บบันทึกไว้ในความทรงจำและสามารถเป็นตัวชี้้นำในการนำมาเป็นแนวทางการแสดงออกครั้งต่อ ๆ ไป โดยรูปแบบการเรียนรู้ของสังคมแบ่งออกได้ 2 รูปแบบ คือ 1) การเรียนรู้จากการกระทำ เป็นรูปแบบพื้นฐานของการเรียนรู้ที่มีมาจากรับประสบการณ์ตรง มีการลงมือปฏิบัติจริง 2) การเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning หรือ Social Learning) เกิดจากการที่บุคคลสังเกตการณ์กระทำของผู้อื่นแล้วพยายามลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่สนใจนั้น ได้แก่ กระบวนการ ความใส่ใจ กระบวนการจดจำ กระบวนการเลียนแบบกระบวนการจูงใจ (จารุวรรณ ชำนาญเรือ และคณะ, 2558)

5.5.1 กระบวนการเรียนรู้โดยผ่านการสังเกต

กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์นั้นเป็นกระบวนการที่มีความสลับซับซ้อนซึ่งประกอบไปด้วยกระบวนการที่สำคัญ 4 ชั้น คือ (จารุวรรณ ชำนาญเรือ และคณะ, 2558)

1) ชั้นการสนใจ (Attention) บุคคลจะไม่สามารถเรียนรู้ได้เลยก้าขาดความใส่ใจ และขาดการรับรู้สิ่งที่ตัวแบบแสดงออกมา ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการใส่ใจมี 2 ประการ คือ

- ลักษณะของตัวแบบ โดยตัวแบบที่มีความเด่นชัด จดจำได้ง่าย มีความดึงดูดใจสูงมีความซับซ้อนของพฤติกรรมน้อยจะทำให้ผู้สังเกตใส่ใจได้มาก และหากพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงออกมานั้นมีประโยชน์ต่อผู้สังเกต จะโน้มน้าวจิตใจผู้สังเกตให้ใส่ใจได้มากขึ้น

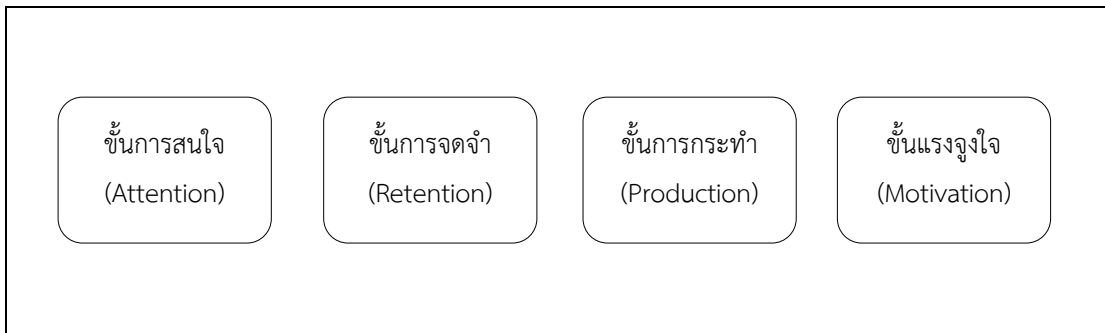
- ลักษณะของผู้สังเกต โดยบุคคลต้องมีระดับความตื่นตัวในการใส่ใจ พฤติกรรมของตัวแบบนั้น จึงจะทำให้การสังเกตจึงเกิดการรับรู้ที่ถูกต้องแม่นยำ

2) ขั้นการจดจำ (Retention) เป็นการรวบรวมรูปแบบพฤติกรรมของตัวแบบที่ได้สังเกตเห็นทุกครั้ง แล้วนำมาวางรูปแบบให้เด่นชัดขึ้น การจดจำจะเป็นในรูปแบบของสัญลักษณ์ซึ่งเป็นมโนภาพหรือภาษา การจดจำในลักษณะนี้จะทำให้จำได้ง่ายและคงทนกว่าส่วนการฝึกฝนโดยการทบทวนในใจหรือโดยการกระทำจริงจะส่งเสริมให้จดจำพฤติกรรมของตัวแบบได้ดียิ่งขึ้น

3) ขั้นการกระทำ (Production) เป็นขั้นการที่ผู้สังเกตดัดแปลงสัญลักษณ์จากการจำมาเป็นการกระทำที่เหมาะสม ซึ่งขั้นนี้เน้นไปที่ความสามารถ และความพร้อมทางร่างกายของบุคคลที่จะกระทำตามตัวแบบ ทั้งนี้ การดัดแปลงสัญลักษณ์ให้มาเป็นการกระทำที่เหมาะสมนั้นทำได้ยากมากในระยะแรก แต่เมื่อทราบถึงข้อบกพร่องระหว่างสัญลักษณ์กับการดัดแปลงให้เป็นพฤติกรรม จะช่วยให้การกระทำตามตัวแบบในโอกาสต่อไปถูกต้องมากยิ่งขึ้น

4) ขั้นแรงจูงใจ (Motivation) เป็นการจูงใจให้บุคคลแสดงพฤติกรรมเลียนแบบเหมือนตัวแบบที่ตนสังเกต เนื่องจากความคาดหวังว่าการเลียนแบบจะนำประโยชน์มาให้ เช่น การได้รับแรงเสริม หรือรางวัลรวมทั้งการแสดงพฤติกรรมเหมือนตัวแบบคงจะทำให้บุคคลหลีกเลี่ยงปัญหาได้

โดยสรุป กระบวนการในการเรียนรู้ด้วยการสังเกตหรือการเรียนรู้จากตัวแบบต้องประกอบด้วยองค์ประกอบทั้ง 4 ประการดังกล่าวมาแล้ว พฤติกรรมการเลียนแบบที่สมบูรณ์จะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยการจัดวางรูปแบบองค์ประกอบของการเรียนรู้จากตัวแบบได้อย่างเหมาะสมโดยการกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจตัวแบบอย่างแท้จริงจนสามารถจดจำ และสร้างสัญลักษณ์แทนพฤติกรรมของตัวแบบได้ ประกอบกับการจูงใจอย่างเหมาะสมและเพียงพอจะทำให้พฤติกรรมการเลียนแบบจากการสังเกตตัวแบบเป็นไปด้วยดี ดังภาพที่ 3



ภาพที่ 3 กระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต

ที่มา: (จารุวรรณ ชำนาญเรือ และคณะ, 2558)

5.5.2 ประเภทตัวของกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต

จารุวรรณ ชำนาญเรือ และคณะ (2558) ได้แบ่งตัวแบบเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) ตัวแบบที่มีชีวิตจริง (Live Model) หมายถึง ตัวแบบที่มีชีวิต ซึ่งผู้สังเกตสามารถปฏิสัมพันธ์หรือสังเกตโดยตรง ไม่ต้องผ่านสื่อหรือสัญลักษณ์อื่น
- 2) ตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) หมายถึง ตัวแบบที่บุคคลสังเกตผ่านสื่อหรือสัญลักษณ์ เช่น ตัวแบบที่ปรากฏตามการบอกเล่า ในหนังสือ แถบบันทึกภาพ หรือผ่านทางสื่อมวลชนต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือ เป็นต้น

5.5.3 หน้าที่ตัวของกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต

- 1) ทำหน้าที่ในการเสริมสร้างพฤติกรรมใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น เช่น การฝึกทำกับข้าวโดยการดูตัวแบบจากแม่ เป็นต้น
- 2) ทำหน้าที่ในการยับยั้งหรือควบคุมการเกิดขึ้นของพฤติกรรม เมื่อตัวแบบแสดงพฤติกรรมแล้วได้รับผลจากการแสดงพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจ บุคคลที่สังเกตตัวแบบก็มีความโน้มที่จะไม่แสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ เช่น การที่บุคคลเดินข้ามถนนโดยไม่ใช้สะพานลอยและถูกรถชนเสียชีวิต เมื่อผู้สังเกตพบเห็นตัวแบบที่ได้รับผลของพฤติกรรมที่ไม่น่าพึงพอใจนี้ ก็จะช่วยยับยั้งพฤติกรรมข้ามถนนโดยไม่ใช้สะพานลอยของบุคคลที่พบเห็นตัวแบบนี้ เป็นต้น
- 3) ทำหน้าที่ช่วยให้พฤติกรรมที่เคยเรียนรู้มาแล้วได้มีโอกาสแสดงออก โดยตัวแบบจะทำหน้าที่เป็นตัวกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมการเรียนรู้ออกมา เช่น การที่บุคคลสนใจในเรื่องการร้องเพลงอยู่แล้ว และได้เห็นตัวแบบศิลปินที่ร้องเพลงได้ดี มีชื่อเสียงโด่งดัง บุคคลจึงเกิดแรงบันดาลใจที่จะไปประกวดร้องเพลงบ้าง เป็นต้น (จารุวรรณ ชำนาญเรือ และคณะ, 2558)

จากกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต (Observational Learning) ของแบบดูรา ผู้ค้นคว้าอิสระจึงได้สร้างโปรแกรม EASY TAHFIZ เป็นตัวแบบสัญลักษณ์ (Symbolic Model) โดยใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาสร้างเป็นโปรแกรมการเรียนรู้ในการท่องจำอัลกุรอานเพื่อสร้างความสนใจให้กับผู้เรียนในขั้นต้น และจากกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ นั้นจะนำไปสู่กระบวนการต่อไปตามลำดับ คือ ขั้นการจดจำ ขั้นการกระทำ และนำไปสู่ขั้นการจูงใจในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนต่อไป

6. แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการจัดการเรียนรู้เป็นแผนการนำวิชาหรือกลุ่มประสบการณ์ที่ต้องทำการสอนตลอดภาคเรียนมาสร้างเป็นแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ อุปกรณ์การสอน การวัดและการประเมินผล ซึ่งนำเสนอเกี่ยวกับความหมาย ความสำคัญ องค์ประกอบ ขั้นตอน และลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังต่อไปนี้

6.1 ความหมายแผนการจัดการเรียนรู้

ชวลิต ชูกำแหง (2551: 93) กล่าวว่า หมายความว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อธิบายถึง การวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนล่วงหน้าอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรของครูผู้สอนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อันแต่ละครั้ง โดยใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนให้สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังเนื้อหาเวลาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ

นิคม ชมพูลง (2545: 180) ให้ความหมายแผนการสอนว่า แผนการสอนหมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไปสู่จุดประสงค์และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 201) มีความเห็นว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นลายลักษณ์อักษรไว้ล่วงหน้าเพื่อเป็นแนวทางสำหรับครู ทำให้การจัดการเรียนรู้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนาธิป พรกุล (2551: 355) ได้กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้เป็นเอกสารทางวิชาการที่ครูจัดทำล่วงหน้าอย่างเป็นระบบเพื่อใช้จัดการเรียนรู้ ประกอบด้วยรายการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนและครูร่วมกันทำตามลำดับในช่วงเวลาหนึ่ง มีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสะดวกและสนุกในการเรียน

สำลี รักสุทธี (2550: 16) ได้ให้ความหมายว่า แผนการจัดการเรียนรู้ คือ แผนการหรือโครงการที่จัดทำไว้เพื่อใช้ปฏิบัติการสอนในวิชาหนึ่งวิชาใด เป็นการเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบและเป็นเครื่องมือช่วยให้ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้สู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542: 1) ให้ความหมายของแผนการสอนว่า แผนการสอน หมายถึง แผนการหรือโครงการที่จัดทำเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อใช้ในการปฏิบัติการสอนในรายวิชาใดวิชาหนึ่ง เป็นการเตรียมการสอนอย่างมีระบบและเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูพัฒนาการจัดการเรียนรู้ไปสู่จุดประสงค์การเรียนรู้และจุดหมายของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปว่า แผนการจัดการเรียนรู้คือเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งสำหรับการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในแต่ละระดับชั้น เป็นแผนที่นำทางที่ช่วยให้ครูสามารถดำเนินการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้เหมาะสมตรงตามเป้าหมายที่ต้องการ

6.2 ความสำคัญแผนการจัดการเรียนรู้

บุรชัย ศิริมหาสาคร (2545: 3) แผนการจัดการเรียนรู้ของครูเปรียบได้กับแผนที่ของนักเดินทางโดยมีหลักสูตรเป็นเข็มทิศ นักเดินทางที่ดีจะต้องใช้แผนที่และเข็มทิศนำทางเพื่อเดินไปสู่เป้าหมายโดยไม่หลงทาง แผนการสอนที่ดีช่วยให้ครูปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545: 409) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ว่าการวางแผนจัดการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้สอนทราบว่าในแต่ละสัปดาห์หรือแต่ละชั่วโมงผู้สอนควรสอนรายวิชาใด ขอบข่ายสาระการเรียนรู้ครอบคลุมเรื่องราวอะไรบ้าง รวมทั้งการสำรวจสภาพปัญหาต่าง ๆ ที่จะช่วยให้ผู้สอนเกิดความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้และสามารถทำการประเมินผลผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่าง ๆ ได้ตามเป้าหมาย

อิบรอเฮ็ม ณรงค์รักษาเขต (2551: 130) ได้กล่าวไว้ว่า การวางแผน คือ การวางระบบในการทำงานและสะดวกในการดำเนินการอย่างที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ เคยวางแผนในการที่จะเผยแผ่ศาสนาอิสลามจะเห็นได้ว่าตอนที่ท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ อยู่ในช่วงมักกะฮ์ก็จะเริ่มเผยแผ่อย่างเงียบ ๆ ต่อมาเมื่อได้สมาชิกเพิ่มขึ้นก็จะใช้วิธีเผยแผ่อย่างเปิดเผยและการวางแผนของท่านนบีมุฮัมมัด ﷺ ในการอพยพจากนครมักกะฮ์ไปยังนครมาดีนะฮ์การอพยพครั้งนั้น จะเห็นได้ว่าท่าน นบีมุฮัมมัด ﷺ ได้มีการวางแผนอย่างละเอียดจนสามารถอพยพไปยังนครมาดีนะฮ์อย่างสำเร็จและการวางแผนในการจัดการเรียนรู้ ศาสนาอิสลามก็ให้ความสำคัญ หากคุณครูท่านใดที่ทำการเรียนการสอนที่ไม่มีการวางแผน ไม่มีการเตรียมการสอนไว้ล่วงหน้าเปรียบเสมือนคุณครูท่านนั้นได้ทำลายผู้เรียนไปแล้ว

สุวิทย์ มูลคำ (2549: 58) ได้ให้ความสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1) ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี วิธีเรียนที่ดีที่เกิดจากการผสมผสานความรู้และจิตวิทยา

2) ช่วยให้ผู้สอนมีคู่มือการจัดการเรียนรู้ที่ทำไว้ล่วงหน้าด้วยตนเองและให้ครูมีความมั่นใจในการจัดการเรียนรู้ได้ตามเป้าหมาย

3) ช่วยให้ผู้สอนทราบว่าการสอนของตนได้เดินไปในทิศทางใดหรือทราบว่าจะสอนอะไรด้วยวิธีใด สอนทำไม สอนอย่างไร จะใช้สื่อหรือแหล่งเรียนรู้อะไร

4) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนใฝ่ศึกษาหาความรู้ทั้งเรื่องหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้จะจัดหาและใช้สื่อแหล่งเรียนรู้ ตลอดจนการวัดและประเมินผล

5) ใช้เป็นคู่มือสำหรับครูที่มาสอน และจัดการเรียนรู้แทนได้

6) แผนการจัดการเรียนรู้ที่นำไปใช้และพัฒนาแล้วจะเกิดประโยชน์ต่อการศึกษา

7) เป็นงานทางวิชาการที่แสดงถึงความชำนาญและความเชี่ยวชาญของครูผู้สอน สำหรับการประเมินเพื่อขอเลื่อนตำแหน่งและวิทยฐานะครูให้สูงขึ้น

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์ (2549: 281) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของแผนการเรียนรู้ว่า แผนการเรียนรู้เปรียบได้กับพิมพ์เขียวของวิศวกรหรือสถาปนิกที่ใช้เป็นหลักในการควบคุมงาน ก่อสร้างวิศวกรหรือสถาปนิกจะขาดพิมพ์เขียวไม่ได้ฉันใด ผู้เป็นครูก็ขาดแผนการสอนไม่ได้ฉันนั้น ยิ่งผู้สอนได้ทำแผนการสอนด้วยตนเองก็จะยิ่งประโยชน์แก่ตนเองมากเพียงนั้น ผลดีของการจัดทำแผนการสอนสรุปได้ ดังนี้

1) ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2) ช่วยให้มีสื่อการสอนที่ทำด้วยตนเอง ทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและสอนได้ทันเวลา

3) เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4) ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทน ในกรณีที่ครูผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนในชั่วโมงสอนนั้น

ธนาธิป พรกุล (2551: 241) การวางแผน คือ กระบวนการที่ผู้สอนตัดสินใจเลือก และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดให้กับผู้เรียน โดยผู้สอนและผู้เรียนบรรลุเป้าหมายและมีความพึงพอใจร่วมกัน

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 206) ได้สรุปความสำคัญของแผนการเรียนการสอน ดังนี้

1) ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนวิธีเรียนที่มีความหมายยิ่งขึ้นเพราะเป็นการจัดทำอย่างมีหลักการที่ถูกต้อง

2) ช่วยให้มีคู่มือการสอนที่ทำด้วยตนเองทำให้เกิดความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ทำให้สอนได้ครบถ้วนตรงตามหลักสูตรและสอนได้ทันเวลา

3) เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้

4) ช่วยให้ความสะดวกแก่ครูผู้สอนแทนในกรณีที่ผู้สอนไม่สามารถเข้าสอนได้

วัฒนาพร ระจับทุกข์ (2542: 2) ความสำคัญของแผนการเรียนการสอนมี ดังนี้

1) ก่อให้เกิดการวางแผนและการเตรียมการล่วงหน้าเป็นการนำเทคนิควิธีการสอนการเรียนรู้สื่อเทคโนโลยีและจิตวิทยาในการจัดการเรียนรู้มาผสมผสานประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมต่าง ๆ

2) ส่งเสริมให้ครูผู้สอนค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรเทคนิคการสอน การเลือกใช้สื่อการวัดและประเมินผลตลอดจนประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจำเป็น

3) เป็นคู่มือการสอนสำหรับตัวครูผู้สอนและครูผู้สอนที่สอนแทนนำไปใช้ในการปฏิบัติการสอนอย่างมั่นใจ

4) เป็นหลักฐานแสดงข้อมูลด้านการเรียนการสอนและการวัดและประเมินผลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ต่อไป

5) เป็นหลักฐานแสดงความเชี่ยวชาญของครูผู้สอนซึ่งสามารถนำไปเสนอเป็นผลงานทางวิชาการ

ชวลิต ชูกำแพง (2551: 95-96) ได้กล่าวไว้ว่า ความสำคัญของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยสรุปได้ ดังนี้

1) ช่วยให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของเรื่องที่จะจัดกิจกรรมและเลือกจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน มีคุณภาพตรงกับเจตนารมณ์ของหลักสูตร ซึ่งส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนและทันเวลา

2) ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้นเมื่อได้เตรียมการสอนมาอย่างดีแล้ว การสอนก็จะเป็นไปอย่างเรียบร้อย

3) ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เพราะเมื่อครูเตรียมการสอนดีย่อมทำให้การจัดกิจกรรมเป็นไปตามขั้นตอนจนนักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจเร็วขึ้น

4) ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์ที่เรียน การที่ครูเตรียมการสอนทำให้ครูมีความมั่นใจในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสนุกสนานและเกิดเจตคติที่ดีต่อเรื่องที่เรียน

5) ทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครูเพราะครูมีความมั่นใจ มีการเตรียมการเรียนการสอนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาครูยิ่งขึ้น

6) ถ้าครูมีความจำเป็นไม่ได้สอนด้วยตนเอง ผู้มาสอนแทนก็จะมาสอนแทนได้บรรลุตามจุดประสงค์ที่กำหนด

7) ทำให้การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ ช่วยให้ครูสามารถวินิจฉัยจุดอ่อนของนักเรียนที่จะได้รับการแก้ไขและทราบจุดเด่นที่ควรได้รับการส่งเสริมต่อไปนอกจากนี้ยังช่วยให้ครูเห็นภาพการทำงานของตนเองได้เด่นชัดยิ่งขึ้น

8) ครูผู้สอนสามารถใช้เป็นข้อมูลที่ถูกต้องเที่ยงตรงเพื่อเสนอแนะแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กรมวิชาการศึกษานิสิตศักรและผู้บริหารเพื่อปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

9) ช่วยให้ผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้องได้ทราบขั้นตอนกระบวนการต่าง ๆ ในการสอนของครูเพื่อการนิเทศติดตามและประเมินผลการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10) เป็นการพัฒนาวินิจฉัยที่แสดงว่าการสอนต้องได้รับการฝึกฝนที่มีความเชี่ยวชาญโดยเฉพาะมีเครื่องมือและเอกสารที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ

11) เป็นผลงานทางวิชาการอย่างหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความชำนาญพิเศษหรือความเชี่ยวชาญของผู้จัดทำแผนการสอน ซึ่งสามารถนำไปพัฒนางานในหน้าที่และเสนอเลื่อนระดับให้สูงขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มีความสำคัญมากและเป็นสิ่งที่ผู้สอนทุกคนต้องมีไว้ เนื่องจากแผนการจัดการเรียนรู้ช่วยให้ผู้สอนได้ทบทวนประสบการณ์การจัดการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นหลักฐานทางวิชาการในด้านการจัดการจัดการเรียนรู้อย่างมีความสำคัญของการจัดการเรียนรู้อย่าง 1) ทำให้เกิดการวางแผนวิธีสอนที่ดี 2) ช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองมากยิ่งขึ้น 3) เป็นผลงานทางวิชาการที่สามารถเผยแพร่เป็นตัวอย่างได้ 4) ทำให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อกลุ่มประสบการณ์และ 5) ทำให้นักเรียนเกิดความเลื่อมใสศรัทธาในตัวครู

6.3 องค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้

ธนาธิป พรกุล (2551: 86) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้

- 1) เรื่องและเวลาที่ใช้สอน
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) สาระสำคัญ
- 4) เนื้อหา (สาระ)
- 5) กิจกรรมการเรียนรู้
- 6) สื่อและแหล่งการเรียนรู้
- 7) การวัดและประเมินผล

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544: 7) กล่าวถึง องค์ประกอบที่สำคัญของแผนการสอนควรประกอบด้วย

- 1) สาระสำคัญ
- 2) จุดประสงค์การเรียนรู้
- 3) เนื้อหา

4) กิจกรรมการเรียนการสอน

5) สื่อการเรียนการสอน

6) การวัดและประเมินผลการเรียน

สำลี รักสุทธี (2550: 156) ได้กล่าวถึงส่วนประกอบในแผนการเรียนรู้ประกอบ
นวัตกรรม ดังนี้

1) สารสำคัญ (Concept) เป็นความคิดรวบยอดหรือหลักการของเรื่องหนึ่งที่ต้องการให้เกิดกับนักเรียนตามแผนการเรียนรู้แล้ว

2) จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective) เป็นการกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อเรียนตามแผนการเรียนรู้แล้ว

3) เนื้อหา (Content) เป็นเนื้อหาที่จัดกิจกรรมและต้องการให้นักเรียนเกิดการ
เรียนรู้

4) กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities) เป็นการเสนอขั้นตอน
หรือกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งจะนำไปสู่จุดประสงค์ที่กำหนดไว้

5) สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media) เป็นสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการ
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กำหนดไว้ในแผนการเรียนรู้

6) การวัดผลประเมินผล (Measurement and Evaluation)

7) กิจกรรมเสนอแนะเป็นกิจกรรมการบันทึกการสอนก่อนนำไปใช้สอน

8) ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชาเป็นการบันทึกการตรวจแผนการเรียนรู้เพื่อ
เสนอแนะหลังจากได้ตรวจสอบความถูกต้องการกำหนดรายละเอียดในหัวข้อต่าง ๆ ในแผนการเรียนรู้
มีความสมบูรณ์

9) บันทึกการสอนเป็นการบันทึกของผู้สอน บันทึกหลังจากนำแผนการใช้สื่อและ
การวัดผลประเมินผลไปใช้แล้วเพื่อนำแผนไปปรับปรุงและใช้สอนในคราวต่อไป ข้อเสนอแนะและ
แนวทางแก้ไขเป็นการบันทึกเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้
บรรลุจุดประสงค์ของบทเรียนที่หลักสูตรกำหนด

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2553: 213-216) กล่าวถึงแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย
หัวข้อสำคัญ ดังนี้

1) ส่วนนำ ประกอบด้วย รายวิชา/กลุ่ม ชั้น ชื่อหน่วยการเรียนรู้หรือแผนการ
จัดการเรียนรู้ จำนวนเวลาที่สอน

2) จุดประสงค์การเรียนรู้/ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

3) สารการเรียนรู้

4) กระบวนการจัดการเรียนรู้

5) การวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

6) แหล่งการเรียนรู้

7) บันทึกผลการจัดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบสำคัญของแผนการจัดการเรียนรู้ต้องประกอบด้วยสิ่งต่อไปนี้ สำคัญ สำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ สมรรถนะที่สำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อ/แหล่งเรียนรู้ ชิ้นงาน/ภาระงาน การวัดผล และประเมินผล และบันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

6.4 ขั้นตอนแผนการจัดการเรียนรู้

สำลี รักสุทธี และคณะ (2544: 49-53) ก่อนจะเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ผู้สอนต้องศึกษาหลักสูตรและเอกสารต่าง ๆ ดังนี้

- 1) ศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร
- 2) วิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ตามสาระที่กำหนดในหลักสูตร
- 3) การจัดทำหน่วย
- 4) การเขียนแผนการสอน

เอกรินทร์ สีมหาศาล (2545: 441) สรุปขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) เลือกรูปแบบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แผน
- 2) ตั้งชื่อแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้แผนนั้น ๆ
- 3) กำหนดจำนวนเวลา ระบุระดับชั้น และช่วงเวลาของหลักสูตรให้ชัดเจน
- 4) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ที่สอดคล้องและครอบคลุมกับผลการเรียนรู้อุดหวังรายปี/รายภาคที่กำหนดไว้ ลงมือเขียนเป็นจุดประสงค์การเรียนรู้รายวิชา
- 5) เลือกจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วิเคราะห์ตามข้อ
- 6) นำจุดประสงค์การเรียนรู้ หัวข้อเรื่องและสาระการเรียนรู้ของแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อกำหนดเป็นจุดประสงค์ปลายทางตามธรรมชาติวิชาของแผนนั้น ๆ
- 7) วิเคราะห์รายละเอียดสาระการเรียนรู้ของแผนการเรียนเพื่อนำไปจัดการเรียนรู้ตามเนื้อหาสาระที่จำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนเข้าใจและเป็นมวลเนื้อที่สำคัญหรือจำเป็นต่อการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร
- 8) กำหนดจุดประสงค์นำทางตามลำดับความยากง่ายของเนื้อหานั้น ๆ
- 9) เลือกกิจกรรมการเรียนการสอนและเทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมกับเนื้อหาและสภาพของผู้เรียน
- 10) เลือกสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่จำเป็นสำหรับใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแผน เช่น รูปภาพ บัตรคำ วีดิทัศน์

11) กำหนดขั้นตอนการจัดกิจกรรมเรียนรู้โดยคำนึงถึงขั้นตอนการเรียนการสอนตามธรรมชาติวิชาตามลำดับจุดประสงค์นำทางและควรคำนึงถึงการบูรณาการเทคนิควิธีการสอน

สรุปขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้มี 12 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) สารระสำคัญ 2) มาตรฐานการเรียนรู้ 3) ตัวชี้วัด 4) จุดประสงค์การเรียนรู้ 5) สารการเรียนรู้ 6) สมรรถนะที่สำคัญ 7) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8) กิจกรรมการเรียนรู้ 9) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 10) ชิ้นงาน/ภาระงาน 11) การวัดผลและประเมินผล และ 12) บันทึกผลหลังการจัดการเรียนรู้

6.5 ลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้

สมนึก ภัททิยธนี (2546: 5) ได้กล่าวถึงลักษณะที่ดีของแผนต้องมีขั้นตอนดังนี้

1) เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบหรือรายชั่วโมงตารางสอน โดยเขียนให้สอดคล้องกับชื่อเรื่องให้อยู่ในโครงการสอนและเขียนเฉพาะเนื้อหาสาระสำคัญพอสังเขป (ไม่ควรบันทึกแผนการสอนอย่างละเอียดมาก ๆ เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย)

2) ความคิดรวบยอด (Concept) หรือหลักการสำคัญต้องเขียนให้ตรงกับเนื้อหาที่จะสอน ส่วนนี้ถือว่าเป็นหัวใจของเรื่องครูต้องทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะสอนจนสามารถเขียนความคิดรวบยอดได้อย่างมีคุณภาพ

3) จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมต้องเขียนให้สอดคล้องกลมกลืนกับความคิดรวบยอด มิใช่เขียนตามอำเภอใจ มิใช่เขียนสอดคล้องเฉพาะเนื้อหาที่จะสอนเท่านั้น เพราะจะได้เฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความรู้ความจำสมองหรือการพัฒนาของนักเรียนจะไม่ได้ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร

4) กิจกรรมการเรียนการสอนโดยยึดเทคนิคการสอนต่าง ๆ ที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ สื่อที่ใช้ควรเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหาสื่อดังกล่าว ต้องช่วยให้นักเรียนเกิดความเข้าใจในหลักการได้ง่าย

5) วัดผลโดยคำนึงถึงเนื้อหา ความคิดรวบยอด จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมและช่วงที่ทำการวัด (ก่อนเรียน ระหว่างเรียน หลังเรียน) เพื่อตรวจสอบว่าการสอนของครูบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่

บุรชัย ศิริมหาสาร (2545: 5) กล่าวว่า การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จะต้องมีรายละเอียดพอสมควรอย่างน้อยต้องตอบคำถามหลัก 3 ข้อได้ คือ

1) สอนเพื่ออะไร เป็นการกำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน (Objective)

2) สอนอย่างไร เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จะทำให้บรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้ (Learning)

3) สอนแล้วได้ผลตามที่ต้องการหรือไม่ เป็นการวัดและประเมินผลเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้ที่ตั้งไว้หรือไม่ (Evaluation)

รุจิรี ภูสาระ (2545: 159) กล่าวว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ดีจะต้องสามารถตอบคำถามได้ ดังนี้

1) จะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง
2) จะเสริมสร้างกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนอะไรบ้างจึงจะให้นักเรียนบรรลุผลตามจุดประสงค์

3) ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรมตั้งแต่ครูเป็นศูนย์กลางจนถึงนักเรียนเป็นผู้จัดทำเอง

4) จะใช้สื่อ/อุปกรณ์อะไรจึงช่วยให้นักเรียนบรรลุจุดประสงค์

5) จะรู้ได้อย่างไรว่านักเรียนเกิดคุณสมบัติตามที่คาดหวังไว้

สรุปผลได้ว่าลักษณะของแผนการจัดการเรียนรู้ เนื้อหาต้องเขียนเป็นรายคาบจะให้นักเรียนมีคุณสมบัติที่พึงประสงค์อะไรบ้าง ครูจะต้องมีบทบาทอย่างไรในการจัดกิจกรรม สื่อที่ใช้ควรเลือกให้สอดคล้องกับเนื้อหา

6.6 ทฤษฎีการเรียนรู้ของธอร์นไดค์

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2551: 110-112) ได้กล่าวถึงทฤษฎีนี้ว่า ธอร์นไดค์เป็นผู้ที่ได้ชื่อว่าเป็นบิดาแห่งจิตวิทยาการศึกษา และเป็นผู้คิดทฤษฎี Connectionism ที่เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้จากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ที่เรียกว่า S-R Model อีกทั้งให้ความสำคัญต่อการให้การเสริมแรงที่จะทำให้เกิดการเชื่อมโยง และการตอบสนองเพิ่มขึ้น อาจกล่าวได้ว่าสิ่งเร้าใดที่ทำให้เกิดการตอบสนองนั้นได้รับการเสริมแรงจะทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนองนั้นเพิ่มมากขึ้น โดยเน้นการให้รางวัลมากกว่าลงโทษซึ่งธอร์นไดค์ ได้ทำการทดลองดังต่อไปนี้

ธอร์นไดค์ได้จับแมวกที่กำลังหิวใส่ไว้ในกล่องปัญหาที่มีสลักปิดไว้ และนำจานอาหารวางไว้นอกกรง แมวจะได้กินอาหารถ้าสามารถถอดสลักประตูออกมาได้ ในการทดลอง แมวจะเดินไปเดินมาในกล่อง และพยายามหาทางออกมาข้างนอกเพื่อกินอาหารในจานที่วางอยู่ในขณะนั้น แมวก็กังเอิญไปจับถูกสลักและสามารถเปิดประตูออกมากินอาหารได้ และจากการสังเกตครั้งต่อ ๆ มาแมวใช้เวลาน้อยลงในการหาทางออกมากินอาหาร ซึ่งธอร์นไดค์เรียกการเรียนรู้ของแมวว่าเป็นการเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trial and Error) ไม่ใช่การใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหา จากการทดลองครั้งนี้เขาได้ตั้งเป็นกฎแห่งการเรียนรู้ที่เรียกว่า กฎแห่งผล (Law of Effect)

ธอร์นไดค์ เชื่อว่าการเรียนรู้เกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง โดยมีการลองผิดลองถูกไปเรื่อย ๆ จนกว่าจะสามารถค้นพบรูปแบบการตอบสนองที่ให้ผลที่ทำให้เกิดความพึงพอใจที่สุด ซึ่งเรียกว่า เกิดการเรียนรู้ และใช้รูปแบบนั้นตอบสนองต่อไป ซึ่งธอร์นไดค์ได้สรุปเป็นกฎแห่งการเรียนรู้ได้ ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2551: 112-114)

1) กฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) สิ่งเร้าใดที่มีการกระตุ้นให้มีการตอบสนองแล้วทำให้ผู้เขียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจจากการกระทำนั้น แล้วจะเป็นผลที่ทำให้กระทำพฤติกรรมนั้น ๆ อีกแต่ถ้าไม่ได้รับผลที่น่าพึงพอใจ จะทำให้เลิกพฤติกรรมนั้นอีกต่อไป ซึ่งธอร์นไดค์อธิบายว่า การแสดงพฤติกรรมเป็นลักษณะของการลองผิดลองถูกโดยการกดั้นดิ่งนี้มาหลายครั้งเพื่อหาทางออก ดังการทดลองข้างต้นจนแมวพบสลักโดยบังเอิญ จนสามารถออกจากกล่องมากินอาหารในงานได้สำเร็จ ทำให้แมวได้รับความพึงพอใจจากการทำพฤติกรรมที่สามารถเปิดสลักกล่องได้ จะทำให้เกิดการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง (S-R) คู่นี้อย่างแน่นอนแน่นอน

2) กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) การเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ถ้าผู้เรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ

3) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) การฝึกหัดหรือการกระทำบ่อย ๆ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทนถาวร แต่ในทางตรงข้ามถ้าไม่ได้กระทำซ้ำ ๆ บ่อย ๆ การเรียนรู้นั้นก็คงทนถาวรและในที่สุดอาจลืมไป

4) กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse) การเรียนรู้จะเกิดจากการเชื่อมโยงระหว่างสิ่งเร้ากับการตอบสนอง ถ้าได้มีการนำไปใช้บ่อย ๆ การเรียนรู้นั้นก็คงทนถาวร หากไม่มีการนำไปใช้บ่อย ๆ อาจเกิดการลืมได้

จากกฎแห่งการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ผู้ค้นคว้าอิสระจึงได้ออกแบบโปรแกรม EASY TAHFIZ ให้มีความน่าสนใจและได้อธิบายกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียน อีกทั้งในกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างสอดคล้องกับกฎแห่งการฝึกหัดและกฎแห่งการใช้ จนนำไปสู่กฎแห่งความพอใจของผู้เรียนต่อไป

7. การวัดและประเมินผล

การวัดผลและประเมินผลเป็นกระบวนการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการย่อย ได้แก่ การวัดผลและการประเมินผลทั้งการวัดผลและประเมินผลมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันอย่างแยกไม่ออก ในทางการศึกษาจึงมักใช้คำว่า “การวัดประเมินผล” ในการออกแบบการเรียนการสอนซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุผลการเรียนรู้

7.1 ความหมายของการวัด

การวัดผลเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้เพื่อให้ทราบว่าผู้เรียนมีคุณลักษณะตามที่ผู้สอนกำหนดไว้ในจุดประสงค์การเรียนรู้หรือไม่ ผู้ค้นคว้าอิสระจึงได้ศึกษาข้อมูลและเอกสารเกี่ยวกับการวัดผล ซึ่งได้มีนักวิชาการให้คำนิยามของการวัดผล ดังนี้

พิสนุ พงศ์ศรี (2551: 2) ได้ให้ความหมายคำว่า การวัด (Measurement) นั้นหมายถึง การกำหนดค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามวิธีการหรือเครื่องมือที่

กำหนดขึ้นทั้งในเชิงปริมาณโดยตรง เช่น การนับจำนวนและความถี่ของสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือการใช้เครื่องมือทางวิทยาศาสตร์ เช่น ตลับเมตร เครื่องชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง น้ำหนัก ฯลฯ หรือใช้เครื่องมือทางสังคมศาสตร์ เช่น แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบทดสอบไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายให้ออกมาเป็นตัวเลข กล่าวโดยสรุปการวัดคือการให้ตัวเลขกับสิ่งที่วัดนั่นเอง

สุรางค์ ไคว้ตระกูล (2553: 408) ได้ให้ความหมายการวัดผลว่า การวัดผลเป็นกระบวนการที่จะหาปริมาณของสิ่งของตัวอย่างที่ใช้ในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ

พิชิต ฤทธิ์เจริญ (2550: 3) กล่าวว่า การวัดผล หมายถึง กระบวนการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของ หรือเหตุการณ์อย่างมีกฎเกณฑ์เพื่อให้ได้ข้อมูลที่แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะที่จะวัด

ภัทรา นิคมานนท์ (2541: 46) กล่าวว่า การวัดผลเป็นการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคที่เรียกว่าเครื่องมือวัดผลเพื่อศึกษาค้นคว้าหรือตรวจสอบคุณลักษณะของบุคคลที่ต้องการศึกษา

วาสนา ประवालพฤษ์ (2544: 15) กล่าวว่า การวัดผล คือ กระบวนการที่จะกำหนดปริมาณของสิ่งที่ต้องการวัดออกมาเป็นจำนวนหรือตัวเลข ซึ่งใช้แทนอธิบายคุณลักษณะที่กำลังวัด โดยจะอธิบายลักษณะของบุคคลให้อยู่ในรูปของระดับของลักษณะนั้นแบบต่อเนื่อง

สรุปได้ว่า การวัดผล คือ เป็นการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์แทนปริมาณหรือคุณภาพของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของสิ่งที่ต้องการวัด การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้วยตัววัดผลมีวิธีการที่ชัดเจนและกำหนดไว้ล่วงหน้าเพื่อให้ทราบความก้าวหน้า ทั้งด้านองค์ความรู้ ทักษะ และทัศนคติเพื่อการสร้างพฤติกรรมในการทำงาน

7.2 ความหมายของการประเมินผล

การประเมินผลหมายถึงการตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่น ๆ หรือกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้

วาสนา ประवालพฤษ์ (2544: 15) กล่าวว่า การประเมินผล คือ การลงสรุปตีราคาของพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่ปริมาณโดยใช้การตัดสินใจและการตีราคาพฤติกรรมของผู้เรียนในแง่คุณภาพโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานด้วยวิธีอื่น ๆ ที่ไม่ใช่การวัดด้วยเครื่องมือวัดเชิงปริมาณและใช้การตัดสินเชิงคุณภาพ

พิสนุ พองศรี (2551: 2) ให้ความหมายการประเมิน (Evaluation) หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

พิชิต ฤทธิ์เจริญ (2550: 5) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าหรือคุณภาพของผลที่ได้จากการวัดโดยเปรียบเทียบกับผลการวัดอื่น ๆ หรือเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า การประเมินผล คือ การรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงาน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีบทบาทความสำคัญในการให้ข้อมูลด้านความคืบหน้า ชี้ปัญหา และข้อขัดข้องด้านประสิทธิภาพ การนำผลลัพธ์ของการเรียนรู้มาเทียบกับเป้าหมายที่ต้องการ เพื่อให้ทราบระดับความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมที่ต้องการ

7.3 องค์ประกอบของการวัดและประเมินผล

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 286-287) ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนรู้มุ่งให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งด้านความรู้และคุณธรรมอย่างสมบูรณ์โดยมีองค์ประกอบคุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการ คือ พุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัย ผู้สอนจึงควรวัดและประเมินผลการเรียนเป็น 3 ระยะ ดังนี้

1) การประเมินผลก่อนเรียน การประเมินผลนี้นำมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ ดังนั้นผู้สอนจึงควรมีข้อมูลพื้นฐานในด้านครอบครัว เศรษฐกิจ ตลอดจนสิ่งแวดล้อมของชุมชนของผู้เรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลพื้นฐานเหล่านี้จะทำให้ผู้สอนกำหนดรูปแบบและวิธีการประเมินผลก่อนเรียนได้ดียิ่งขึ้นการดำเนินการประเมินผลก่อนเรียนนี้ทำได้หลากหลายวิธี เช่น การสนทนา การสัมภาษณ์ การอภิปราย การใช้แบบทดสอบและการสังเกตเพื่อประเมินว่าผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมมากน้อยเพียงไร ถ้าพบว่าผู้เรียนมีความรู้หรือทักษะพื้นฐานไม่เพียงพอผู้สอนควรจัดกิจกรรมหรือสอนซ่อมเสริมให้ผู้เรียน ซึ่งจะมีส่วนสำคัญต่อผู้เรียนทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และร่วมกิจกรรมในสาระที่จะเรียนรู้ได้อย่างมีน้ำใจ ทั้งนี้ผู้สอนไม่จำเป็นต้องทำการประเมินผลก่อนเรียนทุกชั่วโมงแต่ควรจะทำ การประเมินผลก่อนเรียนเมื่อผู้สอนจะสอนสาระใหม่เท่านั้น

2) การประเมินผลระหว่างเรียน คือ การตรวจสอบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาตามการคาดหวังไว้เพียงไร ผู้สอนจึงควรประเมินผลเรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่กำหนดไว้โดยประเมินจากการสังเกต การเข้าร่วมกิจกรรม การกล้าแสดงความคิดเห็น ความรับผิดชอบขณะที่ทำงานกลุ่ม ตลอดจนแบบฝึกหัดและการตรวจชิ้นงานของผู้เรียนเพื่อประเมินผลแล้วผู้สอนควรนำผลการประเมินไปปรับปรุงการสอนต่อไป

3) การประเมินผลหลังเรียนมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความตระหนักและเห็นคุณค่าของสาระที่เรียนรู้อาจนำไปใช้ในชีวิตประจำวันเป็นกิจนิสัยด้วยความเต็มใจเกิดความภาคภูมิใจผู้สอนจะประเมินได้จากการสังเกต การสอบถามผู้ปกครอง เพื่อนนักเรียน เพื่อนครูและบุคคลอื่น ๆ ในชุมชนของผู้เรียน

ภัทรา นิคมานนท์ (2541: 5) กล่าวว่า การวัดและประเมินผล ประกอบด้วย

1) ขอบเขตการประเมินต้องตรงและครอบคลุมหลักสูตร 2) ใช้ข้อมูลจากผลการวัดที่ครอบคลุมจากการวัดหลายแหล่ง หลายวิธี และ 3) เกณฑ์ที่ใช้ตัดสินผลการประเมินมีความชัดเจน เป็นไปได้ มีความยุติธรรมตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

พิชิต ฤทธิเจริญ (2550: 3-5) ได้แบ่งองค์ประกอบการวัด ประกอบด้วย 3 ประการและองค์ประกอบของการประเมินผล ประกอบด้วย 3 ประการ คือ

- 1) ปัญหาหรือสิ่งที่วัด
- 2) เครื่องมือวัดหรือเทคนิคในการรวบรวมข้อมูล
- 3) ข้อมูลเชิงปริมาณหรือเชิงคุณภาพ

สรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลต้องมียุทธศาสตร์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งสิ่งที่ต้องการวัด เครื่องมือวัดและผลของการวัดที่สำคัญที่สุด คือ เครื่องมือวัด เครื่องมือที่มีคุณภาพจะให้ผลการวัดที่เที่ยงตรงและแม่นยำ

8. ความพึงพอใจ

วรณารณ แสงมณี (2547: 1-12) ได้กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้จำเป็นต้องอย่างยิ่งในการทราบถึงความต้องการหรือความพึงพอใจของนักเรียนที่มีผลต่อรูปแบบบทบาทสมมติ ดังนั้น ผู้ค้นคว้าอิสระจึงจำเป็นต้องศึกษาถึงความหมาย ความสำคัญ และทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจต่าง ๆ ดังนี้

8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจเป็นพฤติกรรมที่สำคัญสำหรับการหาข้อมูลของผู้ค้นคว้าอิสระต่อแบบสอบถาม ความพึงพอใจ หมายถึง สิ่งที่เราควรจะเป็นไปตามความต้องการ ความพึงพอใจในการเรียนและผลการเรียนจะมีความสัมพันธ์กันในทางบวก ความพอใจจะเกิดเมื่อได้รับตอบสนองความต้องการทั้งด้านวัตถุและด้านจิตใจ ความพึงพอใจเป็นเรื่องเกี่ยวกับอารมณ์ ความรู้สึก

8.2 ความสำคัญของความพึงพอใจ

- 1) ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร
- 2) สร้างความซื่อสัตย์ภักดีให้มีต่อองค์กร
- 3) เสริมสร้างวินัยที่ดีอันจะทำให้เกิดการปฏิบัติตามกฎ ข้อบังคับและคำสั่ง
- 4) ทำให้องค์กรเป็นองค์กรที่แข็งแกร่ง สามารถฟันฝ่าอุปสรรคในยามคับขันได้
- 5) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเข้าใจที่ดีต่อกันยิ่งขึ้น
- 6) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความคิดริเริ่มในกิจกรรมต่าง ๆ
- 7) ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรของตนเอง

8.3 ทฤษฎีความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ คือ ความรู้สึกนึกคิด ความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ความรู้สึกที่ดีมีความสุข เมื่อคนเราได้รับผลสำเร็จตามความมุ่งหมายความต้องการหรือแรงจูงใจ สิ่งจูงใจที่ใช้เป็นเครื่องมือกระตุ้นให้บุคคลเกิดความพึงพอใจจากการศึกษา (วรณารณ แสงมณี, 2547: 1-12)

8.4 วิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจ

บุญชม ศรีสะอาด (2545: 63-71) กล่าวว่า แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย ชุดของข้อความที่ต้องการให้กลุ่มตัวอย่างตอบโดยกาเครื่องหมายหรือเขียนตอบ ซึ่งนิยมถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งแบบสอบถามโดยทั่วไปจะมีโครงสร้างหรือส่วนประกอบ 3 ส่วน ดังนี้

1) คำชี้แจงในการตอบที่ปกของแบบสอบถามจะเป็นคำชี้แจงซึ่งมักระบุถึงจุดประสงค์ในการให้ตอบแบบสอบถามหรือจุดมุ่งหมายของการทำวิจัย อธิบายลักษณะของแบบสอบถาม วิธีการตอบแบบสอบถามพร้อมตัวอย่าง

2) สถานภาพส่วนผู้ตอบแบบสอบถามจะให้ตอบเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัว เช่น ชื่อสกุล เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ ฯลฯ

3) ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเป็นส่วนสุดท้ายและเป็นส่วนที่สำคัญที่สุด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องที่ต้องการศึกษา เพื่อให้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีคุณภาพสูงควรยึดหลัก ดังนี้

- กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนว่าต้องการถามอะไร
- สร้างคำถามให้ตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้และให้ครอบคลุม
- เรียงข้อคำถามตามลำดับตามหัวข้อที่ได้วางโครงสร้างไว้
- ไม่ควรให้ผู้ตอบ ตอบมากเกินไปเพราะจะทำให้เบื่อ ไม่ให้ความร่วมมือหรือ

ตอบโดยไม่ได้ตั้งใจ

- ให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีความลำบากน้อยที่สุดในการตอบ ดังนั้น ถ้าเป็นไปได้ควรใช้ข้อคำถามแบบปลายเปิด ผู้ตอบแบบสอบถามเพียงแต่กาเครื่องหมายคำตอบในแบบสอบถาม

- สร้างข้อคำถามให้มีลักษณะที่ดี การสร้างแบบสอบถามจะต้องมีลักษณะดังนี้ ใช้ภาษาที่ชัดเจน เข้าใจง่าย ไม่กำกวม ไม่มีความซับซ้อน ใช้ข้อความที่สั้น กระชับ ไม่มีส่วนฟุ่มเฟือย เป็นข้อคำถามที่เหมาะสมกับผู้ตอบโดยคำนึงถึงสติปัญญา ระดับการศึกษา ความสนใจของผู้ตอบ แต่ละข้อคำถามเพียงปัญหาเดียว หลีกเลี่ยงคำถามที่จะตอบได้หลายทาง และหลีกเลี่ยงคำถามที่จะทำให้ผู้ตอบเบื่อหน่ายไม่รู้เรื่องหรือไม่สามารถตอบได้

สรุปได้ว่า การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจจะต้องมีจุดมุ่งหมาย การสร้างคำถามที่ตรงประเด็น เรียงข้อความสละสลวย และคำนึงถึงผู้ตอบเพื่อสามารถตอบได้ง่าย ไม่ต้องคิดมาก และเป็นภาษาที่ไม่กำกวม ต้องเข้าใจง่าย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ยุสรอน เจะนุ (2564: 57) ได้วิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีผลต่อความสามารถในการท่องจำอักษรรูปร่างสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่ผสมผสานรูปแบบการเรียนออนไลน์ที่มีจุดเด่นในการถ่ายทอดประสบการณ์จากการลงมือทำกิจกรรม ร่วมกับการเรียนแบบออนไลน์ที่มีความยืดหยุ่นโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีต่อความสามารถในการท่องจำอักษรรูปร่างสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอักษรรูปร่างของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน 3) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก่อนและหลังเรียน 4) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนชุมชนบ้านป่าแดด ปาลัส จำนวน 18 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 9 แผน ใช้เวลาแผนละ 1-2 ชั่วโมง 2) แบบทดสอบความสามารถในการท่องจำอักษรรูปร่างก่อนเรียนและหลังเรียนในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ เป็นแบบทดสอบอัตนัย 3) แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน 30 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัย แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) สถิติที่ใช้ คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) เท่ากับ $E1/E2 = 80.76/82.96$ ความสามารถในการท่องจำอักษรรูปร่างของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) หลังเรียน ($\bar{X} = 87.22, S.D = 18.85$) สูงกว่าเรียน ($\bar{X} = 31.61, S.D = 23.30$) โดยมีค่าความก้าวหน้าเฉลี่ย ($\mu = 55.61$) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) หลังเรียนมีคะแนน ($\bar{X} = 24.89, S.D = 2.93$) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 11.44, S.D = 5.71$) โดยมีค่าความก้าวหน้าเฉลี่ย 13.44 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04, S.D = 0.12$)

ชาฮีดะห์ มูซอ (2564: 23) ได้วิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานแบบนูรอเนียห์โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) สำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มูลนิธิสตรีมลายูเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำภาพหรือกราฟิกที่เป็นภาพนิ่งเกี่ยวกับการอ่านอัลกุรอานแบบนูรอเนียห์ มาทำเป็นภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นการออกแบบที่ทำให้เกิดความน่าสนใจ สร้างความสนุกสนานให้กับผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) ตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานแบบนูรอเนียห์โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนในการอ่านอัลกุรอานแบบนูรอเนียห์โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มูลนิธิสตรีมลายูเพื่อพัฒนาการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2563 ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ประกอบด้วย สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) จำนวน 8 เรื่อง เรื่องละ 2 ชั่วโมง แบบทดสอบวัดทักษะในการอ่านอัลกุรอานแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน 40 ข้อ เป็นแบบทดสอบปรนัยแบบเลือกตอบ 3 ตัวเลือก แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการสื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบความแตกต่าง t-Test Dependent ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) เท่ากับ $E1/E2 = 86.72/88.25$ ทักษะในการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) หลังเรียน ($\bar{X} = 69.37$, S.D. = 5.17) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 49.30$, S.D. = 10.75) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) หลังเรียน ($\bar{X} = 35.30$, S.D. = 2.35) สูงกว่าก่อนเรียน ($\bar{X} = 20.57$, S.D. = 6.72) และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 0.12)

นัจวา มามู (2564: 91) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชา อรรถธิบายอัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ใช้คอมพิวเตอร์สื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ ภาพ เสียง และภาพเคลื่อนไหว ในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้แบบบูรณาการอัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา อรรถธิบายอัลกุรอานของนักเรียนที่ใช้สื่อมัลติมีเดียร่วมกับกิจกรรมการเรียนรู้แบบบูรณาการ และ

3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อสื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้แบบบูรณาการของผู้เรียน กลุ่มตัวอย่างคือนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1/1 จำนวน 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนรู้แบบบูรณาการ 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และ 3) แบบประเมินความพึงใจ สถิติที่ใช้ใน คือ 1) ค่าเฉลี่ย 2) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) การทดสอบค่า t-Test ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก

มณฑนา เรืองสกุลราช และคณะ (2558: 1) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลของสื่อที่มีต่อความจำของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องครักษ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าสื่อช่วยให้ความสามารถในการจดจำของนิสิตแพทย์ดีขึ้นหรือไม่ งานวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงทดลองเก็บข้อมูลจากนิสิตแพทย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ชั้นปีที่ 1 ชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 5 จำนวน 136 คน เก็บข้อมูลตั้งแต่วันที่ 19-25 ตุลาคม 2558 โดยผู้เข้าร่วมการทดลองถูกแบ่งออกเป็น 4 กลุ่มเท่ากันตามแบบทดสอบที่ใช้ คือ กลุ่มภาพสี ข้อความสี ภาพขาว-ดำและข้อความขาว-ดำ นิสิตแพทย์แต่ละคนจะได้รับแบบทดสอบตามกลุ่มด้วยการเลือกแบบ Simple Randomization และประเมินผลจากแบบทดสอบเป็นคะแนน กำหนดให้ผู้เข้าร่วมที่ทำแบบทดสอบได้คะแนนดีกว่า P เป็นผู้ที่ความจำดี และเก็บข้อมูลปัจจัยอื่น ๆ ได้แก่ เกรดเฉลี่ย อายุ เพศ และชั้นปี วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพแบบ Bivariate ด้วย Chi-square Test และวิเคราะห์แบบ Multivariate ด้วย Multiple Logistic Regression กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติ $p < 0.05$ ผลการทดลอง พบว่า นิสิตแพทย์เป็นเพศชาย 66 คน (ร้อยละ 48.5) เพศหญิง 70 คน (ร้อยละ 51.47) อายุ 18-29 ปี พบว่า สี เพศ หญิง และชั้นปีที่ 5 สัมพันธ์กับนิสิตที่มีความจำดี (Adjusted OR 3.91; 95% CI 1.58-9.70) (Adjusted OR 2.73; 95% CI 1.17-6.33), (Adjusted OR 3.30; 95% CI 1.01-0.74) ตามลำดับ ส่วนอายุและผลการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความจำ สรุปผลพบว่า สื่อกระตุ้นความทรงจำระยะสั้นได้ดีกว่าขาว-ดำ นิสิตแพทย์หญิงมีความทรงจำระยะสั้นดีกว่านิสิตแพทย์ชาย และนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 5 มีความทรงจำระยะสั้นดีกว่านิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

มุมีนะห์ มูซอ (2565: 209) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนากิจกรรมการท่องจำอัลกุรอาน โดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) เพื่อสร้างพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านฝาง จังหวัดปัตตานี ซึ่งผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการท่องจำอัลกุรอานผ่านการเล่าเรื่องที่อยู่ในอัลกุรอานโดยใช้เทคนิคการเล่านิทาน และการทบทวนซ้ำ ๆ ซึ่งเป็นเทคนิคที่มีความน่าสนใจและเหมาะสมตามวัย การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนากิจกรรมการท่องจำอัลกุรอานระดับปฐมวัย โดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการท่องจำอัลกุรอาน โดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) เพื่อศึกษาพัฒนาการ

ด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ เด็กปฐมวัยชาย-หญิงชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 นักเรียนโรงเรียนบ้านฝาง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี จำนวน 1 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 24 คน ผลวิจัยพบว่า 1) การพัฒนากิจกรรมการท่องจำอัลกุรอานโดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) เพื่อสร้างพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยโรงเรียนบ้านฝาง อำเภอยะหริ่ง จังหวัดปัตตานี มีกระบวนการพัฒนาทั้งหมด 3 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินคุณภาพเนื้อหา ซึ่งผลจากการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2) การประเมินคุณภาพสื่อการทำกิจกรรมการท่องจำอัลกุรอานโดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) เพื่อสร้างพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย มีผลจากการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 3) การประเมินคุณภาพแผนการพัฒนากิจกรรมการท่องจำอัลกุรอาน โดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) เพื่อสร้างพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย มีผลจากการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการท่องจำอัลกุรอาน โดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) พบว่าผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ผลพัฒนาการทางด้านสติปัญญาสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สรุปผลการวิจัยพบว่าผู้เรียนมีการพัฒนาการท่องจำอัลกุรอานผ่านเรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas al-Quran) ได้ดี มีสติปัญญาที่ดี มีความเข้าใจในเนื้อหาสามารถโต้ตอบมีความสุขสนุกสนาน มีเจตคติที่ดี และมีความกระตือรือร้นในการเรียน ผู้เรียนสามารถนำบทเรียนกลับไปเรียนรู้หรือทบทวนที่ใดก็ได้ ไม่มีพื้นที่จำกัดการเรียนรู้ของผู้เรียน

อาดีละห์ ตือราฮิง (2564: 319) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้ชุดสุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ใช้การสอนรูปแบบ AC Model ที่สอดแทรกกิจกรรมความคิดสร้างสรรค์เข้าไปในการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านการทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตัวเอง ซึ่งรูปแบบการสอนเหล่านี้มาจาก Active Learning ที่เน้นและประยุกต์มาจาก CIPPA Model วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์คือ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุด สุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดสุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดสุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดสุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model กลุ่มตัวอย่างในการทดลอง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ห้อง 3 โรงเรียนตาร์เบียตุลลาตันมุสลิมที่เรียนในภาคเรียนที่ 1/2563 จำนวน 25 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ 1) ชุดสุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model 2) แบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดสุเราะฮอัลกุรอานแบบ AC Model มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 82.45/84.4 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 ตามที่กำหนดไว้ ทักษะการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนที่เรียน โดยชุดสุเราะฮอัลกุรอานแบบ AC Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 64.84/24.36 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียน โดยชุดสุเราะฮอัลกุรอานแบบ AC Model หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33.76/21.44 ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนโดยชุดสุเราะฮอัลกุรอานแบบ AC Model โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยกับ 4.53

มะรอปปี เจะเฮง (2564: 51) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนต้นปีที่ 1 โดยชุดฝึกทักษะเป็นชุดการสอนสำหรับการเรียนรายบุคคลที่มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วย รูปภาพ รูปพยัญชนะ เกม เพลง และแบบฝึกทักษะ การวิจัยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการจำอัลกุรอานตามเกณฑ์ 80/80 เพื่อศึกษาทักษะการอ่านคำศัพท์และความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนด้วยการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 80 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนที่ระดับ .01 เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบ้านอารยธรรมศาสน์ ตำบลระแว้ง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 30 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ส่วนเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย ประกอบด้วย 1) ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอาน 2) แบบประเมินทักษะการอ่านอัลกุรอาน โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์และแบบประเมินความคงทนในการท่องจำอัลกุรอาน 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน 4) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) คือ ค่า IOC และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ 1) ค่าความยากง่าย (P) ของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใช้สูตรการคำนวณค่า P 2) ค่าอำนาจจำแนก รายชื่อของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตรการคำนวณค่า r 3) หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ทั้งฉบับของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ริชาร์ด เครื่องมือที่เก็บรวบรวมข้อมูล 1) ทดสอบก่อนเรียนใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียน สาระฮอัลกุรอานโดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอาน ซึ่งเป็นแบบปรนัยที่ผู้ค้นคว้าอิสระสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ 2) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนความรู้เรื่องชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความ

คงทนในการท่องจำอัลกุรอาน ระดับชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 จำนวน 8 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง

3) แบบทดสอบหลังเรียนใช้เวลา 1 ชั่วโมง โดยใช้แบบทดสอบความสามารถด้านความเข้าใจชุดเดียวกับทดสอบก่อนเรียน 4) นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนความรู้ความเข้าใจ เรื่อง หลักการสอนคำศัพท์โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอาน ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 มีค่าร้อยละโดยรวมเท่ากับ $87.17/88.54$ ซึ่งมีประสิทธิภาพที่สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ $80/80$ ทักษะการอ่านคำศัพท์และความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนด้วยการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 88.38 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะ การอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.65

อัปดุลอาซิ เด็ง (2564: 305) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอาน โดยใช้ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีซุ่มภาพสามมิติที่อยู่ในโลกเสมือนไปอยู่บนภาพที่เห็นจริง ๆ ในโลกของความเป็นจริงผ่านกล้องดิจิทัลของแท็บเล็ต และสมาร์ตโฟน ทำให้เกิดความน่าสนใจ และสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน วิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ คือ เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ $80/80$ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้สื่อ AR Book ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านโดยใช้สื่อ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนทุ่งยางแดงพิทยาคม จำนวน 20 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ 2) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) แบบประเมินความพึงพอใจ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวทดสอบก่อนหลัง และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่า t-Test ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของชุดการเรียนรู้ทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน ($80/80$) โดยมีค่าเท่ากับ $82.66/85.83$ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้สื่อ AR Book หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$ ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านโดย

ใช้สื่อ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด $\bar{x} = 4.95$ S.D.= 0.22

ชุนกิบพลี คะแน (2563: 1) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอน มัลติมีเดียที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูนสำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนसानติวิทยา จังหวัดยะลา ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้คอมพิวเตอร์สื่อความหมาย โดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ ภาพศิลป์ เสียง ภาพเคลื่อนไหว ในการพัฒนา ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานของผู้เรียน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูน เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูน โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดีย และเพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดีย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนसानติวิทยา อำเภอรามัน จังหวัดยะลา จำนวน 25 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สื่อการสอนมัลติมีเดียที่มีการผสมสระซุกูน แผนการจัดการเรียนรู้ แบบประเมินการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานและแบบประเมินความพึงพอใจ สถิติที่ใช้ในการวิจัย คือ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเที่ยงตรง ค่าความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าทดสอบที (t-Test) ผลการวิจัยพบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ยของแผนการจัดการเรียนรู้เท่ากับ 84.73/87.67 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนโดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยสื่อการสอนมัลติมีเดียที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูนอยู่ในระดับมาก

2. วิจัยในต่างประเทศ

นิซา ฮาวิดซ่า (Nisa Havidza, 2017: 34) ได้ศึกษาผลของการท่องจำอัลกุรอานที่มีต่อการเรียนรู้ภาษาอาหรับของนักเรียนชั้น 8 โรงเรียน MTs N 6 Sleman โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าการท่องจำอัลกุรอานมีผลมากน้อยเพียงใดต่อความสนใจในการเรียนภาษาอาหรับของนักเรียนชั้น 8 โรงเรียน MTs N 6 Sleman กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้น 8 จำนวน 73 คน จากจำนวนนักเรียนทั้งหมด 97 คน ผลการวิจัยพบว่า การท่องจำอัลกุรอานมีผลทางบวกและมีอิทธิพลสำคัญต่อการเรียนรู้ภาษาอาหรับ สามารถแสดงด้วยค่าของเลขคณิตเท่ากับ 12.647 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย (b) เท่ากับ 1.080 ค่านัยสำคัญ (p) เท่ากับ 0.005 ($p < 0.05$) และค่าสัมประสิทธิ์ของความมุ่งมั่น (R2)

เท่ากับ 69.3 หรือ 69% เป็นค่าความสนใจเรียนภาษาอาหรับที่ได้รับอิทธิพลจากการท่องจำอัลกุรอาน ในขณะที่ส่วนที่เหลือ 31% ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่น ๆ ที่ไม่รวมอยู่ในงานวิจัยครั้งนี้

อับดี ซันดิโก (Abdi Sandiko, 2020: 1) ได้ศึกษาการพัฒนาทัศนคติทางวินัยโดยใช้การท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนโรงเรียน Tsanawiyah Ma'arif Nahdatul Ulama Pituruh เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาลักษณะกายภาพ เหตุการณ์ หรือเงื่อนไขในการรับรู้ของนักเรียนแต่ละคน วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต และเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผลของการวิจัยพบว่า การท่องจำอัลกุรอานสามารถสร้างทัศนคติด้านวินัยของนักเรียนโรงเรียน Tsanawiyah Ma'arif Nahdatul Ulama Pituruh โดยจะวัดได้จากระเบียบวินัยที่นักเรียนปฏิบัติได้ตามเงื่อนไขเวลาในการท่องจำ การแต่งกายขณะเรียน และการละหมาด

เดียน่า อูตามิ (Diana Utami, 2019: 23-34) ได้ศึกษาผลการนำทฤษฎีมัลติไมท์ที่ใช้ในโปรแกรมท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนห้องพิเศษโรงเรียนวาฮิดฮาซิม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เรียนรู้วิธีการท่องจำที่หลากหลายในโปรแกรมการท่องจำของโรงเรียน 2) ศึกษาปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยขัดขวางของโปรแกรมการท่องจำของโรงเรียน โดยงานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีผลสรุปว่า โปรแกรมท่องจำอัลกุรอานของโรงเรียนวาฮิดฮาซิมนั้นมีความหลากหลายเพราะมีการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาช่วยในการท่องจำ ปัจจัยสนับสนุนโปรแกรมท่องจำอัลกุรอานของโรงเรียนวาฮิดฮาซิมนั้น คือ อายุนักเรียน ความฉลาดของนักเรียน การสนับสนุนจากผู้ปกครอง ความสนใจของครูและเป้าหมายการท่องจำของนักเรียน ส่วนปัจจัยที่ขัดขวางโปรแกรมท่องจำอัลกุรอานของโรงเรียนวาฮิดฮาซิม คือ นักเรียนจัดสรรเวลาได้ไม่ดีและความเกียจคร้านในตัวนักเรียน

แฮนดรี จายา (Hendri Jaya, 2019: 1) ศึกษาผลของแรงจูงใจและการท่องจำอัลกุรอานต่อความสำเร็จในการเรียนรู้อิสลามศึกษาของนักเรียนชั้น 6 ห้องเรียน SMP โรงเรียน Fitrah Insani Bandar โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับของแรงจูงใจในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนระดับ IX ของ SMP IT Fitrah Insani Bandar เพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในวิชาอิสลามศึกษาชั้นเรียน IX SMP IT Fitrah Insani Bandar เพื่อหาว่ามีอิทธิพลและความสัมพันธ์ของแรงจูงใจหรือไม่ต่อการท่องจำอัลกุรอาน เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาการศึกษานี้ใช้วิธีการพรรณนาเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างของการศึกษานี้ คือ นักเรียน 25 คน จากจำนวนประชากรทั้งหมด 77 คน ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า แรงจูงใจในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนโดยรวมอยู่ในขั้นที่ดีมาก ซึ่งดูได้จากค่าเฉลี่ย 86.92 สำหรับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาจัดอยู่ในระดับดีมาก เห็นจากคะแนนเฉลี่ยที่ 87.6 โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างแรงจูงใจต่อการท่องจำอัลกุรอานกับความสำเร็จในการเรียนรู้อิสลามศึกษาได้จากผลการคำนวณที่ได้ คือ 0.5063 ตามตารางการตีความอย่างง่ายของค่า r คือ 0.40 ถึง 0.70 แสดงให้รู้ว่าแรงจูงใจและการท่องจำมีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอิสลามศึกษาของนักเรียนชั้น SMP โรงเรียน Fitrah Insani Bandar Lampung

คลาร์ค (Clark, 1995: 151) ได้ศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสังเกตการพัฒนาวิชาชีพของครู ผลการศึกษาพบว่า ครูที่ใช้โปรแกรมมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์เป็นเครื่องมือสังเกตการพัฒนาวิชาชีพครูมีความสามารถในการจดจำและสามารถที่จะพิสูจน์และอธิบายได้มากกว่าครูที่ใช้คู่มือมาตรฐานวิชาชีพทางการสอน

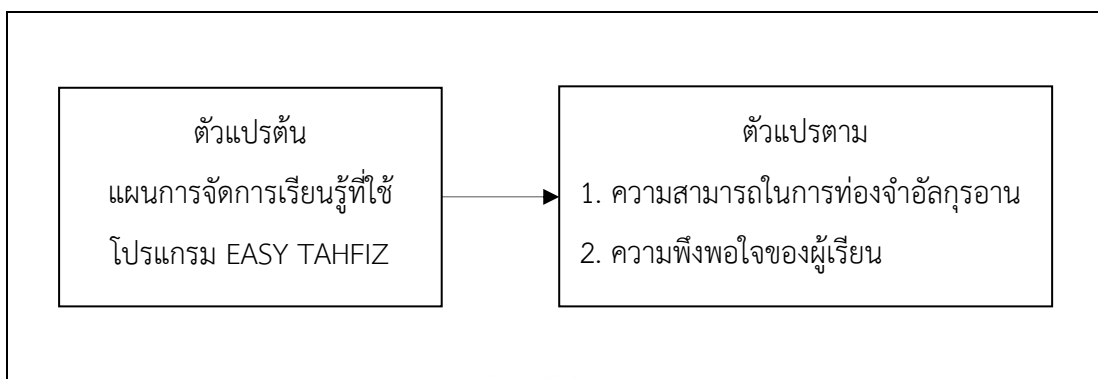
ยัง (Young, 1997: 52) ได้ทดสอบการใช้การสอนความเข้าใจโปรแกรมซีดีรอมที่ใช้มัลติมีเดียเพื่อการสอนวิชาคณิตศาสตร์เบื้องต้นสำหรับอาจารย์เพื่อใช้ทดสอบนักเรียนก่อนการสอนสำหรับเตรียมการสอน ผลการใช้ภาพเคลื่อนไหว ตัวอักษร สามารถอธิบายให้เป็นที่เข้าใจและช่วยในการจำ เพิ่มทักษะในวิชาคณิตศาสตร์ได้ สื่อชนิดนี้เหมาะสำหรับเป็นอุปกรณ์ช่วยในการเรียนการสอนได้

อัลบารีย์ (Al-Barry, 2011: 23-34) ได้ศึกษาผลการใช้เกมภาษาที่ส่งผลต่อการพัฒนาความสามารถพื้นฐานทางภาษาอาหรับ การศึกษาใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 80 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นสองกลุ่ม กลุ่มทดลองสอนโดยใช้เกมภาษา กลุ่มควบคุมสอนโดยใช้วิธีแบบดั้งเดิม ภายหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มควบคุมมีคะแนนแตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากในประเทศและต่างประเทศสรุปได้ว่า กระบวนการเรียนการสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่ในรูปแบบต่าง ๆ เช่น โปรแกรมการสอนนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนและส่งผลให้ผลการเรียนดีขึ้น ดังนั้น การจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน และส่งผลให้มีผลการท่องจำอัลกุรอานที่ดีขึ้น

กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

กรอบแนวคิดในการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีรายละเอียดตามภาพ ดังนี้



ภาพที่ 4 กรอบแนวคิดการค้นคว้าอิสระ

สมมติฐานของการค้นคว้าอิสระ

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้คือ $E1/E2 = 80/80$
2. ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และสูงกว่ากลุ่มควบคุม
3. ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 กลุ่มทดลองที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์สูงกว่ากลุ่มควบคุม
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ในระดับมากที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการค้นคว้าอิสระ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลอง (Experimental Group) และกลุ่มควบคุม (Control Group) ทำการวัดก่อนและหลังเรียน (Two Troup Pretest-Posttest Design) และเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนเรียน หลังเรียนและหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ทั้งสองกลุ่ม โดยกลุ่มทดลองจะได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ส่วนในกลุ่มควบคุมจะจัดการเรียนรู้ตามปกติ ไม่ได้ได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ที่ผู้ค้นคว้าอิสระจัดทำขึ้น โดยวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน จำนวน 3 ครั้ง คือ วัดก่อนเรียน วัดหลังเรียน และวัดซ้ำอีก 1 ครั้ง (Repeated Measure Design) หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ซึ่งมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการค้นคว้า ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

แผนปฏิบัติการค้นคว้าอิสระ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ เป็นนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลาย โรงเรียนคัมภีร์วิทยา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 72 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

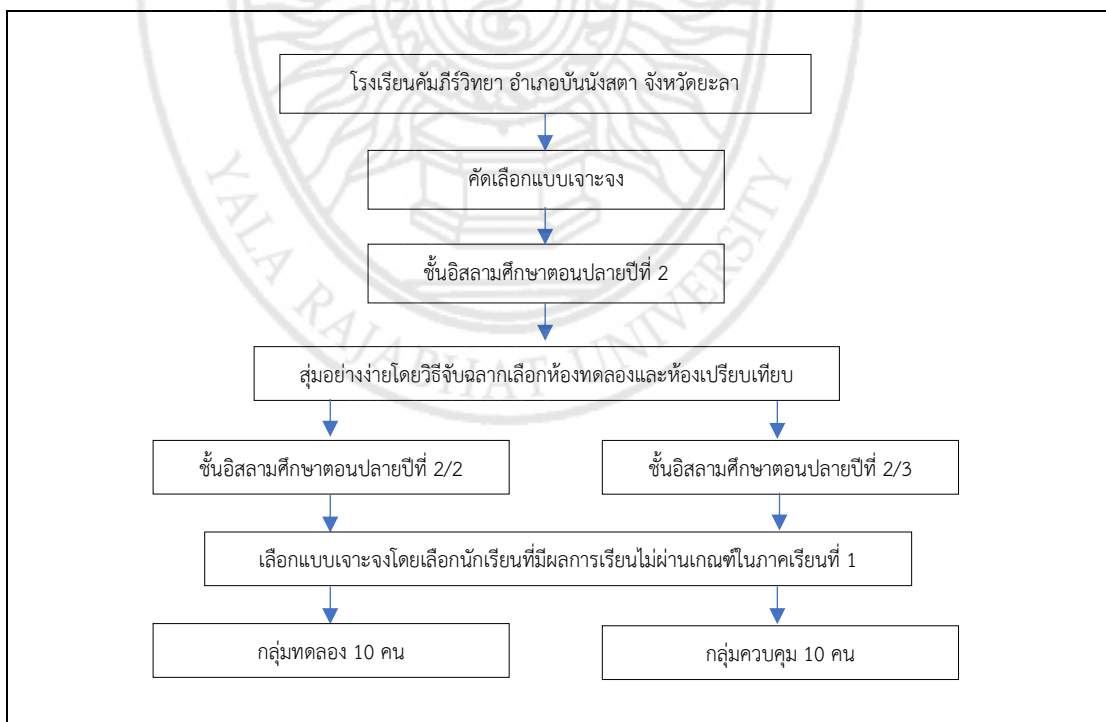
กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มทดลอง นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/3 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มควบคุม โดยการเจาะจงกลุ่มตัวอย่าง (Purposive Sampling) ดังนี้

1) กำหนดคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการศึกษาโดยกำหนดให้เป็นนักเรียนของโรงเรียนคัมภีร์วิทยา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา เนื่องจากเป็นโรงเรียนสอนศาสนาอิสลามที่ผู้ค้นคว้าอิสระทำการฝึกสอน

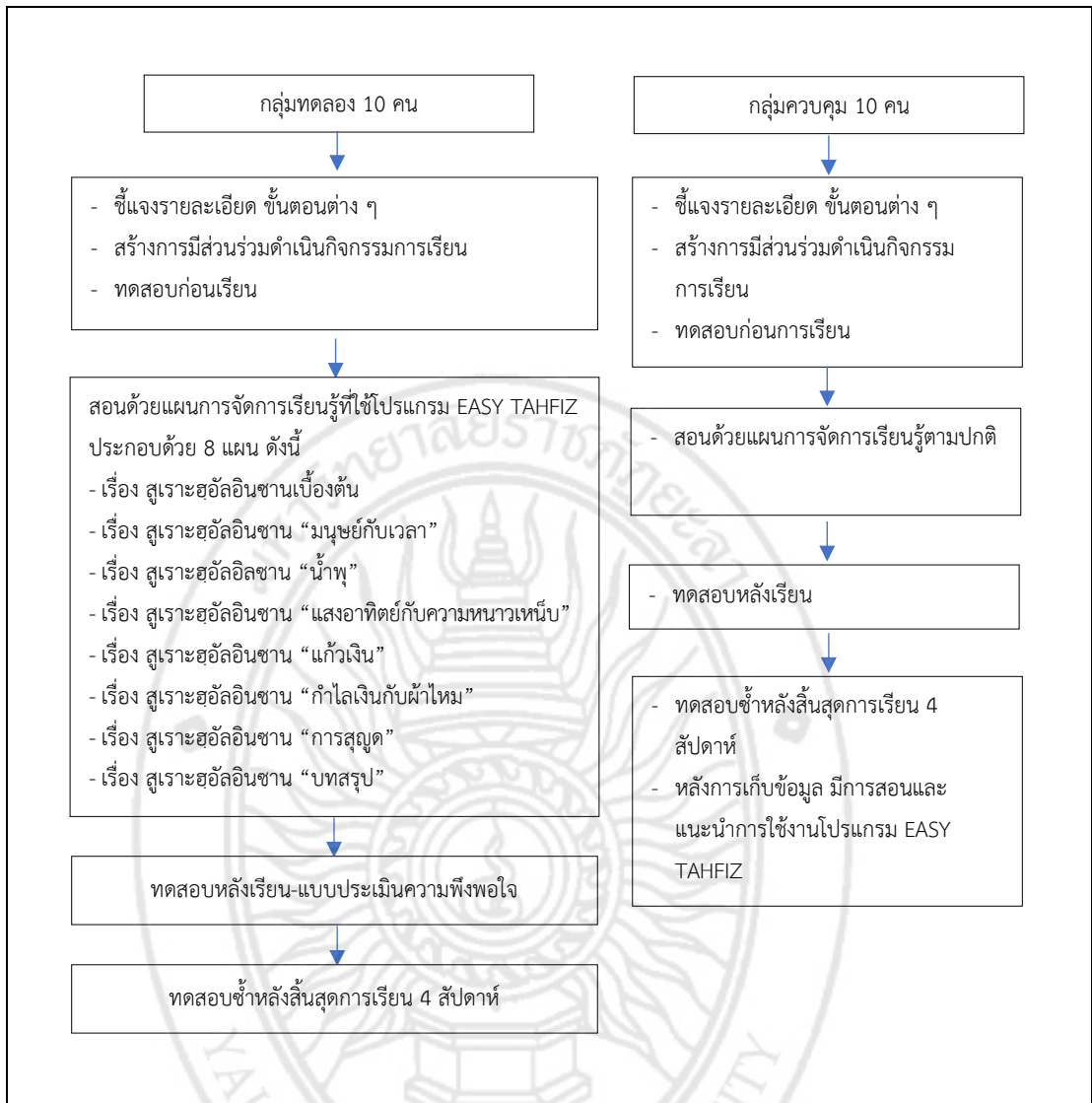
2) เลือกชั้นเรียนแบบเฉพาะเจาะจง โดยเลือกชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เพราะเป็นชั้นที่มีเวลาในการศึกษาเพียงพอ เนื่องจากชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 1 จะมีนักเรียนใหม่ที่จะมีพื้นฐานในการศึกษาไม่เท่ากัน สำหรับชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 3 เป็นนักเรียนที่อาจจะมีเวลาในการร่วมกิจกรรมน้อย เนื่องจากต้องเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัย

3) สุ่มอย่างง่ายโดยการจับฉลากเลือกห้องทดลองโดยเขียนชื่อห้องในกระดาษ จำนวน 3 ใบ เนื่องจากชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มี 3 ห้องเรียน แล้วจับฉลากได้ห้องสำหรับทดลอง คือ ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 และจับฉลากได้ห้องเปรียบเทียบ คือ ชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/3

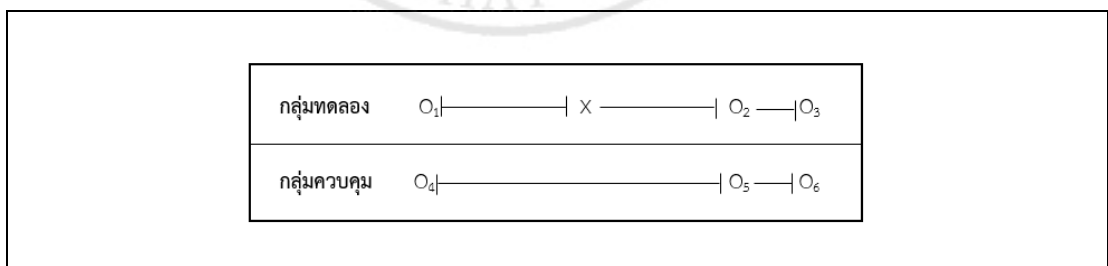
4) เลือกแบบเจาะจงโดยดูจากผลการเรียนรายวิชาอัลกุรอานของกลุ่มทดลอง คือ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 พบว่า มีนักเรียน 10 คนที่ไม่ผ่านเกณฑ์รายวิชาอัลกุรอาน ผู้ค้นคว้าอิสระจึงเลือกนักเรียนทั้ง 10 คนมาเป็นกลุ่มทดลอง และเลือกนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/3 ที่ไม่ผ่านเกณฑ์อีก 10 คนเป็นกลุ่มควบคุม



ภาพที่ 5 ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง



ภาพที่ 6 ขั้นตอนการดำเนินการ



ภาพที่ 7 แบบแผนการทดลอง

จากภาพที่ 7 อธิบายความหมายแบบแผนการทดลอง ดังนี้

O₁, O₄ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้น
อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ก่อนการเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

X หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

O₂, O₅ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้น
อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

O₃ O₆ หมายถึง คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้น
อิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ลักษณะเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 3 ชนิด ได้แก่

1) แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ประกอบด้วย ตัวโปรแกรม
EASY TAHFIZ แผนการจัดการเรียนรู้ทั้งหมด 8 แผน

2) แบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานก่อนเรียน หลังเรียน และหลัง
สิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

3) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้
โปรแกรม EASY TAHFIZ

2. วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้ ผู้ค้นคว้าอิสระได้
ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยมีรายละเอียดแยกประเภทของเครื่องมือ ดังนี้

2.1 แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

1) ศึกษาหลักสูตรอิสลามศึกษา พ.ศ. 2546 เกี่ยวกับสาระรายวิชาอัลกุรอาน

2) ศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้และรายละเอียดเนื้อหาให้สอดคล้องกับกระบวนการ
การเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้อัลกุรอาน

3) สร้างโปรแกรม EASY TAHFIZ ให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ซึ่ง
ประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 8 แผน ละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง ดังนี้

- เรื่องที่ 1 สุเราะฮ์อัลอินชานเบื้องต้น

- เรื่องที่ 2 สุเราะฮ์อัลอินชาน “มนุษย์กับเวลา”

- เรื่องที่ 3 สุเราะฮ์อัลอินซาน “น้ำพุ”
- เรื่องที่ 4 สุเราะฮ์อัลอินซาน “แสงอาทิตย์กับความหนาวเหน็บ”
- เรื่องที่ 5 สุเราะฮ์อัลอินซาน “แก้วเงิน”
- เรื่องที่ 6 สุเราะฮ์อัลอินซาน “กำไรเงินกับผ้าไหม”
- เรื่องที่ 7 สุเราะฮ์อัลอินซาน “การสละ”
- เรื่องที่ 8 สุเราะฮ์อัลอินซาน “บทสรุป”

4) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระเพื่อพิจารณาเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้แล้วปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

5) นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ที่ปรับปรุงแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอแม สุลหลง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เอ็งปียา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุช สายทอง เพื่อประเมินความเหมาะสมของแผนการจัดการเรียนรู้และตรวจสอบความถูกต้อง จุดประสงค์การเรียนรู้ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา และด้านการประเมินผล โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1.00 โดยผู้เชี่ยวชาญพิจารณาดังนี้

ได้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา

ได้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหา

ได้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าแผนการจัดการเรียนรู้ไม่สอดคล้องกับเนื้อหา

6) การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างโดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- ทดลองครั้งที่ 1 ขั้นการทดลองรายบุคคล โดยทดลองกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/1 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา จำนวน 4 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างในนักเรียนกลุ่มเก่ง 1 คน กลุ่มปานกลาง 2 คน กลุ่มอ่อน 1 คน การทดสอบครั้งนี้ผู้ค้นคว้าอิสระต้องการตรวจสอบความชัดเจนทางด้านภาษา ความชัดเจนของคำสั่งความยากง่ายของเนื้อหาความเหมาะสมของโปรแกรม EASY TAHFIZ เวลาที่ใช้สอน พบว่า แบบทดสอบยากและยาวเกินไป ขณะที่ทำการทดลองผู้ค้นคว้าอิสระได้สังเกตซักถามให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นผู้ค้นคว้าอิสระได้บันทึกปัญหาและข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุง

- ทดลองครั้งที่ 2 ขั้นการทดลองรายกลุ่ม โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากข้อบกพร่องในการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนคัมภีร์วิทยา จำนวน 10 คน ซึ่ง

ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายในนักเรียนกลุ่มเก่ง 3 คน กลุ่มปานกลาง 4 คน กลุ่มอ่อน 3 คน โดยใช้ชั้นตอนและวิธีการเหมือนการทดลองครั้งที่ 1 เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่อง โดยสังเกตพฤติกรรมและบันทึกข้อบกพร่องไว้รวมทั้งข้อสงสัยและข้อคำถามต่าง ๆ พบว่า นักเรียนสามารถตอบคำถามจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ได้ดีและได้แสดงความคิดเห็นว่ามีประโยชน์มากให้ทั้งความรู้และความน่าสนใจทำให้สนใจและง่ายในการท่องอัลกุรอานมากขึ้น ส่วนข้อบกพร่องมีเพียงภาพในโปรแกรมอาจจะไม่ชัดเท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงได้นำไปแก้ไขต่อไป

- ทดลองครั้งที่ 3 ชั้นการทดลองกลุ่มเสมือน โดยนำแผนการจัดการเรียนรู้ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขจากข้อบกพร่องในการทดลองครั้งที่ 2 ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/1 จำนวน 10 คน (ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย) ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา เพื่อหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2 = 80/80$

2.2 แบบทดสอบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน

1) ศึกษาวิธีสร้างแบบทดสอบและกระบวนการต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผล เทคนิคการเขียนข้อสอบเทคนิคการวัดผลและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวัดผลตามหลักสูตรอิสลามศึกษา

2) วิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหารายวิชาอัลกุรอานที่กำหนดในแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และกำหนดจำนวนข้อสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้

3) นำผลการวิเคราะห์มาสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน จำนวน 30 ข้อ

4) การหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน โดยการนำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอแม สุธง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮากัม เฮ็งปียา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุช สายทอง โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์การเรียนรู้กับเนื้อหาหรือข้อสอบ (IOC: Index of Item Objective Congruence) โดยใช้สูตร ดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร, 2555: 122)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับเนื้อหาหรือข้อสอบ

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

โดยมีผลการตรวจให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน 0 เมื่อผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องกับจุดประสงค์

คะแนน -1 เมื่อผู้เชี่ยวชาญแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน มีค่าเฉลี่ยที่ 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่ยอมรับได้ ทั้งนี้ ผู้เชี่ยวชาญให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับรูปแบบการวัดให้ตรงจุดประสงค์มากขึ้นและปรับปรุงรูปแบบให้ถูกต้องมากขึ้น ผู้ค้นคว้าอิสระนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ จนสามารถนำไปใช้ในกลุ่มทดลองต่อไป

5) นำแบบทดสอบในข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปได้ข้อสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน จำนวน 30 ข้อ แล้วนำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2/1 จำนวน 10 คน โรงเรียนคัมภีร์วิทยา ที่ไม่ใช้กลุ่มตัวอย่าง

6) นำคำตอบมาตรวจให้คะแนน แล้วนำผลการตรวจให้คะแนนมาวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก และความยากง่ายเพื่อวิเคราะห์ค่าความยากง่าย (Difficulty) ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ที่มีค่าอยู่ระหว่าง 0.20-1.00 ของข้อสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน ซึ่งผลการวิเคราะห์ได้ค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.37-0.79 และมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.62

7) ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) วิธีของสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) จากสูตรครอนบราซ (Cronbach) โดยใช้เกณฑ์ความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป (ประสาธน์ เนิ่งเฉลิม, 2556: 198) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นข้อสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานมีค่าเท่ากับ 0.88

2.3 แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

1) ศึกษาวิธีการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจและแนวทางการสร้างแบบสอบถามที่ถูกต้อง

2) สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ จำนวน 10 ข้อ และเกณฑ์การให้คะแนน (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2557: 74-75) ดังนี้

5 คะแนน มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด

4 คะแนน มีความพึงพอใจระดับมาก

3 คะแนน มีความพึงพอใจระดับพอใช้

2 คะแนน มีความพึงพอใจระดับน้อย

1 คะแนน มีความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

และกำหนดเกณฑ์การประเมินจากค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2563) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

3) นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาค้นคว้าอิสระตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

4) นำแบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยพิจารณาค่าความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญแบบสอบถามแต่ละข้อมีค่า IOC = 0.67-1.00 ซึ่งสามารถนำไปใช้ได้ทุกข้อ

5) จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

6) แบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ค้นคว้าอิสระสร้างขึ้นมีค่าร้อยละ 96 และค่าเฉลี่ย (Mean) เท่ากับ 4.83 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.27 และผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การประเมินประสิทธิภาพค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินความพึงพอใจ (KR-20) ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) จากสูตรครอนบาช (Cronbach) เท่ากับ 0.88 ซึ่งมีจำนวนนักเรียน 10 คน มีค่าแปรปรวนของคะแนนเท่ากับ 5.61

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระ ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียน ในภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2565 ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2565-กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2566 โดยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1) ผู้ค้นคว้าอิสระอธิบายบทบาทหน้าที่ของผู้ค้นคว้าอิสระและบทบาทของผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และเตรียมความพร้อมของตนเองในการค้นคว้าอิสระครั้งนี้

2) ทำการทดสอบก่อนเรียน (Pre-Test) กับผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ แล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนก่อนเรียน เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

3) ดำเนินการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มทดลองโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ จำนวน 8 แผน ๆ ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งหมด 16 คาบ ระหว่างวันที่ 21 พฤศจิกายน 2565 ถึงวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2566 โดยใช้คาบฮัลเกาฮุครู คาบฮัลเกาฮุนักเรียน และคาบว่างของโรงเรียน พร้อมทั้งตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดของแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้และบันทึกคะแนนลงในใบบันทึกคะแนน ส่วนกลุ่มควบคุมจะจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบปกติ

4) ทำการทดสอบหลังเรียน (Post-Test) กับผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานชุดเดิมแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เป็นคะแนนหลังเรียนเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

5) นักเรียนกลุ่มทดลองทำการตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

6) ทำการทดสอบอีกครั้งหลังผ่านการเรียนไปแล้ว 4 สัปดาห์กับผู้เรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้แบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานชุดเดิมแล้วนำมาตรวจให้คะแนนและบันทึกผลไว้เพื่อการวิเคราะห์ข้อมูล

7) นำคะแนนการทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานก่อนเรียนและหลังเรียน และหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม คะแนนที่ได้ระหว่างการจัดการเรียนรู้ของกลุ่มทดลอง และคะแนนความพึงพอใจของกลุ่มทดลองไปประมวลวิเคราะห์หาค่าสถิติต่อไป

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1) ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

2) ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานโดยการหาความยากง่าย ค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น

3) ข้อมูลที่ได้จากการหาคุณภาพของแบบวัดความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ วิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

4) ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบสมมุติฐาน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลการทดลองครั้งนี้ ได้แก่

1) สถิติพื้นฐาน ได้แก่

- ค่าร้อยละ (Percentage)
- ค่าเฉลี่ย (\bar{X})
- ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2) สถิติในการหาคุณภาพเครื่องมือ

- ค่าความเที่ยงตรงของเนื้อหา (IOC)
- ค่าความยากง่าย (Difficulty) ของแบบทดสอบ
- ค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ
- ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E1/E2)
- ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของแบบทดสอบ

3) สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

- เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน หลังเรียนและหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ด้วยสถิติ Mann-Whitney Test
- เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยระหว่างก่อนเรียน หลังเรียนทันทีและหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมด้วยสถิติ Wilcoxon Rank Sum Test

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. การหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เป็นการวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยระหว่างร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนกับร้อยละของคะแนนหลังเรียน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Mann-Whitney Test และ Wilcoxon Rank Sum Test

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Mann-Whitney Test และ Wilcoxon Rank Sum Test

4. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่เข้าใจตรงกันในการสื่อความหมาย ผู้ค้นคว้าอิสระได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ที่ใช้ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
\bar{x}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
Σ	แทน	ผลรวม
z	แทน	ค่าของคะแนนมาตรฐานซี
A	แทน	คะแนนเต็มระหว่างเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน
E1	แทน	ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ คิดเป็นร้อยละจากการทำกิจกรรมในระหว่างเรียน
E2	แทน	ประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละหลังจากการเรียน

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2 = 80/80$

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ตอนที่ 4 การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2 = 80/80$

ตารางที่ 2 ค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ตามเกณฑ์มาตรฐาน $E1/E2 = 80/80$

กลุ่ม	จำนวน คน	คะแนนระหว่างเรียน			คะแนนหลังเรียน		
		\bar{x}	A	E1	\bar{x}	B	E2
กลุ่มทดลอง	10	130.60	160	81.63	24.20	30	80.67

จากตารางที่ 2 พบว่า คะแนนระหว่างเรียนของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ซึ่งมีค่าเป็นร้อยละ E1 เท่ากับ 81.63 และคะแนนจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนมีค่าร้อยละ E2 เท่ากับ 80.67 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้ในครั้งนี้มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.63/80.67

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบการวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

การวิเคราะห์ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยความสามารถท่องจำอัลกุรอานก่อนเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		z	p-value
	\bar{x}	Mean Rank	\bar{x}	Mean Rank		
ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน	13.00	11.45	11.70	9.55	.72	.46*

* p-value < .05

จากตารางที่ 3 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานก่อนเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	กลุ่มทดลอง		กลุ่มควบคุม		z	p-value
	\bar{x}	Mean Rank	\bar{x}	Mean Rank		
ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน	24.20	15.50	12.00	5.50	3.80	.00*

* p-value < .05

จากตารางที่ 4 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานก่อนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง

ตัวแปร	ก่อนเรียน		หลังเรียน		z	p-value
	\bar{x}	Mean Rank	\bar{x}	Mean Rank		
ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน	13.00	.00	24.20	5.50	2.80	.00*

* p-value < .05

จากตารางที่ 5 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มทดลอง พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยความสามารถการท่องจำอัลกุรอานระหว่างก่อนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม

ตัวแปร	ก่อนเรียน		หลังเรียน		z	p-value
	\bar{x}	Mean Rank	\bar{x}	Mean Rank		
ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน	11.70	3.50	12.00	4.38	.60	.54*

* p-value < .05

จากตารางที่ 6 คะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน ก่อนเรียนและหลังเรียนของกลุ่มควบคุม พบว่า ไม่มีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียน หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานก่อนเรียน หลังเรียน และหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

กลุ่ม	จำนวน	\bar{x}	Mean Rank	z	p-value
ก่อนการเรียน					
- กลุ่มทดลอง	10	13.00	11.45	.72	.46*
- กลุ่มควบคุม	10	11.70	9.55		
หลังการเรียน					
- กลุ่มทดลอง	10	24.20	15.50	3.80	.00*
- กลุ่มควบคุม	10	12.00	5.50		
หลังการเรียน 4 สัปดาห์					
- กลุ่มทดลอง	10	23.90	15.50	3.80	.00*
- กลุ่มควบคุม	10	12.00	5.50		

* p-value < .05

จากตารางที่ 7 คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน ก่อนเรียน หลังเรียน และหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานหลังการเรียน และหลังการเรียน 4 สัปดาห์ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 4 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

การวิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่ได้รับการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ปรากฏผลดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 8 ระดับความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

ข้อ	ประเด็นความพึงพอใจ	N=10		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวม มีความน่าสนใจ	4.80	0.40	มากที่สุด
2	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานมากขึ้น	4.70	0.46	มากที่สุด
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.90	0.30	มากที่สุด
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการท่องจำอัลกุรอานมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
5	นักเรียนได้รับความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ	4.80	0.40	มากที่สุด
6	นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และความคิดเห็นระหว่างเพื่อน	4.80	0.40	มากที่สุด
7	การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี เกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม	4.90	0.30	มากที่สุด
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้	4.80	0.40	มากที่สุด

ข้อ	ประเด็นความพึงพอใจ	N=10		
		\bar{x}	S.D.	แปลผล
9	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ส่งเสริมให้เกิดความรักในคำภีร์อัลกุรอาน	4.70	0.46	มากที่สุด
10	นักเรียนสามารถนำกระบวนการท่องจำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในวิชาอื่นได้	4.90	0.30	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม		4.83	0.34	มากที่สุด

จากตารางที่ 8 ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 พบว่า มีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และเมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นที่ได้ทำการจัดเรียงลำดับจากความพึงพอใจสูงสุดไปหาความพึงพอใจต่ำสุด พบว่า ประเด็นที่นักเรียนมีความพึงพอใจสูงสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการท่องจำอัลกุรอานมากขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 และประเด็นที่มีความพึงพอใจต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ส่งเสริมให้เกิดความรักในคำภีร์อัลกุรอาน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็น 4.70

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 โรงเรียนคัมภีร์วิทยา อำเภอบ้านนิงस्ता จังหวัดยะลา มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนที่จัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ หลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ โดยผู้ค้นคว้าอิสระได้ทำการสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. การหาประสิทธิภาพ (E1/E2) ของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เป็นการวิเคราะห์สัดส่วนคะแนนเฉลี่ยระหว่างร้อยละของคะแนนระหว่างเรียนกับร้อยละของคะแนนหลังเรียน แล้วนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ $E1/E2 = 80/80$

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Mann-Whitney Test และ Wilcoxon Rank Sum Test

3. การเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Mann-Whitney Test และ Wilcoxon Rank Sum Test

4. วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผล

ผลการค้นคว้าอิสระ เรื่อง ผลของโปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 สรุปประเด็นสำคัญได้ ดังนี้

1. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ (\bar{X} = 24.20, Mean Rank = 5.50) สูงกว่าก่อนได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ (\bar{X} = 13.00, Mean Rank = 0.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ของกลุ่มทดลอง (\bar{X} = 24.20, Mean Rank = 5.50) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (\bar{X} = 11.20, Mean Rank = 5.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 หลังได้รับแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ไปแล้ว 4 สัปดาห์ (\bar{X} = 23.90, Mean Rank = 15.50) สูงกว่ากลุ่มควบคุม (\bar{X} = 11.20, Mean Rank = 5.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานยังคงมีความคงทน (Retention) อยู่ในช่วงเวลาหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา พบว่า ก่อนเรียน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานไม่ต่างจากกลุ่มควบคุม ดังนั้น อาจจะกล่าวได้ว่า ก่อนเรียน กลุ่มทดลองมีความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานเทียบเท่ากับกลุ่มควบคุม อย่างไรก็ตาม หลังเรียน กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างชัดเจน แต่คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มควบคุมไม่เปลี่ยนแปลงมากนัก จึงแสดงให้เห็นว่าแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ของกลุ่มทดลอง ซึ่งก่อนเรียน กลุ่มทดลองมีคะแนนไม่ต่างจากกลุ่มควบคุม หมายความว่า กลุ่มทดลองมีความรู้พื้นฐานเทียบเท่ากับกลุ่มควบคุมมาแต่เดิม อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้นกว่าเดิม แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ที่จัดขึ้นมีผลต่อกลุ่มทดลองในทางที่ดี

จากผลการศึกษา พบว่า ภายหลังการดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น ผู้ค้นคว้าอิสระได้นำมาอภิปรายตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. การสร้างและหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

จากการศึกษา พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีค่าประสิทธิภาพเฉลี่ย E1/E2 เท่ากับ 81.63/80.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากเป็นการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ คือ โปรแกรม EASY TAHFIZ ซึ่งเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นสำหรับการท่องจำอัลกุรอาน ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ (Attention) ตั้งแต่แรกเห็น เมื่อผู้เรียนให้ความสนใจในสื่อที่ใช้สอนแล้ว ก็จะเข้าสู่กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ มีทั้งการแบ่งส่วนอายุที่ใช้ท่อง การใช้สีกระตุ้นความจำ ความหมายของอายะฮ์ รูปภาพอธิบายประกอบและเสียงการอ่านอัลกุรอาน จนทำให้ผู้เรียนเกิดการจดจำ (Retention) ในกระบวนการและเนื้อหาที่การสอนได้ นำไปสู่กระบวนการท่องจำอัลกุรอาน หรือ การปฏิบัติ (Production) ที่เป็นการตัดแปลงองค์ความรู้จากการจำให้มาเป็นการทำที่ถูกต้องแม่นยำ จนกลายเป็นแรงจูงใจ (Motivation) ในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียน ทำให้แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ มีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการท่องจำที่ดีขึ้น ดังที่ปรากฏในประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ คิดเป็นร้อยละจากการทำกิจกรรมในระหว่างเรียนเท่ากับ 81.63 และประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนคิดเป็นร้อยละหลังจากการเรียนเท่ากับ 80.67 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ผ่านการสังเกต (Observational Learning Process) ของแบนดูรา ที่กล่าวว่า กระบวนการเรียนรู้พฤติกรรมของมนุษย์นั้นมีกระบวนการที่สำคัญ 4 ชั้น คือ ขั้นการสนใจ (Attention) ขั้นการจดจำ (Retention) ขั้นการกระทำ (Production) และขั้นแรงจูงใจ (Motivation) (นภวรรณ ตันติเวชกุล, 2542)

จากผลการทดลองดังกล่าว พบว่า การใช้สื่อที่มีความน่าสนใจ เช่น เทคโนโลยี มาใช้ในการจัดการเรียนรู้นั้นทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในขั้นแรก จนนำไปสู่ขั้นของแรงจูงใจในการเรียน ส่งผลให้ผลการเรียนดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ซาฮีดะห์ มุซอ (2564: 23) ได้ทำวิจัย เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานแบบนูรอเนียห์โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) สำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มูลนิธิสตรีมลายูเพื่อพัฒนาการศึกษา โดยผู้วิจัยได้นำภาพหรือกราฟิกที่เป็นภาพนิ่งเกี่ยวกับการอ่านอัลกุรอานแบบนูรอเนียห์ มาทำเป็นภาพเคลื่อนไหว ซึ่งเป็นการออกแบบที่ทำให้เกิดความน่าสนใจแก่ผู้เรียน โดยผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของสื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) เท่ากับ E1/E2 = 86.72/88.25 ทักษะในการอ่านอัลกุรอานของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีค่าร้อยละเท่ากับ 49.30/69.37 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่

ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infographic) หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนมีค่าร้อยละเท่ากับ 20.57/35.30

อีกทั้งยังสอดคล้องกับ นัจวา มามู (2564: 91) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอรรถธิบายอัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1 โดยผู้วิจัยได้ใช้คอมพิวเตอร์สื่อความหมายโดยการผสมผสานสื่อหลายชนิด เช่น ข้อความ ภาพ เสียง ภาพเคลื่อนไหว (Animation) ในการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพของสื่อมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05

2. การเปรียบเทียบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน ก่อนเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีความแตกต่างกัน เนื่องด้วยเป็นการวัดก่อนเรียนของกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุมที่อาจมีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจที่ใกล้เคียง ทำให้คะแนนของทั้งสองกลุ่มจึงไม่แตกต่างกันในระยะก่อนเรียน ส่วนคะแนนเฉลี่ยของความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานหลังเรียน ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม มีความแตกต่างกัน โดยที่กลุ่มทดลองมีคะแนนเฉลี่ยที่สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้เห็นว่ากลุ่มทดลองที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ นั้น มีความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานที่สูงขึ้น เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ นั้นเป็นการจัดการเรียนรู้โดยใช้ความจำจากการสัมผัส (Sensory Memory) ผ่านการมองเห็นโปรแกรม EASY TAHFIZ ที่มีการแบ่งส่วนการท่องด้วยสีและภาพประกอบ ผ่านการได้ยินด้วยเสียงการอ่านอัลกุรอานของโปรแกรม และผ่านการสัมผัสบัตรคำกุรอานที่ใช้ควบคู่กับโปรแกรม ทำให้ผู้เรียนเกิดความจำระยะสั้น (Short-Term Memory หรือ STM) ขึ้นมาและใช้วิธีการท่องจำของโปรแกรมโดยการท่องจำด้วยการอ่านทวนซ้ำ ๆ การท่องจำด้วยภาพ การท่องจำด้วยความเข้าใจ และการท่องจำด้วยเสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดความจำระยะยาว (Long-Term Memory หรือ LTM) ที่จะสามารถเรียกใช้งานความจำได้ในภายหลัง ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานที่ดีขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีประมวลสารสนเทศ (Information Processing Theory) ที่มีกระบวนการประมวลข้อมูลของสมองโดยจะถูกจัดเก็บในรูปแบบความจำ และเปลี่ยนรูปแบบความจำไปในแต่ละขั้นตอนของกระบวนการ จำแนกรูปแบบความจำได้เป็น 3 รูปแบบ คือ ความจำจากการสัมผัส ความจำระยะสั้น (STM) และความจำระยะยาว (LTM)

จากผลการทดลองดังกล่าว พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถสัมผัสผ่านประสาทสัมผัสนั้น ไม่ว่าจะเป็นการมองเห็น การได้ยิน หรือการสัมผัส จะทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและเปลี่ยนเป็นความจำระยะยาวหากได้รับห้องหรือบทวน ซึ่งสอดคล้องกับ มะรอปปี เจ๊ะเฮง (2564: 51) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 โดยชุดฝึกทักษะเป็นชุดการสอนสำหรับการเรียนรายบุคคลที่มีการนำนวัตกรรมทางการศึกษา ประกอบด้วย รูปภาพ รูปพยัญชนะ เกม เพลง และแบบฝึกทักษะ ผลการวิจัยพบว่า ทักษะการอ่านคำศัพท์และความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนด้วยการใช้ชุดฝึกทักษะการอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 เฉลี่ยโดยรวมเท่ากับ 88.38 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกทักษะ การอ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทนในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1 หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อีกทั้งยังสอดคล้องกับมณฑนา เรื่องสกุลราช และคณะ (2558: 1) ได้ทำการวิจัย เรื่อง ผลของสื่อที่มีต่อความจำของนิสิตคณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์ พบว่า สื่อกะตุ้นความทรงจำระยะสั้นได้ดีกว่าขาว-ดำ นิสิตแพทย์หญิงมีความทรงจำระยะสั้นดีกว่านิสิตแพทย์ชาย และนิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 5 มีความทรงจำระยะสั้นดีกว่านิสิตแพทย์ชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. การเปรียบเทียบการวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

จากการศึกษา พบว่า คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ นั้นเป็นการจัดการเรียนเรียนรู้ที่มีความยืดหยุ่น เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เลือกเวลาและสถานที่ ๆ เหมาะสม ให้ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจ มีการทำใบงานและบทวนการท่องจำอัลกุรอานซ้ำ ๆ หลาย ๆ ครั้ง และสามารถนำไปใช้ได้จริงในการละหมาด เพื่อให้เกิดความจำที่คงทนถาวร สอดคล้องกับกฎการเรียนรู้ของธอร์นไดค์ (Thorndike) คือ กฎแห่งความพร้อม (Law of Readiness) กฎแห่งการฝึกหัด (Law of Exercise) กฎแห่งการใช้ (Law of Use and Disuse)

จากผลการทดลองดังกล่าว พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนมีความพร้อมทั้งที่จะเรียนรู้ มีการทบทวนซ้ำ ๆ และสามารถนำไปใช้ได้จริงนั้น จะทำให้เกิดความจำที่คงทนถาวร ซึ่งสอดคล้องกับ ยุสรอน เจาะนู (2564: 57) ได้วิจัย เรื่อง ผลการจัดการเรียนรู้แบบ

ผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีผลต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ผู้วิจัยได้ใช้กระบวนการเรียนการสอนที่ผสมผสานรูปแบบการเรียนออนไลน์ที่มีความยืดหยุ่นโดยใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของนักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) หลังเรียน ($\bar{X} = 87.22$, S.D. = 18.85) สูงกว่าเรียน ($\bar{X} = 31.61$, S.D. = 23.30) โดยมีค่าความก้าวหน้าเฉลี่ย ($\mu = 55.61$)

4. การประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ พบว่า มีความพึงพอใจเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.83 และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่ได้ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจสูงสุด นั่นคือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการท่องจำอัลกุรอานมากขึ้น ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเป็น 5.00 เนื่องจากโปรแกรม EASY TAHFIZ มีความหลากหลายในวิธีการท่องจำอัลกุรอาน เช่น การท่องจำด้วยการอ่านทวนซ้ำ ๆ การท่องจำด้วยภาพ การท่องจำด้วยความเข้าใจ และการท่องจำด้วยเสียง ทำให้เกิดความยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียน ตอบสนองความแตกต่างและหลากหลายของผู้เรียนได้ดี นักเรียนสามารถเลือกวิธีการที่เหมาะสมกับตัวเอง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการท่องจำ สอดคล้องกับกฎแห่งความพอใจ (Law of Effect) ของธอร์นไดค์ (Thorndike) ที่ว่าสิ่งเร้าใดที่มีการกระตุ้นให้มีการตอบสนองแล้วทำให้ผู้เรียนได้รับผลที่น่าพึงพอใจจากการกระทำนั้นก็จะส่งผลให้ผู้เรียนกระทำพฤติกรรมนั้น ๆ อีก

จากผลประเมินความพึงพอใจดังกล่าว พบว่า การใช้สื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนรู้จะทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจในการเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อับดุลอาซิเต็ง (2564: 305) ได้ทำการทดลอง เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยผู้วิจัยได้ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพสามมิติที่อยู่ในโลกเสมือนไปอยู่บนภาพที่เห็นจริง ๆ ในโลกของความเป็นจริงผ่านกล้องดิจิทัลของแท็บเล็ต และสมาร์ทโฟน ทำให้เกิดความน่าสนใจ และสร้างความสนุกสนานให้แก่ผู้เรียน ผลการศึกษา พบว่า ระดับความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการอ่านโดยใช้สื่อ AR book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.95$, S.D.= 0.22)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการทดลองไปใช้

1) ก่อนที่จะนำรูปแบบการสอนโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ไปใช้ ครูผู้สอนควรศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบ ขั้นตอนการสอนให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ และเตรียมความพร้อมของอุปกรณ์ก่อนการใช้งาน เพื่อให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างราบรื่น

2) เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 เป็นวิธีการสอนรูปแบบใหม่ นักเรียนอาจยังไม่เข้าใจกิจกรรมการสอน ครูผู้สอนต้องชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตนเองและให้ความร่วมมือในกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อีกทั้งครูผู้สอนต้องเตรียมความพร้อมของการจัดกิจกรรมทุกขั้นตอน และสามารถยืดหยุ่นเวลาได้ตามความเหมาะสม

3) ครูผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนรู้ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน สร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้มีความเป็นกันเอง ตลอดจนให้คำปรึกษาและคำแนะนำในการท่องจำอัลกุรอานที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน

4) การจัดกลุ่มของนักเรียน โดยต้องทำการคละนักเรียนที่มีความสามารถที่แตกต่างกัน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และครูควรปฏิบัติตัวอย่างให้นักเรียนดูก่อน เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและสามารถปฏิบัติตามกิจกรรมได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ ควรมีการยกตัวอย่างและเน้นย้ำการทำกิจกรรมตามรูปแบบ เน้นการทบทวนซ้ำ ๆ เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพและคงทนยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาถึงการนำรูปแบบการสอนโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ กับประชากรในระดับชั้นอื่น ๆ โดยมีการปรับกิจกรรมให้เหมาะสมกับอายุ ความสามารถ และพัฒนาการของนักเรียนในกลุ่มนั้น ๆ

2) ควรมีการศึกษาในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น ๆ เพื่อวิจัยความสามารถในการท่องจำโดยใช้โปรแกรมที่ถูกพัฒนาให้สอดคล้องกับกลุ่มสาระนั้น ๆ

3) ควรมีการพัฒนาโปรแกรม EASY TAHFIZ ให้เป็น Application ที่สามารถใช้งานได้ ในสมาร์ทโฟน เพื่อความยืดหยุ่นในการใช้งานและเพื่อการเรียนรู้ตลอดเวลา

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2555). **หลักสูตรอิสลามศึกษา พุทธศักราช 2546 ฉบับปรับปรุง 2555**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กมลรัตน์ หลาสวงษ์ และมานิต เวียสุวรรณ. (2540). **แนวคิดการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและแนวทางการจัดตั้งศูนย์วิทยบริการด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาสำหรับสายงานมัธยมศึกษา**. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน แกรมมี่.
- กฤษมันต์ วัฒนานรงค์. (2553). **การเรียนรู้แบบท่องจำ**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คัมภีร์วิทยา, โรงเรียน. (2564). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนคัมภีร์วิทยา**. ยะลา: โรงเรียนคัมภีร์วิทยา.
- จารุวรรณ ชำนาญเรือ และคณะ. (2558). **ทฤษฎีการเรียนรู้ของแบนดูรา**. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก http://hoossanee3661.blogspot.com/2015/11/blog-post_46.html. [17 เมษายน 2023].
- ชนาธิป พรกุล. (2551). **การออกแบบการสอน การบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชวลิต ชุกก่าแพง. (2551). **การพัฒนาหลักสูตร**. มหาสารคาม: ที่ควีพิจำกัด.
- ชัยพร วิชชาวุธ. (2540). **ความจำมนุษย์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). **เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- ชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ. (2528). **การวัดความถนัด**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เชิดศักดิ์ ไชวาลินธุ์. (2525). **การวัดผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2523). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ซิ้มชูติง เบ็ญสุหลง. (2558). รูปแบบการสอนอ่านอัลกุรอานโดยใช้ระบบกิริยาอัติรูปแบบกาลา **มุลลอฮฺ**. ปัตตานี: โครงการทดลองเพื่อท้องถิ่นฉบับสมบูรณ์.
- ชาฮีดะห์ มูซอ. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานแบบบูรณียะห์โดยใช้สื่ออินโฟกราฟิกแบบเคลื่อนไหว (Motion Infografic) สำหรับผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาที่มูลนิธิสตรีมลายูเพื่อพัฒนาการศึกษา. **วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**. 11(22): 23.
- ซุนกิบพลี คะแน. (2563). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้สื่อการสอนมัลติมีเดียที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านอัลกุรอานขั้นพื้นฐานที่มีการผสมสระซุกูนสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนसानติวิทยา จังหวัดยะลา. **วารสารมนารอ สถาบันอิสลามและอาหรับศึกษา มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์**. 1(2): 1.
- เดชพงษ์ อุณาตติ. (2556). การพัฒนาเว็บไซต์จัดหางาน. เชียงราย: มหาลัยราชภัฏเชียงราย.
- ทิตนา แชมมณี. (2550). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มี **ประสิทธิภาพ**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ธนาธิป พรกุล. (2551). การออกแบบการสอนการบูรณาการ การอ่าน การคิดวิเคราะห์และ **การเขียน**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญญะ บุปผเวส และคณะ. (2534). **จิตวิทยาเบื้องต้น**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นักเรียนเก่าอาหรับประเทศไทยสมาคม. (1998). **พระมหาคัมภีร์อัลกุรอานพร้อมแปลเป็นภาษาไทย**. อัลมาดีนะห์อัลมุเนาวาเราะห์: ศูนย์กษัตริย์ฟาฮัดเพื่อการพิมพ์อัลกุรอาน.
- นัจวา มามู. (2564). การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรายวิชาอรรถธิบายอัลกุรอานกับวิทยาศาสตร์ร่วมกับสื่อมัลติมีเดียที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนกลางปีที่ 1. **วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**. 11(22): 91.
- นิคม ชมพูหลง. (2545). **วิธีการและขั้นตอนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นและการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา**. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2521). **นวัตกรรมเทคโนโลยีการศึกษา**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การทดลองเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุรชัย ศิริมหาสาร. (2545). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ประสาน ศรีเจริญ. (2556). หน้าที่มีสลิ้มต่ออัลกุรอาน. **วารสารที่นี้สำนักจุฬาราชมนตรี**. 3(1): 30-32.

- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2551). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ.
- พิชิต ฤทธิเจริญ. (2550). **หลักการวัดและประเมินผลการศึกษา**. กรุงเทพฯ: เฮาส์ออฟเคอร์มีส์.
- พิมพ์พรรณ เทพสุเมธานนท์. (2531). **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บริษัทรุ่งศิลป์การพิมพ์.
- พิสนุ พองศรี. (2551). **การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: เทียมผ้า
การพิมพ์.
- ภัทรา นิคมานนท์. (2541). **การประเมินผลการเรียน**. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ์การพิมพ์.
- มณฑนา เรืองสกุลราช และคณะ (2558). ผลของสื่อที่มีต่อความจำของนิสิตคณะแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์. **เวชสารวิทยาศาสตร์การแพทย์ มศว
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ องค์กรักษ์**. 2558(1): 1-10.
- มะรอปปี เจงเฮง (2564). ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้ชุดฝึกทักษะการ อ่านคำศัพท์ที่มีต่อความคงทน
ในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนต้นปีที่ 1. **วารสาร AL-NUR
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**. 16(30): 51.
- มุมีนะห์ มูซอ (2565). การพัฒนากิจกรรมการท่องจำอัลกุรอานโดยใช้เรื่องเล่าในอัลกุรอาน (Qisas
al-Qur'an) เพื่อสร้างพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย โรงเรียนบ้านฝาง
จังหวัดปัตตานี. **วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**. 12(23): 209.
- ยุสรอน เจงนู้. (2564). ผลการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน (Blended Learning) ที่มีผลต่อ
ความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. **วารสาร AL-
NUR บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยฟาฏอนี**. 16(31): 57.
- รุจිර์ ภูสาระ. (2545). **การเขียนแผนการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2541). **เทคนิคการสร้างและสอบข้อสอบความถนัดทางการ
เรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน์.
- วรรณารถ แสงมณี. (2547). **การบริหารทรัพยากรมนุษย์/งานบุคคล**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
ประสิทธิ์ภัณฑ์แอนพริ้นติ้ง.
- วรรณิ ลิมอักษร. (2551). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. สงขลา: นำศิลป์โฆษณา.
- วัฒนาพร ระงับทุกข์. (2542). **แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ:
วัฒนาพานิช.
- วาสนา ชาวหา. (2522). **เทคโนโลยีทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

- วาสนา ประवालพุกษ์. (2544). **หลักการและเทคนิคการประเมินทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: มัสเตอร์กรู๊ปแมเนจเม้นท์.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิถีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21**. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2549). **นวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้**. มหาสารคาม: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมจิตต์ สินธุ์ชัย. (2556). **ทฤษฎีประมวลสารสนเทศ**. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <http://km-bcns.blogspot.com/2013/07/information-processing-theory.html>. [17 เมษายน 2023].
- สมนึก ภัททิยธนี. (2546). **การวัดผลการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กทม.: ประสานการพิมพ์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำลี รักสุทธี และคณะ. (2544). **เทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนและเขียนแผนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สำลี รักสุทธี. (2550). **แบบฝึกทักษะการอ่านคิดวิเคราะห์และเขียนสื่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 4**. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา.
- สุนทร ปิยะวสันต์. (2553). **การสอนอ่านอัลกุรอานโดยใช้ระบบกีรออาตี: การบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 3. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- สุรงค์ ไคว้ตระกูล. (2553). **จิตวิทยาการศึกษา**. กรุงเทพฯ: พิมพ์ลักษณ์.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2549). **20 วิธีจัดการเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- อเนก เพียรอนุกุลบุตร. (2527). **การสร้างแบบทดสอบวัดความถนัด**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- อัครภูมิ จารุภากร และพรพิไล เลิศวิชา. (2550). **สมองเรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมอัจฉริยภาพและนวัตกรรมการเรียนรู้.
- อับดุลเลาะ การีนา. (2551). **การยึดมั่นในหลักการศาสนาของชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้**. ปัตตานี: วิทยาลัยอิสลามศึกษา.
- อับดุลอาซิ เต็ง. (2564). **การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้ AR Book สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4**. วารสารอัล-ฮิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 11(22): 305.
- อับดุลอาซิซ ลีเดะ และซาฟีอี อาดำ. (2558). **การประทานและการรวบรวมอัลกุรอาน**. ปัตตานี: มหาวิทยาลัยฟาฏอนี.

- อาดีละห์ ดือราฮิง. (2564). การพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานโดยใช้ชุดสุเราะฮ์อัลกุรอานแบบ AC Model สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1. วารสารอัล-อิกมะฮฺ มหาวิทยาลัยฟาฏอนี. 11(22): 319.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2553). **หลักการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อิบรอฮีม ณรงค์รักษาเขต. (2551). **ปรัชญาการศึกษาอิสลาม**. สงขลา: หาดใหญ่กราฟิก.
- อิสมาอีลลุดฟี จะปะกียา. (2557). **คู่มือหะลอะฮ์อัลกุรอาน**. ปัตตานี: องค์การบริหารส่วนจังหวัดปัตตานี.
- อุไรวรรณ ไทรชมภู. (2543). **สื่อการสอนวิชาสังคมศึกษา**. กรุงเทพฯ: สถาบันราชภัฏพระนคร.
- เอกรินทร์ สีมหาศาล. (2545). **กระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแนวคิดสู่ปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: บุ๊คพอยท์.
- สุญญตุลอิสลาม ริฎออี อิสฟาฮานี. (2562). **ประโยชน์ของการท่องจำอัลกุรอาน**. [เว็บไซต์]. เข้าถึงได้จาก <http://alhassanain.org/thai/?com=content&id=1791> [10 เมษายน 2023].
- Abdi Sandiko. (2020). **Pengembangan Sikap Disiplin Siswa Melalui Pembiasaan Hafalan Al-qur'an di mi Takhassus Ma'arif nu Prapagkidul Pituruh Purworejo**. Thesis of Magister Pendidikan, Program Studi Pendidikan Agama Islam, Universitas Islam Indonesia.
- Al-Barry, Qasem. (2011). **The Effect of Using Linguistic Games on Developing Basic Stage**. Riyad: Dar al-kutub al-cilmiyyah.
- Bandura, A. (1977). **Social learning theory: A social cognitive theory**. New Jersey: Prentice-Hall.
- Bandura, A. (1986). **Social foundations of thought and action: A social cognitive theory**. New York: Prentice-Hall.
- Clark, Barbara Irene. (1995). **Understanding Teaching: An Interactive Multimedia Professional Development Observational Tool for Teacher**. America: Arizona State University.
- Diana Utami. (2019). **Implementasi Multimethod Pada Program Tahfizh Qur'an di SMA Sains Al-qur'an Yayasan Pondok Pesantren Wahid Hasyim Yogyakarta**. Thesis of Sarjana Pendidikan, Program Studi Pendidikan Agama Islam, Universitas Islam Indonesia.

- Hendri Jaya. (2019). **Pengaruh Motivasi dan Hafalan Al-qur'an Terhadap Prestasi Belajar Pendidikan Agama Islam pada Siswa Kelas ix Smp Islam Terpadu fitrah insani bandar lampung tahun 2018**. Thesis of Magister Pendidikan, Program Pascasarjana, Universitas Islam Negeri Raden Intan Lampung.
- Hm Zaha. (2020). **Using Picture Cards to Activate Students' Vocabulary Knowledge in Grade 8th of a Junior High School**. Sarjana Pendidikan degree, English Language Education, Islamic University of Indonesia.
- Muhammad bin Ismail Albukhari. (2008). **Sahih Bukhari**. Darulibnikasir: Birut Lubnan.
- Muslim bin Ibnuhadjad. (2010). **Sahih Muslim**. Darul Kutub Ilmiah: Birut Lubnan.
- Nisa Havidza. (2017). **Pengaruh Hafalan Al-Qur'an (Tahfidz) Terhadap Minat Belajar Bahasa Arab Siswa Kelas viii di Mts n 6 Sleman Tahun 2016-2017**. Thesis of Sarjana Pendidikan, Program Studi Pendidikan Agama Islam, Universitas Islam Indonesia.
- Young, Shwu-Ching. (1997). **A Study of Learners' Interactions with and Perceptions of a CD-ROM Based Instructional Program on Interactions Writing (CD-ROM, Multimedia, Americorps)**. Ohio: The Ohio State University.



ภาคผนวก



ภาคผนวก ก
สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

สถิติที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) ใช้สูตรดังนี้ (ธานินทร์ ศิลป์ จารุ, 2552: 149)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{n}$$

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย

$\sum x$ แทน ผลรวมของคะแนน

n แทน จำนวนนักเรียน

1.2 ร้อยละ (Percentage) ใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 104)

$$p = \frac{f \times 100}{n}$$

p แทน ค่าร้อยละ

f แทน ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ

n แทน จำนวนความถี่ทั้งหมด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 106)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n\sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

\bar{x} แทน คะแนนของนักเรียนแต่ละคน

n แทน แทนจำนวนนักเรียน

\sum แทน ผลรวม

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ตามเกณฑ์

มาตรฐาน E1/E2 = 80/80 (อนูวัติ คุณแก้ว, 2554: 151)

$$E1 = \frac{\sum x}{\frac{n}{A}} \times 100$$

$$E2 = \frac{\sum f}{\frac{n}{B}} \times 100$$

เมื่อ E1	แทน	ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากการเก็บคะแนนระหว่างเรียน
E2	แทน	ร้อยละของคะแนนวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานหลังเรียน
$\sum X$	แทน	คะแนนรวมจากการทำใบงานและปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน
$\sum f$	แทน	คะแนนรวมจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำ
A	แทน	คะแนนเต็มจากการทำใบงานและปฏิบัติกิจกรรมระหว่างเรียน
B	แทน	คะแนนเต็มจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำ
n	แทน	จำนวนผู้เรียน

2.2 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก (D) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานตามวิธีของแบรนแนน (Brannan) (บุญชม ศรีสะอาด, 2543: 155)

$$D = \frac{R_u - R_L}{N_H}$$

เมื่อ D	แทน	ค่าอำนาจจำแนก
R_u	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนสูง
R_L	แทน	จำนวนนักเรียนที่ตอบถูกในกลุ่มคะแนนต่ำ
N_H	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมดในกลุ่มคะแนนสูงหรือกลุ่มคะแนนต่ำ

- 2) การหาค่าความเที่ยงตรง โดยความเห็นชอบจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์ (IOC) ใช้สูตร (บุญใจ ศรีสถิตนรากร, 2555: 122)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์
 $\sum R$ แทน ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
 N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

- 3) การวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานใช้สูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 81)

$$p = \frac{R}{N}$$

เมื่อ p แทน ระดับความยาก
 R แทน จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
 N แทน จำนวนคนที่ทำข้อสอบทั้งหมด

- 4) การวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน โดยใช้สูตร KR20 ของ Kuder-Richardson (บุญชม ศรีสะอาด, 2545: 85)

$$r_u = \frac{n}{n-1} \left\{ 1 - \frac{\sum pq}{s_t^2} \right\}$$

เมื่อ r_u แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ
 n แทน จำนวนข้อในแบบทดสอบ
 p แทน สัดส่วนของคนทำถูกในแต่ละข้อ
 q แทน สัดส่วนของคนทำผิดในแต่ละข้อ
 s_t^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนทั้งฉบับ

5) การเปรียบเทียบหาค่าความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังเรียนโดยใช้สูตร

$$t = \frac{\bar{d}}{\frac{sd}{\sqrt{n}}}$$

เมื่อ t แทน เป็นสถิติทดสอบ t

\bar{d} แทน ผลต่างเฉลี่ยของคู่คะแนน (เอาหลังเรียนลบก่อนเรียน)

sd แทน เป็นส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างคู่คะแนน

n แทน จำนวนคู่คะแนนหรือ ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง $df^* = n-1$

3. สถิติในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้ สถิติ Wilcoxon Signed rank test กรณีข้อมูลที่ทำกรวิเคราะห์ เลือกศึกษามาจากประชากรที่ไม่แจกแจงปกติ กลุ่มข้อมูลอยู่ในระดับการวัดเรียงอันดับและ มีความสัมพันธ์กัน โดยใช้สูตร (วิทยาลัยวิทยาการทดลองและวิทยาการปัญญา, 2554: 36)

$$t = \frac{n(n+1)}{2} - T_+$$

เมื่อ $T_+ = \sum d_i$ (d_i คือ เครื่องหมาย +)

$T_- = \sum d_i$ (d_i คือ เครื่องหมาย -)

ผลรวมของตำแหน่ง คือ $\frac{n(n+1)}{2}$ เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

3.2 การทดสอบค่าเฉลี่ยโดยใช้ สถิติ Mann-Whitney U test กรณีข้อมูลที่ทำกรวิเคราะห์เลือกศึกษามาจากประชากรที่ไม่แจกแจงปกติหรือกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมามีจำนวนน้อย (น้อยกว่า 30) โดยใช้สูตร (วิทยาลัยวิทยาการทดลองและวิทยาการปัญญา, 2554: 36)

$$U = \text{Minimum } |U_1, U_2|$$

(ค่าที่น้อยที่สุดระหว่าง U_1 และ U_2) โดยที่

$$U_1 = \frac{n_1(n_1+1)}{2} - \sum R_1$$

$$U_2 = \frac{n_2(n_2+1)}{2} - \sum R_2$$

เมื่อ n_1 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 1

n_2 แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ 2

$\sum R_1$ แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 1

$\sum R_2$ แทน ผลรวมของอันดับของข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ 2



ภาคผนวก ข
ค่า IOC ที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

ค่า IOC ที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ขององค์ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) แผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบสำคัญครบถ้วนและสัมพันธ์กัน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2) เนื้อหาสาระการเรียนรู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3) กิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4) กิจกรรมการเรียนรู้ทำให้นักเรียนมีทักษะการคิดได้ดีขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
5) กิจกรรมการเรียนรู้เน้นทักษะกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6) กิจกรรมการเรียนรู้มีความง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7) สื่อ/แหล่งเรียนรู้สอดคล้องกับกิจกรรมและวัตถุประสงค์	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8) สื่อหลากหลายสอดคล้องกับวัยและความสามารถของผู้เรียน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9) วิธีการวัดผลและเครื่องมือสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10) เกณฑ์การประเมินผลชัดเจนครอบคลุม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

2. ค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานโดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

จุดประสงค์การเรียนรู้/เนื้อหา	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮ์อัลอินชานอายุอยู่ที่ 1-5 ได้						
- แบบทดสอบ 1	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 2	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 3	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 4	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 5	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮ์อัลอินชานอายุอยู่ที่ 6-10 ได้						
- แบบทดสอบ 6	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 7	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 8	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 9	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮ์อัลอินชานอายุอยู่ที่ 11-15 ได้						
- แบบทดสอบ 10	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 11	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 12	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 13	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮ์อัลอินชานอายุอยู่ที่ 16-20 ได้						
- แบบทดสอบ 14	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 15	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 16	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 17	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 18	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 19	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 20	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 21	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

จุดประสงค์การเรียนรู้/เนื้อหา	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮอัลอินซานอายุษะฮที่ 21-25 ได้						
- แบบทดสอบ 22	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 23	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮอัลอินซานอายุษะฮที่ 26-31 ได้						
- แบบทดสอบ 24	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 25	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 26	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 27	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 28	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7) นักเรียนสามารถท่องจำสุเราะฮอัลอินซานทั้งสุเราะฮได้						
- แบบทดสอบ 29	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
- แบบทดสอบ 30	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

3. ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบประเมินความพึงพอใจของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ

รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความน่าสนใจ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานมากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
3) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการท่องจำอัลกุรอานมากขึ้น	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้

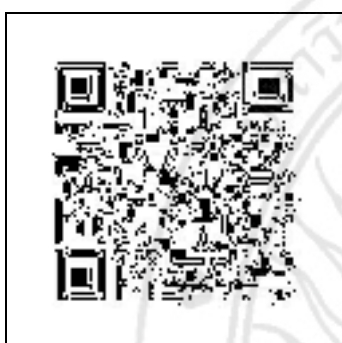
รายการประเมิน	ความเห็นผู้เชี่ยวชาญ			ΣR	IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
5) นักเรียนได้รับความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
6) นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และความคิดเห็นระหว่างเพื่อน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
7) การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีเกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
8) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
9) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ส่งเสริมให้เกิดความรักในคำภีร์อัลกุรอาน	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้
10) นักเรียนสามารถนำกระบวนการท่องจำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในวิชาอื่นได้	1	1	1	3	1.00	ใช้ได้



ภาคผนวก ค
เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

เครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

1. แผนการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน
สุเราะฮ์อัลอินชาน สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2
2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอาน
3. แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน



QR Code

แสดงรายละเอียดเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ



ภาคผนวก ง
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความยากง่าย (p) อำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ข้อที่	ค่าความยากง่าย		ค่าอำนาจจำแนก		สรุปผล
	ค่าที่ได้ (p)	ความหมาย	ค่าที่ได้ (r)	ความหมาย	
1	0.47	ปานกลาง	0.62	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
2	0.63	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
3	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.35	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
4	0.41	ปานกลาง	0.41	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
5	0.22	ค่อนข้างยาก	0.22	จำแนกได้พอใช้	นำไปใช้ได้
6	0.38	ค่อนข้างยาก	0.38	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
7	0.58	ปานกลาง	0.56	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
8	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.38	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
9	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.62	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
10	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.50	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
11	0.68	ค่อนข้างง่าย	0.54	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
12	0.74	ค่อนข้างง่าย	0.61	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
13	0.37	ค่อนข้างยาก	0.51	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
14	0.63	ค่อนข้างง่าย	0.30	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
15	0.58	ปานกลาง	0.36	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
16	0.74	ค่อนข้างง่าย	0.61	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
17	0.37	ค่อนข้างยาก	0.51	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
18	0.63	ค่อนข้างง่าย	0.30	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
19	0.68	ค่อนข้างง่าย	0.56	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
20	0.68	ค่อนข้างง่าย	0.56	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
21	0.47	ปานกลาง	0.62	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
22	0.63	ค่อนข้างง่าย	0.48	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้

ข้อที่	ค่าความยากง่าย		ค่าอำนาจจำแนก		สรุปผล
	ค่าที่ได้ (p)	ความหมาย	ค่าที่ได้ (r)	ความหมาย	
23	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.35	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
24	0.41	ปานกลาง	0.41	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
25	0.22	ค่อนข้างยาก	0.22	จำแนกได้พอใช้	นำไปใช้ได้
26	0.38	ค่อนข้างยาก	0.38	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
27	0.58	ปานกลาง	0.56	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
28	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.38	จำแนกได้ดี	นำไปใช้ได้
29	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.62	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้
30	0.79	ค่อนข้างง่าย	0.50	จำแนกได้ดีมาก	นำไปใช้ได้

แบบทดสอบวัดความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเป็น 0.88

- ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

นักเรียนคนที่	คะแนนระหว่างเรียน/E1	คะแนนหลังเรียน/E2
	(คะแนนเต็ม 160)	(คะแนนเต็ม 30)
1	121	22
2	124	23
3	124	23
4	127	28
5	155	29
6	123	23
7	146	25
8	140	25
9	126	22
10	120	22
ค่าเฉลี่ย	81.63	80.67

3. คะแนนผลการทดสอบความสามารถในการท่องจำอัลกุรอานก่อนเรียน หลังเรียนและหลังสิ้นสุดการเรียน 4 สัปดาห์ ระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษา ตอนปลายปีที่ 2

คนที่	ก่อนการเรียน		หลังการเรียน		หลังการเรียน 4 สัปดาห์	
	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม	กลุ่มทดลอง	กลุ่มควบคุม
1	10	11	22	11	20	12
2	12	10	23	10	24	11
3	9	13	23	12	23	10
4	15	10	28	11	29	13
5	20	15	29	13	30	12
6	10	12	23	15	22	15
7	15	11	25	10	22	12
8	16	10	25	10	24	9
9	12	11	22	13	23	12
10	11	14	22	15	22	14
\bar{x}	13.00	11.70	24.20	12.00	23.9	12.00
MeanRank	11.45	9.55	15.50	5.50	15.50	5.50
z	.72		3.80		3.80	
p-value	.46*		.00*		.00*	

* p-value < .05

4. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนรู้ที่ใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ สำหรับนักเรียนชั้นอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ 2

ประเด็นความพึงพอใจ	N = 23		
	\bar{x}	S.D.	การแปลผล
1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยภาพรวมมีความน่าสนใจ	4.80	0.40	มากที่สุด
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการอ่านอัลกุรอานมากขึ้น	4.70	0.46	มากที่สุด
3. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น	4.90	0.30	มากที่สุด
4. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาทักษะการท่องจำอัลกุรอานมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
5. นักเรียนได้รับความสนุกสนานในการร่วมกิจกรรมการจัดการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ	4.80	0.40	มากที่สุด
6. นักเรียนมีการแลกเปลี่ยนการเรียนรู้และความคิดเห็นระหว่างเพื่อน	4.80	0.40	มากที่สุด
7. การจัดการเรียนรู้ส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีเกิดการช่วยเหลือกันภายในกลุ่ม	4.90	0.30	มากที่สุด
8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ได้	4.80	0.40	มากที่สุด
9. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้โปรแกรม EASY TAHFIZ ส่งเสริมให้เกิดความรักในคำภีร์ อัลกุรอาน	4.70	0.46	มากที่สุด
10. นักเรียนสามารถนำกระบวนการท่องจำไปใช้ในชีวิตประจำวันและในวิชาอื่นได้	4.90	0.30	มากที่สุด
เฉลี่ยโดยรวม	4.83	0.34	มากที่สุด



ภาคผนวก จ
หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการค้นคว้าอิสระ

ที่ กว ๐๓๓๖/ ๒๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
บ้านเขาน้อยยะลา จังหัดยะลา ๙๕๐๐๑

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๒

เรื่อง ขอบขานอนุญาตทางที่ตลอดไปเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนคัมภีร์วิทยา

สิ่งที่ส่งมาด้วย	๑. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้	จำนวน ๑ ชุด
	๒. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดลอง	จำนวน ๑ ชุด
	๓. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน	จำนวน ๑ ชุด

ศิวชัย ตวนาฟี วิทยาลัย ตรีศปถศึกษา ๙๕๖๘๖๐๐๓ นักศึกษานิติศาสตรมหา
 ษารปด๑๓ สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ดำเนินการจัดทำการค้นคว้าอิสระ
 เรื่อง ผลของการใช้โปรแกรม Easy Talaq ต่อความสามารถในการท่องจำอัลกุรอ่านอัลหรันักเรียนชั้นอิสลาม
 ศึกษาชั้นปถาปถปี ๑

ในการนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ซึ่งขอความอนุเคราะห์ตลอดไปเครื่องมือในการวิจัย
 ด้นักเรียนชั้นอิสลามศึกษาชั้นปถาปถปี ๑ โรงเรียนคัมภีร์วิทยา ขอสงวนสิทธิ์ในสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งภาวีณเฒ่า จันทร์คนา
 คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาการศาสนา
 ัฒนาการและการพัฒนาศาสนาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

โทรศัพท์ ๐ ๙๖๖๐๙ ๙๐๕๖

โทรสาร ๐ ๙๖๖๐๙ ๙๐๖๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : info.sarabangyu.ac.th

ยูวีซี

เวบไซต์ : ๙๖๖๐๙

โทรศัพท์ ๐๙๙ ๙๐๙ ๙๐๖๙

Email : kanasaboo@yju.ac.th

ที่ ยว.บว.รทศ. ๓๗๕๕๗



มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา ๙๗๐๐๐

๒๕ มีนาคม ๒๕๖๖

เรียน ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เกี่ยวข้องในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในภาควิชา

เรียน คณะศึกษาศาสตร์วิทยาลัยสงฆ์สงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. แบบประเมินแนวทางการจัดการเรียนรู้อ จำนวน ๕ ชุด
- ๒. แบบประเมินความสอดคล้องของระบบการสอน จำนวน ๓ ชุด
- ๓. แบบประเมินความพึงพอใจของนิสิต จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนางสาวภาณี วงษ์พิณี ราชบัณฑิตศึกษา ๓๗๖๕๖๖๐๖๓ บัณฑิตศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ดำเนินการจัดทำภาระงานรายวิชาอิสระเรื่อง ผลของการใช้โปรแกรม Easy Tahzir ต่อความสามารถในการทำคำอธิบายงานสำหรับนิสิตวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ในการนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคลากรในหน่วยงานของท่านเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ทำหน้าที่รับผิดชอบเป็นอย่างดี จึงขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่นอีก ๒ ท่าน เข้าร่วมเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในภาควิชา จึงมีรายละเอียดดังเอกสารดังที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งอรุณรัตน์ จันทร์สุมาลี
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์สงขลานครินทร์
วิทยาเขตปัตตานี

สำนักงานคณะศึกษาศาสตร์
โทรศัพท์ ๐ ๗๖๒๔ ๖๑๒๖
โทรสาร ๐ ๗๖๒๔ ๖๑๖๗
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : info.sarabhatyru.ac.th
ผู้ว่า
นางสาวภาณี วงษ์พิณี
โทรศัพท์ ๐๖๕ ๓๙๕ ๖๖๓๖
Email : pabnab@3000yru.ac.th



ที่ ๑๓ สบสจ/๒๕๖๒

มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา
สำนักงานเมืองยะลา จังหวัดยะลา ๙๕๐๐๐

๒๕ มิถุนายน ๒๕๖๒

เพื่อ ขอเสนอขออนุญาตเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เรียน คณะบดีคณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

- | | | |
|------------------|--|-------------|
| สิ่งที่ส่งมาด้วย | ๑. แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ | จำนวน ๓ ชุด |
| | ๒. แบบประเมินบทความคัดลอกของนายชุตินันท์ | จำนวน ๑ ชุด |
| | ๓. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน | จำนวน ๑ ชุด |

ด้วยนายชุตินันท์ วงษ์พิศ วิทยานิพนธ์ศึกษา ๒๕๖๑-๒๕๖๒ ปริญญาโทศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ทำเนียบการจัดทำเอกสารวิจัยอิสระเรื่อง แผนของการใช้โปรแกรม Easy Table ต่อความสามารถในการตรวจจำข้อมูลภาพสำหรับนักเรียนในอิสลามศึกษาตอนปลายปีที่ ๒

ในการนี้ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า บุคคลากรในหน่วยงานของท่าน เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ ทางด้านวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภร.ศรารัตน์ สายทอง เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย จึงมีรายละเอียดดังเอกสารที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุ่งโรจน์ นิ่มน้อม จังหวัดน่าน)

คณะศึกษาศาสตร์ ภาควิชาศึกษาศาสตร์

วิทยาเขตรามเทพนิคม มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๒ ๙๑๒๒
โทรสาร ๐ ๒๕๖๒ ๙๑๒๒
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : info.sarabang@yru.ac.th
ผู้จัดทำ
นายชุตินันท์ วงษ์พิศ
โทรศัพท์ ๐๖๕ ๓๖๙ ๙๖๓๓
Email : chutinan@yru.ac.th



บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา โทร. ๘๖๐๐๐๑

ที่ อว ๐๖๓๓๖๐๑๖๓/ ๗๕ วันที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๖๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพรธเนศ สุทอง

ด้วยนายอานาตี งามท่าเล็ง รหัสบัณฑิตศึกษา ๓๑๖๕๖๖๐๐๓ นักศึกษาหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนมัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้ดำเนินการจัดทำคำขอเรื่อง เรื่อง ขอขอยกการใช้โปรแกรม Easy Table ขอความอนุเคราะห์ในการทำข้อมติตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย

ในการนี้ คณะครูศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางด้าน การวิจัยได้เป็นอย่างดี จึงขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดส่งเอกสารส่งเรื่องมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้


(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพรธเนศ สุทอง)
คณบดีคณะครูศาสตร์





ภาคผนวก ฉ
รายชื่อหน่วยงานที่ทำการทดลองเครื่องมือ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการทดลองเครื่องมือ

โรงเรียนคัมภีร์วิทยา

47 หมู่ 1 ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา





ภาคผนวก ช
รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

รายชื่อหน่วยงานที่ทำการค้นคว้าอิสระ

โรงเรียนคัมภีร์วิทยา

47 หมู่ 1 ตำบลบันนังสตา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา





ภาคผนวก ซ
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญที่ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลฮาكيم เอ็งปียา
 วุฒิการศึกษา Ph.D. Education Administration
 International Islamic University Malaysia, Malaysia
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการบริหารและการจัดการการศึกษาอิสลาม
 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
2. ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรารุจ สายทอง
 วุฒิการศึกษา Ph.D. Education Curricula and Teaching Methods
 International University of Africa, Sudan
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ อำเภอเมืองปัตตานี จังหวัดปัตตานี
3. ชื่อ-สกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อับดุลรอแม สุลหลง
 วุฒิการศึกษา ปรัชญาดุซฎีก์บัณฑิต สาขาวิชาประวัติและอารยธรรมเอเชีย
 University Sains Malaysia, Malaysia
 ตำแหน่ง อาจารย์ประจำหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชาการสอนอิสลามศึกษา
 สถานที่ทำงาน มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา อำเภอเมืองยะลา จังหวัดยะลา

ประวัติผู้ทำการค้นคว้าอิสระ

ชื่อ-นามสกุล นายฮานาฟี วงษ์หลี่

วัน เดือน ปี เกิด 18 กันยายน 2536

ที่อยู่ปัจจุบัน 104/3 หมู่ที่ 1 ตำบลธารโต อำเภอธารโต จังหวัดยะลา 95150

ประวัติการศึกษา พ.ศ. 2562 สำเร็จการศึกษาหลักสูตรนิติศาสตรอิสลามและการศึกษาอิสลาม
สาขาวิชาศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยยัรหมุก ประเทศจอร์แดน

ตำแหน่งปัจจุบัน ครูฝึกประสบการณ์วิชาชีพ
โรงเรียนคัมภีร์วิทยา อำเภอบันนังสตา จังหวัดยะลา

